portul, considerînd că este prea îndrăzneț întrucît propune acțiuni pe care guvernul nu le-ar accepta în nici un caz, participanții mai puțin oficiali au avut o atitudine diametral opusă : „Părerea generală a cetățenilor prezenți, ne informează *New York Times*, este că raportul n-a mers destul de departe în stăruința ca Statele Unite să acționeze pentru o dezarmare generală și totală".

Altă temă, la fel de controversată : războiul din Vietnam. În toate cele patru zile ale conferinței, politica vietnameză a Statelor Unite s-a aflat continuu sub focul criticii. Într-o interpelare adresată direct secretarului de stat Dean Rusk, grupul de studiu condus de Norman Cousins, directorul lui *Saturday Review*, a arătat că bombardarea Vietnamului de nord este „imorală" și că americanii care susțin acest punct de vedere au o atitudine „loială, responsabilă și constructivă". Alți participanți au condamnat intensificarea continuă a războiului antivietnamez. S-a întrebat de ce poporul american este dezinformat sistematic în ce privește desfășurarea operațiunilor militare și mai ales în legătură cu adevăratele intenții ale guvernului.

Vorbind în ultima zi a conferinței, Dean Rusk a pledat, după cum era și de așteptat, în favoarea binecunoscutei orientări a Administrației în problema Vietnamului. Sub influența cererilor stăruitoare ale participanților, el a evocat totuși, la un moment dat, posibilitatea încetării (Definitive ? Temporare ? N-a fost clar) a bombardamentelor împotriva R. D. Vietnam. A fost aplaudat cu atîta insistență încît unii corespondenți de presă s-au crezut pentru cîteva clipe nu la o manifestare prezidată de Casa Albă, ci la un „teach-in" universitar.

Nu toate cele 300 de proiecte prezentate au aceeași însemnătate. Consemnăm dintre ele : inițierea unor schimburi internaționale neoficiale, a unor conferințe mondiale și a unor noi organizații ca, de pildă, un institut de studii artistice superioare, un centru bibliotecar internațional, o bienală a filmului străin la Washington ; reanimarea „rundei Kennedy" pentru liberalizarea rapidă a comerțului internațional.

Important pare însă faptul că întreaga dezbatere a luat alt curs decît cel pe care guvernul ar fi dorit să i-l imprime. La deschiderea ei, vicepreședintele Humphrey ținuse un discurs cu caracter programatic. Exprimîndu-și speranța că vor apărea idei noi „care ne vor ajuta să părăsim cărările obișnuite și comode" în căutarea cooperării internaționale, el a oferit, ca exemplu, o propunere a Administrației : crearea unei forțe militare interamericane care să se opună „subversiunii interne". Amintind cum a fost primită această sugestie de cei direct interesați (statele latino-americane), un corespondent englez își exprima chiar din prima zi scepticismul în legătură cu modul în care vor aprecia participanții la conferință încercarea de a confunda cooperarea internațională cu „Pax Americana". Și, într-adevăr, problemă cu problemă, specialiștii și consilierii ad-hoc întruniți la Sheraton Park au dovedit — în contrast cu atitudinea oficială — dorința de a înțelege substratul dificultăților prin care trece lumea contemporană și de a sugera soluții constructive.

Felicia ANTIP

BONN

Economicul și politicul

Într-unul din primele capitole ale lucrării „Bunăstare pentru toți" — care constituie o sinteză a concepțiilor sale economice — cancelarul Erhard subliniază „interdependența dintre politic și economic". „În această jumătate a seolului XX (volumul a apărut în 1957 — n.n.), scrie el, înflorirea economiei este împletită în modul cel mai strîns cu soarta statului. Și invers, prestigiul oricărui guvern și al oricărui stat este influențat nemijlocit de succesul sau insuccesul politicii economice". O asemenea constatare, conchide cancelarul, pe atunci ministru al economiei, interzice o gîndire compartimentată în „sertărașe" și cere din partea economistului conștiința semnificației politice a actelor sale, iar omului politic să acționeze conform cerințelor economice ale poporului. Ne-am oprit asupra acestei idei deoarece ea ar putea servi ca un reper în cercetarea unora dintre problemele ce se pun la acest sfîrșit de an Republicii federale, și a soluțiilor preconizate.

„Conjunctura specială"...

Că problemele economice preocupă în cel mai înalt grad nu numai forurile de specialitate, dar toate cercurile politice și organizațiile profesionale vest-germane, a dovedit-o și dezbaterea, săptămîna trecută, în Bundestag, a declarației guvernamentale. Faptul nu este legat doar de discutarea programului noului guvern Erhard în acest domeniu, și nici de acest anotimp care aduce cu sine elaborarea unui nou buget și bilanțurile de rigoare. Ci, mai ales, de necesitatea urgentă de a găsi soluții în fața unei evoluții a situației economice, în legătură cu care și-au exprimat îngrijorarea în cursul dezbaterii parlamentare, atît cancelarul și miniștrii săi cît și opoziția.

În ce constă, pe scurt, această evoluție ? Se știe că, datorită unor factori asupra cărora nu vom reveni aici, Republica federală s-a situat în ultimi ani pe primul loc între țările vest-europene atît din punctul de vedere al producției industriale cît și din cel al exporturilor. Dar în cursul acestui an, în special în a doua jumătate a lui, s-a înregistrat o încetinire sensibilă a ritmului de creștere a producției industriale, caracterizată prin fenomene mai accentuat negative în anumite sectoare. „Industria cărbunelui este în această privință un exemplu tipic, scria ziarul *Industriekurier* ; industria siderurgică nu poate să-și adapteze producția la volumul cererii decît prin reducerea timpului de lucru și chiar întreaga industrie metalurgică are importante griji pricinuite de conjunctură". În unele ramuri industriale tendințele de expansiune sînt umbrite de „conjunctura specială" în care se află alte sectoare, bîntuite de stagnare și de reducerea comenzilor.

În domeniul relațiilor economice externe, la deficitul balanței de plăți — grijă mai veche a Germaniei occidentale, și care ar urma să însumeze pe 1965 circa 7 miliarde mărci — se adaugă, pentru prima dată de mulți ani, deficitul balanței comerciale pe luna septembrie (251 milioane mărci), ceea ce constituie, potrivit cifrelor cunoscute pînă acum, punctul cel mai coborît al curbei sale în general descendente. Trebuie de asemenea menționată secătuirea finanțelor federale și ale lenderelor, care a adus în discuție proiectul unei reforme fiscale.

Una dintre ideile asupra cărora se revine mereu în lucrarea cancelarului Erhard, menționată la începutul acestui articol, este aceea a importanței pe care o are stabilitatea prețurilor și, implicit, necesitatea de a apăra moneda. Din motive lesne de înțeles, spectrul inflației și al devalorizării, fie el cît de îndepărtat, reînvie, în opinia publică vest-germană, amintirea evenimentelor dramatice cu care s-a încheiat deceniul al treilea și a debutat cel de al patrulea al acestui veac. De aici și îngrijorarea cu care populația din R.F.G. asistă la tendințele de scumpire a prețurilor de consum, tendință din ce în ce mai accentuată după alegerile din septembrie. Dacă în general costul vieții a crescut în R.F.G. față de anul trecut cu circa 4 la sută, în raport cu anul 1962 creșterea este de 10 la sută. Scumpirile s-au mani-

→

Cancelarul Erhard la tribuna Bundestagului

festat cu precădere în domeniul produselor alimentare. Au crescut considerabil chiriile (în medie cu 17 la sută în perioada 1 noiembrie 1963 — 1 iulie 1965), curba lor urcînd vertiginos în a doua jumătate a acestui an ; au sporit cheltuielile în domeniul serviciilor de deservire şi al transportului public ; obişnuiţii teatrelor şi ai stadioanelor au constatat că cheltuielile lor au crescut cu 18 la sută şi respectiv cu 32 la sută în ultimii trei ani. Faţă de 1950 puterea de cumpărare a mărcii vest-germane a scăzut cu 30 la sută. Toate acestea vădesc atît tendinţe de dezechilibru în economie cît şi fenomene de deteriorare a nivelului de trai al celor mai largi categorii de cetăţeni şi anume al celor cu venituri fixe.

Problemele se complică nu numai pentru că, în căutarea căilor de ieşire din această situaţie, se ciocnesc grupuri de interese interne, îndeosebi, firesc, cele ale grupului de „Arbeitsgeber" şi de „Arbeitsnehmer" — patronii şi salariaţii — dar de asemenea pentru că mai intervin repercusiunile în acest domeniu ale unor obiective politice urmărite şi ale unor obligaţii externe asumate de guvernul R.F.G. Este de reţinut de exemplu, în legătură cu creşterea preţurilor la produsele alimentare, precizarea Ministerului federal al Alimentaţiei care arăta că unul din factorii care au provocat-o trebuie căutat în reglementările adoptate în cadrul Pieţei comune. Tot potrivit unor oficialităţi, aceleaşi reglementări frînează şi posibilitatea de a interveni rapid pentru jugularea tendinţei de scumpire.

Desigur, cauzele actualelor dificultăţi de care suferă o economie atît de puternic industrializată ca cea vest-germană sînt multiple şi foarte complexe. Ele ţin atît de imperativele adaptării economiei la cerinţele dezvoltării rapide a tehnicii (în industrie ca şi în agricultură), de problemele pe care le pune intensificarea concurenţei în cadrul Pieţei comune, de restructurările pe care le impune „integrarea", în sfîrşit, de problemele proprii agriculturii vest-germane, handicapată în anumite privinţe faţă de concurenţii comunitari.

Nu în mică măsură, dificultăţile decurg şi din poverile pe care le impun economiei vest-germane eforturile anumitor cercuri de a face din Republica federală o mare putere militară. Poate nu este o simplă coincidenţă faptul că precedentul val de scumpiri care a bîntuit în Germania occidentală se situează la începutul deceniului al şaselea în legătură directă cu războiul din Coreea, în perioada cînd au fost puse bazele reînarmării Germaniei occidentale. „Inarmarea a costat Republica federală 100 de miliarde de mărci", scria ziarul *Die Welt*. Cifra este probabil incompletă, întrucît s-a calculat că o treime din bugetul vest-german este destinată scopurilor militare.

...şi „program de austeritate"

Se ştie că, aşa cum fusese iniţial alcătuit bugetul pe 1966, el ar fi fost deficitar cu circa 7 miliarde mărci. În cele din urmă s-au operat reduceri în diverse direcţii, la bugetele tuturor ministerelor, atingîndu-se plafonul de 69,4 miliarde mărci, care şi el este considerat de anumite organe economice cu circa două miliarde mărci peste puterile economiei vest-germane. A fost amînată sporirea salariilor funcţionarilor de stat, s-au redus cheltuielile pentru construcţia de şosele, au fost reduse alocaţiile destinate învăţămîntului şi culturii etc. Mai rămîne deschisă problema aşa-numitelor „daruri electorale" — cele 19 legi adoptate în grabă vara aceasta de fostul Bundestag în scopul unanim recunoscut de a capta bunăvoinţa alegătorului. Dar măsurile prevăzute de aceste legi, în majoritatea lor cu caracter social, nu au acoperire în cadrul actualei politici bugetare. Pentru a le putea anula sau amenda — cancelarul proiectează să obţină din partea Bundestagului adoptarea unei legi de „stabilizare bugetară" (Haushaltssicherungsgesetz) care să-i asigure acest drept. Programul social este astfel, în mare măsură, „pus la frigider" sub motivul echilibrării bugetului şi al necesităţilor impuse de priorităţi politice contestabile. Se proiectează de asemenea o reformă fiscală tinzînd spre reducerea prerogativelor lenderelor în acest domeniu şi spre accentuarea centralizării. Simultan, se vorbeşte insistent de posibilitatea sporirii impozitelor, deşi ele sînt superioare celor existente în toate celelalte ţări ale Pieţei comune şi constituie de pe acum pentru stat o importantă sursă de venituri (24,3 la sută din produsul naţional global).

În declaraţia sa guvernamentală, Erhard s-a adresat salariaţilor cerîndu-le, în afară de „cumpătare" în revendicările lor, să accepte prelungirea cu o oră a săptămînii de lucru tarifare. În Bundestag opoziţia social-democrată a amintit că în cursul campaniei electorale, publicaţiile U.C.D. au anunţat o scădere a săptămînii de lucru însoţită de sporirea salariilor. Subliniind că în industria cărbunelui se practică „schimburile de sărbătoare", iar în industria siderurgică s-a şi adoptat programul redus, Erler, liderul fracţiunii parlamentare social-democrate a interpretat sugestia cancelarului ca o încercare voalată de a determina o scădere a salariilor fără a se spori în acest mod, cum se afirmă, productivitatea socială. Cancelarul a răspuns indirect în Bundestag la hotărîrea principalelor sindicate de a revendica sporuri de salarii care să compenseze, fie şi în parte, creşterea costului vieţii. Discuţiile cu patronatul nu au început încă, dar de pe acum revendicărilor salariale reprezentanţii organelor patronale şi chiar persoane oficiale le-au opus propunerea de a accepta o „pauză a salariilor", invocîndu-se clasicul argument al patronatului — spirala nefastă salarii-preţuri. Dar preţurile au crescut în ultimul an iar cererile de sporire a salariilor abia se formulează şi sînt încă departe de a fi traduse în practică. De ce nu „o pauză" în profiturile marilor patroni ?, răspund, nu fără temei, muncitorii.

Iată ce spune de exemplu Sindicatul muncitorilor metalurgişti : întreprinderile metalurgice au fost în măsură, graţie unor sporuri de preţuri şi reduceri de impozite pe venit să-şi sporească profiturile nete cu 6,5 la sută în cursul acestui an, în timp ce, în aceeaşi perioadă, puterea de cumpărare a muncitorilor şi funcţionarilor din această ramură industrială nu a ţinut de loc pasul.

Politica economică a guvernului vest-german este pusă sub semnul economiilor. A fost chiar redus cu 900 milioane de mărci bugetul Ministerului Apărării care, oricum, potrivit cifrelor publicate în presa vest-germană însumează circa 20 miliarde de mărci. Dar sume foarte importante sînt afectate de pildă domeniului cercetărilor nucleare, cuprinzînd între altele o largă reţea de reactori, care au ridicat unele semne de întrebare în ce priveşte destinaţia lucrărilor pe care le efectuează. În articolul său „Să economisim..." *), publicistul vest-german S. Haffner considera Bundeswehrul ca un lux pentru finanţele Republicii federale, iar „statutul de egalitate" pe care unele cercuri militare şi politice vest-germane îl revendică în cadrul clubului nuclear occidental ca o adevărată calamitate pentru economie. Diferiţi economişti vest-germani, care şi ei, asemenea cancelarului federal, sînt preocupaţi de strînsa interdependenţă dintre economic şi politic, se întreabă dacă nu ar fi mai practic şi mai constructiv să se caute în altă parte suportul pe care să se întemeieze poziţia internaţională a Republicii federale ? Poate astfel s-ar găsi mai uşor şi soluţii pentru dificultăţile economiei vest-germane şi s-ar acţiona totodată într-un sens mai pozitiv pentru securitatea şi binele întregului continent.

Riana LUPU

*) Vezi **Lumea** nr. 47.

DREPTUL CIVIL DE A TRĂI

Trei membri ai Ku Klux Klanului, pe nume Collie Leroy Wilkins, Eugene Thomas şi William Eaton au fost condamnaţi de Tribunalul federal din Alabama la cîte 10 ani închisoare pentru că „au conspirat spre a o priva de drepturile ei civile" pe Viola Gregg Liuzzo. Ne amintim cum au procedat : au împuşcat-o pe la spate în timp ce se întorcea de la marşul Selma-Montgomery în martie 1965.

S-ar putea spune, aşadar, că „dreptul civil" împotriva căruia „au conspirat" cu un succes deplin era dreptul acestei femei albe, în vîrstă de 39 de ani, soţia unui lider sindical din Chicago şi mama a cinci copii, de a trăi. Ciudata sentinţă, care le-a adus asasinilor pedeapsa maximă prevăzută de lege pentru un delict indiscutabil minor în raport cu crima lor, se explică prin particularităţile justiţiei americane. Tribunalul statului Alabama îl achitase pe principalul asasin, Leroy Wilkins, nesocotind probele evidente care atestau vinovăţia lui. Se conformase acest tribunal tradiţiei sudiste care nu concepe condamnarea uciga şilor de negri şi a celor ce omoară activişti pentru drepturile civile. În 5 ani au rămas nepedepsite 27 de asasinate din ultima categorie. Sentinţa era fără apel, iar rejudecarea procesului de către o instanţă federală cu neputinţă : crimele intră în competenţa exclusivă a tribunalelor statelor.

Deloc impresionaţi, cei trei condamnaţi au anunţat deîndată că vor face apel. Ei nu pot crede că un alb din Sud care „a dat o lecţie" unei militante împotriva segregaţiei este pasibil de pedeapsă. N-au văzut niciodată aşa ceva.

Şi totuşi cu numai o zi înainte, în Alabama lor natală, la Anniston se pronunţase o sentinţă şi mai senzaţională : un juriu (bineînţeles alb) hotărîse condamnarea la 10 ani închisoare a lui Hubert Damon Strange, în vîrstă de 25 de ani, pentru împuşcarea muncitorului negru Willie Brewster. Este în istoria Alabamei primul alb care va ispăşi prin închisoare asasinarea unui negru. La început juriul se pronunţase cu 8 voturi contra 4 pentru achitarea lui Strange. Deliberarea a durat zece ore, în timpul cărora s-a votat de 20 de ori. Nu pentru că ar fi existat vreun dubiu asupra vinovăţiei acuzatului. El însuşi o recunoscuse. Condamnarea rămînea totuşi un act de-a dreptul revoluţionar. Într-un editorial consacrat celor două sentinţe, **New York Herald Tribune** scria : „Ele nu înseamnă că, de acum înainte, în Sud justiţia va deveni egală pentru toţi. La urma urmei nici una dintre ele nu atrage pedeapsa cu moartea. Sudul trebuie să demonstreze de abia de acum înainte că priveşte uciderea negrilor sau a celor care acţionează alături de ei drept o crimă capitală. Dar, cel puţin, s-a dat avertismentul că asasinatele de acest fel nu pot rămîne cu totul nepedepsite".

Este uşor de înţeles de ce Martin Luther King şi alţi lideri ai populaţiei de culoare cer cu atîta insistenţă modificarea legislaţiei federale. De altfel, la încheierea conferinţei speciale în problema drepturile civile, care a avut loc luna trecută la Casa Albă, s-a promis adoptarea unor legi noi în cursul anului viitor „pentru a preveni nedreptăţirea negrilor de către juriile formate numai din albi".

F. A.

CONTACTE INTERBALCANICE

Anii din urmă au fost rodnici în manifestări interbalcanice, bilaterale și multilaterale.

Amintim, printre altele, de consfătuirea care a avut loc la București cu privire la reluarea activității Uniunii internaționale a matematicienilor din țările balcanice. Cu acest prilej s-a hotărît ca în cursul anului viitor să se desfășoare în capitala țării noastre cel de-al III-lea congres al acestei uniuni.

Tot anul acesta a avut loc și întîlnirea reprezentanților arhitecților din țările balcanice. Cu acest prilej s-a adoptat programul organizării unei conferințe regionale balcanice sub auspiciile U.N.E.S.C.O. și ale Uniunii internaționale a arhitecților.

Cu cîteva săptămîni în urmă, la Sofia s-a inaugurat ciclul „Serilor relațiilor reciproce dintre popoarele balcanice", manifestare organizată pentru prima oară de Institutul de cercetări științifice pentru problemele balcanice. Dintre referatele prezentate amintim : „Tradițiile renașterii la bulgari și români" ; „România și poporul bulgar în ultimul secol".

Manifestările culturale interbalcanice au fost destul de numeroase în acest an. Pe litoralul bulgar al Mării Negre s-a desfășurat „Balcaniada cîntecului popular". Aproape în același timp cînd la Burgas se întîlneau solii folclorului, la Varna avea loc primul Festival cinematografic balcanic. Pe ecrane au rulat 40 de filme de scurt metraj și 15 filme artistice. Cineaștii români au prezentat filmul „Pădurea spînzuraților". Filmul a fost consacrat ca răspunzînd cel mai bine ideilor festivalului. La Varna s-a hotărît ca în viitor festivalul să se desfășoare anual, în următoarea ordine : Turcia, România, Grecia, Iugoslavia, Albania.

Scriitorii, studenții, reprezentanții cercurilor universitare au avut de asemenea o serie de întîlniri. Presa a relatat pe larg despre reuniunea conducerilor universităților din Balcani și zona Adriaticei, care a avut loc în țara noastră, în a doua jumătate a lunii septembrie.

Întîlnirile dintre studenții statelor din Balcani, zona Adriaticei și Cipru au început să devină tradiționale. Reuniunea lor din aprilie a fost un nou prilej de strîngere a legăturilor prietenești, de efectuare a unui rodnic schimb de experiență.

Cu deosebit interes a fost urmărită și întrunirea Comitetului permanent al reprezentanților Uniunilor scriitorilor din țările balcanice. Cu acest prilej, participanții au procedat la un util schimb de păreri.

În opera de îmbunătățire și consolidare a relațiilor balcanice, comitetelor de colaborare dintre popoarele din regiunea noastră le revine o sarcină de cea mai mare importanță. În mesajul adresat celei de-a 5-a întîlniri a reprezentanților acestor comitete (Atena, mai 1965), președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, arăta că România consideră de datoria sa să-și aducă contribuția la statornicirea în această regiune a unor relații de bună vecinătate și de colaborare pașnică. Reamintindu-se propunerile țării noastre privind înfăptuirea unei înțelegeri multilaterale balcanice, în mesaj se sublinia că realizarea acestor propuneri ar fi în interesul tuturor popoarelor din Balcani și ar reprezenta o contribuție de seamă la destinderea internațională.

În comunicatul publicat la terminarea întîlnirii de la Atena se sublinia că în ultima perioadă s-a realizat o apropiere continuă între țările balcanice și se exprima sprijinul comitetelor de colaborare balcanică pentru toate inițiativele luate în diferite sectoare ale relațiilor interstatale, al căror obiectiv este de a adînci în zona Balcanilor relațiile de prietenie și de a afirma politica de coexistență pașnică.

Manifestările care vor avea loc în cursul anului viitor — A 8-a săptămînă medicală balcanică, Conferința arhitecților, Congresul matematicienilor, viitoarele reuniuni organizate sub egida Asociației internaționale de studii sud-est europene, cele sub auspiciile U.N.E.S.C.O., Balcaniadele sportive — vor constitui noi contribuții la cunoașterea reciprocă și cooperarea popoarelor din această parte a Europei.

Pe linia dezvoltării legăturilor de cooperare între țările acestei regiuni, peste cîteva zile se va deschide la București o întîlnire a ziariștilor din țările balcanice și ale zonei Mării Adriatice.

Teatrul 199, inaugurat nu de mult la Sofia, se bucură de o afluență care reclamă schimbarea... originalului său nume. Cele 199 de locuri sînt extrem de disputate de locuitorii capitalei bulgare, care întîlnesc aici un repertoriu dintre cele mai variate, începînd cu piese într-un act sau două din dramaturgia clasică și contemporană și continuînd cu montaje poetice, miniaturi satirice, pantomime, farse politice, seri de poezie, piese pentru teatrul de păpuși etc.

■

Ziarele grecești din ultimele zile anunță construirea, în următorii ani, a unor întreprinderi industriale. Se afirmă că în partea de nord a țării vor fi ridicate 26 de întreprinderi, iar altor 40 li se vor extinde capacitatea. Pentru realizarea acestor obiective industriale a fost alocată o sumă de 300 milioane drahme.

■

„Institutul de biologie și chimie", recent înființat la Tirana, va concentra activitatea științifică desfășurată pînă în prezent de facultatea de științe naturale, muzeul de științe naturale și grădina botanică. El va îndeplini sarcinile cerute de dezvoltarea economiei și a industriei chimice din R.P. Albania.

■

La sfîrșitul săptămînii trecute a fost dată în folosință hidrocentrala „Dubrovnik", unul dintre cele mai importante obiective hidroenergetice ale Iugoslaviei. Capacitatea hidrocentralei este de un miliard kWh pe an. La construirea obiectivului au contribuit întreprinderi iugoslave, precum și o serie de firme străine.

■

Potrivit datelor oficiale, Turcia consumă anual aproximativ 4 500 000 tone petrol. Din această cantitate numai o mică parte este obținută în țară. Se fac însă eforturi pentru descoperirea unor resurse petroliere. În 1964, în urma noilor prospecțiuni și a exploatării sondelor din regiunea Sürt din sud-estul țării, au fost extrase de către compania petrolieră turcă, în care statul deține 92% din acțiuni, 800 000 tone petrol.

■

De cîteva zile și-a încheiat lucrările Congresul al XIV-lea al Federației Pancipriote a Muncii. Principalele rezoluții adoptate se referă la situația politică din Republica Cipru și la sarcinile oamenilor muncii, la situația internațională, la problemele economice ale oamenilor muncii ciprioți. Congresul a adresat un mesaj președintelui Makarios în care se exprimă hotărîrea oamenilor muncii din Cipru de a sprijini linia politică a guvernului, de luptă pentru libertatea, suveranitatea, independența și asigurarea inviolabilității frontierelor republicii.

REFLECTOR

Un robot vorbitor

În orașul Frunze, capitala R.S.S. Kirghiză, vizitatorii Expoziției permanente pentru copii sînt conduși de un ghid original : un robot teleghidat care vorbește două limbi (rusa și kirghiza), construit de un grup de tineri ce studiază tehnica automatizării la clubul amatorilor din oraș. Cursurile acestui club sînt frecventate de cîteva mii de tineri, între 7 și 18 ani, împărțiți în 70 de grupe. Clădirea clubului e plină de diverse aparate fabricate de tinerii tehnicieni amatori : modele de vapoare și avioane, aparate de radio cu tranzistori, mașini automatice, un teleferic etc.

Algele artificiale și plaja

În Danemarca, algele sînt utilizate pentru protejarea coastei împotriva eroziunilor marine : funii groase de polistiren sînt ancorate cu un capăt pe plajă, în timp ce celălalt capăt e scufundat în mare. O primă experiență, făcută cu un asemenea „mușchi" pe coasta vestică a Iutlandei, a permis să se obțină, în 12 săptămîni, o acumulare a 3 000 de tone de nisip pe o suprafață de 1 600 metri pătrați.

Dans în pom

Într-o localitate din R. F. G. s-a construit un ring de dans în coroana unui tei secular

Oxigenul în centrele urbane

Directorul Academiei biotehnice din Lauffen (R.F.G.) a arătat recent, într-o comunicare, că pe planeta noastră, locuită în prezent de peste 3 miliarde de oameni, se consumă o cantitate de oxigen echivalentă cu consumul normal a 43 miliarde de indivizi. Acest consum exagerat se datorește industrializării. Astfel, pe o distanță de 1 000 km de șosea, o mașină consumă o cantitate de oxigen egală cu cea necesară unui om pentru a trăi un an ; iar arderea unei tone de cărbune răpește rația anuală obișnuită de oxigen a trei persoane. Pădurile și spațiile verzi, producătoare naturale de oxigen, lipsesc în zonele industriale, adică tocmai acolo unde ar fi mai necesare. Pînă acum, măsurile luate pentru reîmpădurirea unor regiuni nu sînt suficiente pentru a restabili echilibrul, atîta timp cît aceste păduri vor fi situate la mare depărtare de centrele industriale.

PIAŢA COMUNĂ:

DILEME ŞI ÎNCERCĂRI DE RELANSARE

Pentru întrunirea Consiliului ministerial al celor şase parteneri din C.E.E. se fixase ziua de 7 octombrie. Datorită neparticipării Franţei, reuniunea a fost amînată pentru 18, iar mai apoi pentru ziua de 25 octombrie. Dar chiar atunci, „cei şase" au fost în fapt numai cinci. După aproximativ o lună, la 29 noiembrie, Consiliul ministerial s-a reîntîlnit la Bruxelles ; dar tot în formaţie restrînsă. Astfel, şi a treia reuniune a C.E.E. — de la 30 iunie încoace — se încheia în faţa „scaunului gol" al reprezentantului francez.

Un pretext sau cauze esenţiale ?

La 30 iunie 1965, la ora două noaptea, Maurice Couve de Murville, ministrul de externe francez, preşedinte pe perioada de 1 ianuarie — 30 iunie al Consiliului ministerial al Pieţei comune, suspenda şedinţa fără să fixeze data unei noi reuniuni, lăsîndu-şi urmaşul, ministrul de externe italian, A. Fanfani, într-o situaţie ce ieşea cu totul din comun. Publicaţia *Le Marché Commun Européen* în nr. 15 din 1965, relatînd faptele, scria : „Printr-o astfel de suspendare subită, la 30 iunie, după miezul nopţii, a Conferinţei miniştrilor afacerilor externe, a fost deschisă criza. Franţa solicita ambasadorului său la Piaţa comună, dl Boegner, să rămînă la Paris şi refuza să mai participe pe viitor la vreo reuniune".

În primele zile după blocarea lucrărilor Pieţei comune se manifesta încă optimism în rîndul celor interesaţi într-o continuare a „integrării" vest-europene. La 4 iulie, cancelarul Erhard, într-o cuvîntare rostită la Hamburg, denumea defecţiunea ivită ca „o mică pană". Iar ministrul de externe vest-german, Schröder, îşi împărtăşea părerile astfel : „consider că nu este potrivit să se califice drept criză turnura pe care au luat-o evenimentele de la Bruxelles".

În mod treptat însă, faptele şi desfăşurarea reală a evenimentelor determină o serie de publicaţii să recunoască în mod deschis că „obiecţiunile franceze nu sînt de natură tehnică sau financiară, ci de principiu" *(Handelsblatt)*. Acelaşi lucru îl spune şi *La Tribune des Nations* : „constatînd că mecanismul s-a întepenit, credem că stagnarea nu se datoreşte unei greşeli de conducere, ci unei erori fundamentale". O părere similară exprimă *Neue Zürcher Zeitung* : „Criza politicii de integrare care a izbucnit făţiş se ascundea, fără îndoială, de la început în această politică".

Esenţa politică a divergenţelor dintre statele vest-europene este evidentă, ceea ce face pe unul din comentatorii britanicului *The Financial Times* să scrie : „niciodată pînă acum nu s-au întîlnit — faţă în faţă — într-o problemă majoră, de principiu, cei al căror ultim scop este o Europă federală unită cu adepţii «Europei patriilor». Nu va fi suficient să se oprească ceasul în loc pentru a se evita criza. Ea este prezentă".

După cum se ştie, folosind interesul Franţei pentru accelerarea armonizării politicii agrare, Comisia executivă a Pieţei comune, aşa-numita comisie Hallstein, după numele profesorului vest-german care o conduce, a depus la 31 martie 1965 pe masa Consiliului ministerial al C.E.E., o serie de propuneri care au împins în mod iremediabil lucrurile către situaţia actuală.

În esenţa lor, propunerile prevedeau : trecerea la regula majoritară în locul unanimităţii în luarea hotărîrilor ; crearea unui buget comunitar, asupra căruia să nu se mai exercite controlul statelor membre, trecîndu-se acest atribut în competenţa parlamentului vest-european (bugetul ar fi constituit nu prin contribuţii financiare ale statelor ci prin „resurse proprii" provenite din toate încasările de pe urma prelevărilor agricole şi a taxelor vamale percepute la importul de mărfuri din ţările terţe) ; accelerarea lichidării tarifelor vamale la produsele industriale : în loc de 1 ianuarie 1970, acestea ar dispare pentru comerţul intracomunitar simultan cu aplicarea preţurilor unice la produsele agricole (ceea ce constituie, desigur, o contraconcesie solicitată de către R.F.G.).

Primele două propuneri ţinteau în mod vădit la o accelerare a „integrării politice" a ţărilor Pieţei comune. Mai mult, faptul că partenerii refuzau să meargă mai departe pe drumul angajamentelor luate a determinat oficialităţile franceze să reflecteze asupra posibilităţii ca ulterior, atunci cînd unanimitatea voturilor nu va mai fi necesară, aceştia să retracteze cele convenite.

Propunerile comisiei Hallstein au fost considerate de Franţa în principiu inacceptabile, cu atît mai mult cu cît de ele depindea rezolvarea, într-un pachet compact, şi a problemelor „integrării" agricole. Condiţionarea aceasta a iritat, desigur, oficialităţile franceze, care au pus tot mai viguros în evidenţă caracterul politic al controverselor.

Că substratul este politic şi nu tehnic, acest lucru avea să fie confirmat de declaraţiile vicepreşedintelui comisiei, Sicco Mansholt, care într-un interviu acordat la începutul lui decembrie a.c. reţelei de televiziune din nordul R.F.G. declara : „dacă cele şase guverne se vor înţelege în ce priveşte depolitizarea Comisiei C.E.E., eu mă voi retrage. Comisia C.E.E. este un organism politic. Dacă se alcătuieşte un secretariat, aceasta ar echivala, după părerea mea, cu lichidarea comisiei".

Refuzul categoric al oficialităţilor franceze de a lua parte la un dialog care era echivalent cu o abdicare în problema supranaţionalităţii a determinat pe adepţii „integrării" să declanşeze chiar în Franţa o adevărată campanie de presă. Printre cei mai activi sprijinitori ai integrării s-au înscris unele cercuri patronale industriale, reprezentanţi ai marilor agricultori care-şi puneau speranţe mari în Piaţa comună agricolă, unii oameni politici. Unul dintre aceştia, Gaston Defferre, în perioada în care aspira să devină preşedinte al Republicii şi vrînd să dea mai mare greutate poziţiei sale de principiu, profetiza un viitor sumbru Franţei, căci, după el, „ruptura Pieţei comune ar însemna grave dificultăţi pentru industria şi agricultura noastră, şi ar fi o reîntoarcere la trecut — fie la un protecţionism care în lumea modernă duce rapid la asfixie şi decadenţă economică, fie la intrarea într-o vastă zonă a liberului schimb... în care poziţia noastră va fi mult depreciată, vom avea de-a face cu substituirea unei zone economice organizate printr-o zonă anarhică, dominată de interesele americane"... Teza defferristă, susţin observatorii, este însă dezminţită de realitatea care arată că Piaţa comună nu fereşte statele vest-europene de pătrunderea capitalului american şi, prin aceasta, de instaurarea hegemoniei acestuia în economia ţărilor membre ale C.E.E.

Nu este o noutate pentru adepţii „integrării" economice şi politice suprastatale să prezinte într-o lumină trandafirie situaţia şi perspectivele Pieţei comune. Firește, s-au ivit căutători ai unor iniţiative integraţioniste în trecutul istoriei omenirii, unii mergînd la Carol cel Mare,

alții chiar pînă la... romani, care ar fi urmărit „ideea unității europene", așa cum afirmă H. Bayard Price în cartea sa *The Marshall Plan and Its Meaning* (Cornell University Press, p. 346).

Ținînd să reamintească permanent cauzele și dedesubturile crizei Pieței comune, sprijinitorii pozițiilor oficiale franceze au socotit necesar să sublinieze că „pentru a treia oară (în 30 iunie — n.n.) partenerii noștri puneau sub semnul întrebării angajamentele lor din Tratatul de la Roma... Dacă partenerii noștri ar fi acceptat să-și onoreze semnătura, criza nu ar fi avut loc".

Soluțiile „relansării"

În ultima vreme apărătorii vest-europeni ai „integrării" au încercat să creeze o atmosferă menită să intimideze pe partenerii francezi. O întreagă campanie a fost dusă în Olanda, R.F.G. și Belgia. După cum s-a văzut, n-au lipsit nici sprijinitori francezi ai acestei poziții. O dominantă a „soluțiilor" preconizate în vederea „relansării" Pieței comune a fost aceea enunțată de baronul J. C. Snoy în *Revue Générale Belge*: „să facem Europa fără Franța", punctul de vedere împărtășit și de Vallée Pousin într-un articol de fond din *Le Soir*. „O Piață comună fără Franța" — soluție care ar avantaja de altfel foarte direct Germania occidentală — este susținută de multe ziare vest-germane. *Die Welt*, exprimîndu-se sub forma diplomatică a unei doleanțe, scria: „De Gaulle a sunat retragerea. Nu este însă necesar ca aliații săi să-l urmeze".

O altă părere, care vine să se înfrunte cu cea precedentă, este că partenerii din Piața comună trebuie să caute, prin orice mijloc, o reapropiere de Franța. În fapt, datorită tenacității cu care Spaak, ministrul de externe belgian, a apărat o asemenea soluție, Consiliul ministerial, reunit „în cinci", atît în octombrie cît și în noiembrie 1965, a adoptat mesaje către Franța în care aceasta este invitată să-și reia locul la masa tratativelor. Dacă tatonările și încercările respective urmăresc să ducă la acceptarea — de către Franța — a unor concesii față de „supranaționalitate" sau dacă, dimpotrivă, „cei cinci" s-au decis să cedeze în unele privințe, aceasta este foarte greu de afirmat cu certitudine. Oricum, unii observatori occidentali afirmă tot mai insistent că o Piață comună fără Franța prezintă pericolul unei hegemonii vest-germane asupra celorlalți parteneri.

Din partea oficialităților franceze se lasă a se înțelege că există și alte posibilități de „relansare" a Pieței comune, legate de revizuirea Tratatului de la Roma. Recent se vorbea la Paris că, în urma vizitei lui Edward Heath, ar „exista o serie de indicii că sînt pe cale de a slăbi condițiile care în trecut au ridicat obstacole în calea apropierii Angliei de Europa" (în sensul unei apropieri de Piața comună); căci, după cum arăta *The Times*, este evident că în cazul în care ceilalți cinci parteneri s-ar arăta dispuși să renegocieze Tratatul de la Roma, în sensul lichidării prevederilor ce afectează suveranitatea statelor membre, atunci Anglia ar putea adera la o astfel de Piață comună care ar avea trăsăturile unei uniuni vamale.

Sub semnul crizei și în căutarea de antidoturi, în Occident se fac tatonări, se duc tratative, se execută diverse manevre menite să ducă la revenirea Franței în Consiliul ministerial. De o parte și de alta se folosesc toate mijloacele pentru a influența opinia publică, pentru a o determina să acționeze în vederea schimbării actualelor poziții franceze. Deocamdată însă, este greu de spus ce anume va determina scoaterea Pieței comune din criza în care se găsește. Iar pînă atunci apărătorii „integrării" nu pot face decît să constate cu amărăciune, ca și ziarul oamenilor de afaceri vest-germani, *Industriekurier*, că „aceasta (criza C.E.E. — n.a.) este o lovitură grea dată planurilor ambițioase ale prof. Hallstein cu privire la un suprastat european, cu un supraguvern la Bruxelles... Cine credea că unirea economică a Europei în Piața comună va duce automat la unificarea politică, acela a pierdut o iluzie"...

P. H. Spaak se dovedește a fi unul din cei mai activi diplomați occidentali care se străduiesc să relanseze Piața comună. Manifestîndu-și neliniștea față de acuitatea divergențelor, el spunea într-un discurs rostit în fața Camerei de comerț din Bruxelles: „Trăim criza cea mai importantă din istoria C.E.E. Spre deosebire de altele, care priveau în mod esențial chestiuni tehnice, prezenta are semnificații politice. Acum, în absența voinței politice, dificultatea tehnică ia proporții nebănuite. Astfel, Comunitatea Europeană vegetează". El adresa un adevărat apel membrilor mai „duri" ai C.E.E.: „Salvarea Pieței comune și crearea condițiilor pentru a-i permite mersul înainte e un lucru atît de important încît în fața unei asemenea perspective orice susceptibilități și orice amor propriu trebuie înlăturate"...

În realitate, complexitatea și profunzimea divergențelor existente în cadrul Pieței comune își au rădăcinile în contradicțiile economice și politice dintre membrii C.E.E. Este semnificativ, în acest sens, că pînă și unul din apărătorii „integrării" vest-europene, cum este R. Quercy, analizînd diferențele de structură din economia țărilor Pieței comune, ajungea la concluzia că ele „complică integrarea europeană" într-un asemenea grad încît se poate vorbi despre „imposibilitatea de a se ajunge măcar la un modest început de integrare" *(Combat)*.

Disputa dintre parteneri nu a ajuns încă la punctul său final. Rezultatul primului scrutin francez a determinat pe unii observatori să considere că perspectivele reluării tratativelor cu Franța nu sînt prea apropiate, afară doar de cazul în care partenerii ar fi dispuși să facă o concesie de principiu poziției oficialităților franceze. Dar atunci, „Piața comună nu ar mai rămîne decît o simplă uniune vamală", după cum se exprima ziarul *The Guardian*. Adică o Piață comună fără corolarul său „integraționist", care accentuează atît de covîrșitor contradicțiile interoccidentale în momentul de față.

N. S. STĂNESCU

Cei 5 în așteptare...

(Din DIE WELT)

de la Cecil Rhodes la Ian Smith

„Regele e mort, guvernul alb îl înlocuieşte"

În 1889, Lobengula, regele Zimbabwilor, scria reginei Victoria a Marii Britanii : „Rhodes vrea să-mi ia ţara cu forţa. Maiestatea Voastră mi-a spus să vă previn atunci cînd omul alb îmi va face neplăceri. Acuma am destule neplăceri din cauza lui". La 12 septembrie 1890, maiorul Frank Johnson şi locotenentul colonel al poliţiei sud-africane Pennfather înălţau pentru prima oară la Fort Salisbury, în Cecil Square, pe movila denumită de ei în olandeză Kopje, drapelul Marii Britanii. Se consfinţea astfel oficial preluarea posesiunii Mashonaland în numele Companiei Africii de sud al cărei fondator era Cecil John Rhodes. Triburile africane se împotrivesc. Sînt învinse. Regele fuge, se îmbolnăveşte de vărsat şi moare. În 1894 dr. Star Jameson, numit rezident imperial la propunerea lui Cecil Rhodes, proclamă : „Regele e mort, guvernul alb îl înlocuieşte". De atunci, la început în vîrful unei prăjini, apoi la capătul unei coloane de bronz înaltă de 50 de picioare, Union Jack flutură nestînjenit deasupra arborilor de jakarandas şi a milioanelor de supuşi africani. El n-a fost coborît nici după 11 noiembrie 1965 cînd Ian Smith, în acordurile fanfarei intonînd uvertura la „Tanhäuser" a proclamat „independenţa" unilaterală a Rhodesiei.

Amatorii de analogii istorice au insistat asupra comparaţiei cu revolta din 1776 a celor 13 colonii americane împotriva Angliei. Nimic din toate acestea. Ei au trebuit să constate că, spre deosebire de colonii americani, cei 220 000 de rhodesieni albi au fost pînă acum favorizaţi de legăturile lor cu Marea Britanie. La 7 000 km de Salisbury şi la numai cîteva ore după declaraţia lui Ian Smith, la Westminster, în faţa membrilor Camerei Comunelor, Harold Wilson a fost nevoit să recunoască „prăpastia pe care acuma ştim că nu o mai putem trece pentru că ea separă lumi şi secole diferite". Tolerată pînă acum de guvernul metropolitan, lumea pe care Wilson a excomunicat-o în discursul său din Camera Comunelor este aceea în care în 1965, 220 000 de coloni albi cred că pot stăpîni 4 milioane de africani.

Este o lume în care simplitatea moravurilor se îngemănează cu asprimea, cinismul şi cruzimea creată de panica pierderii automobilului ultramodern, a vilei şi fermei, a întinselor pămînturi şi plantaţii de tutun, a unor bogate zăcăminte de minereuri pe care majoritatea conducătorilor albi le stăpînesc. Experienţa confirmă o asemenea perspectivă. În faţa acestei situaţii, actualul regim urmează îndeaproape modelul sud-african : „poziţia noastră — declara Ian Smith — este aceeaşi ca şi a Africii de sud. Noi sîntem o mică unitate a aceluiaşi ansamblu" (R.S.A., Rhodesia şi coloniile portugheze — Mozambic şi Angola). Aceasta este poziţia deseori exprimată a Frontului rhodesian, partidul rasist de guvernămînt, care numără în mod oficial 16 000 de aderenţi, printre care un nucleu format din 6 000 de mari fermieri.

„Liga candorii"

Reprezentantul tipic al Frontului pare să fie mai puţin Ian Smith — care pînă la proclamarea „independenţei" a fost cîteodată acuzat de şovăială — cît mai curînd un personaj celebru, fermierul de origine bură, Van der Merwe. Un reporter al ziarului parizian *Le Figaro* relata că, după ce Van der Merwe a călcat trei negri cu maşina sa, el a întocmit către comisariatul de poliţie următorul raport : „Primul avea craniul zdrobit. L-am îngropat. Al doilea de-abia mai respira. L-am îngropat de asemenea. Al treilea stătea pe marginea drumului şi striga fără încetare : „patroane, eu n-am nimic, n-am absolut nimic. L-am băgat şi pe el în groapă alături de ceilalţi". Cei de felul lui Van der Merwe l-au aplaudat desigur pe Ian Smith care, atunci cînd a fost huiduit la o adunare publică de cîţiva negri, s-a întors spre ei şi le-a spus : „Mai bine urcaţi-vă în pomi şi rămîneţi acolo". „Cei care sînt ostili independenţei unilaterale — spune Ian Smith — conspiră împotriva ţării noastre". Oricine îşi exprimă dezacordul faţă de politica Frontului este considerat de suporterii grupului ca fiind comunist sau simpatizant comunist. Forma cea mai perfectă a acestui mccarthysm rhodesian o reprezintă „Liga candorii", un fel de societate John Birch, organizaţie de tipul broederbondului (frăţiei) din R.S.A. Aşa cum declară în diverse materiale de propagandă, ea luptă „împotriva U.N.E.S.C.O. şi a O.N.U., produse ale celei mai mari organizaţii comuniste a zilelor noastre" şi a „giganticei conspiraţii din care fac parte preşedintele Johnson şi dl Harold Wilson care vor să instaureze un guvern supranaţional dominat de comunişti".

LA SALISBURY

Gardianul : — Începînd de azi, sînteţi într-o ţară liberă şi independentă

(Din **Daily Worker**)

Rasismul consimţit sau declarat şi nivelul de viaţă ridicat al majorităţii albilor sînt considerate valori indiscutabile („Niciodată nu voi accepta să pun în discuţie scara noastră de valori şi standardul nostru de viaţă" — spunea Ian Smith). Un alb cîştigă în medie pe an 1 200 lire sterline, adică de zece ori mai mult decît un negru. Bogatul fermier Douglas Collard Lilford, supranumit „Boss" Lilford, şi-a enunţat clar deviza, valabilă pentru majoritatea conducătorilor rhodesieni : „Albul trebuie să comande. Nu spun : să guverneze. Să fim bine înţeleşi : să comande".

Aparent, după proclamarea unilaterală a independenţei, în Rhodesia, totul este calm. Pare că nimic nu s-a schimbat : afacerile merg la fel ca şi mai înainte. La Salisbury albii se plimbă în şort şi ciorapi albi de lînă, negrii lucrează pe peluzele verzi ale grădinilor. Elevii se întorc de la şcoală pe biciclete. Totul este : „all right, Jack !"

Aşa s-ar părea la prima vedere. Un reporter remarca „abilitatea autorităţilor de a prezenta un tablou însorit şi prosper în locul adevăratei situaţii pline de conflicte şi decepţii şi de a ascunde suprafaţa tot mai mare de tensiune între populaţia neagră şi albă" *(The Observer)*. Autorităţile susţin cu candoare că dacă negrii s-ar putea exprima, fără îndoială ei s-ar pronunţa pentru... menţinerea supremaţiei albe şi a independenţei unilaterale. Rasismul ? — o vorbă inventată de „politicienii dubioşi din Europa". „De la sfîrşitul secolului trecut — afirmă rhodesienii albi — singurele împuşcături care s-au auzit au fost cele ale vînătorilor".

Şi alt fel de împuşcături

Se aud însă şi alt fel de împuşcături. Negrii lucrează de cele mai multe ori sub ameninţarea pistolului. Cînd 21 de africani s-au revoltat astă-vară la Fort Victoria, unul din ei a fost împuşcat şi omorît de şeful şantierului. Acesta n-a fost deferit justiţiei. În acelaşi timp, guvernul a instituit pedeapsa cu moartea şi, mai recent, starea de urgenţă. Numărul celor închişi sau puşi sub supraveghere e de aproximativ 5 000, poate şi mai mult. De altfel, un negru poate fi închis, fără acuzaţie, pînă la 5 ani. „Suspecţii" sînt arestaţi şi închişi într-un fel de lagăre de concentrare, amplasate în cele mai îndepărtate ţinuturi.

Se manifestă tendinţe precise spre apartheidul de tip sud-african. Legea care a pus bazele acestor tendinţe este aşa-numitul Land Apportionment Act, (Legea pentru repartiţia pămînturilor). Unii europeni o numesc „Magna Carta", africanii — „izvorul amărăciunii noastre" (Nkomo). 40 la sută din teritoriul rhodesian este rezervat celor 4 milioane de negri ; 35 la sută aparţine celor 220 de mii de albi.

Cel mai vădit simptom de apartheid este însă faptul că Salisbury, ca şi toate celelalte oraşe rhodesiene, nu sînt altceva decît mari rezervaţii ale albilor. Cartierele nordice ale capitalei cu vile elegante, piscine şi grădini, centrul cu blocuri moderne şi bulevarde largi aparţin în exclusivitate albilor. Nici un african nu are dreptul de a face comerţ sau de a avea proprietăţi în rezervaţiile albilor. Guvernul Smith a evacuat recent pe cei cîţiva oameni de afaceri africani care mai reuşiseră să ocolească aceste legi, e adevărat, nescrise. În toată Rhodesia există doar două hoteluri, ambele la Salisbury, şi un singur club, al ziariştilor, la care sînt admişi şi negrii. Există spitale separate, mai multe pentru albi, unul pentru asiatici şi unul pentru negri. În caz de urgenţă, nici un negru nu poate fi transportat la unul din spitalele albilor. La Salisbury şi în celelalte oraşe rhodesiene majoritatea localurilor

poartă inscripția : „Drept de admitere rezervat", ceea ce înseamnă că intrarea este interzisă oamenilor de culoare, „couloured". La Salisbury negrii locuiesc doar la periferia sudică a orașului, dincolo de calea ferată — un fel de frontieră între negri și albi. Aici străzile sînt desfundate, neasfaltate (pe străzi, iluminatul electric a fost instalat de-abia de un an — și aceasta, se spune, pentru ca poliția să vadă mai bine). Acesta este așa-numitul Highfield, la zece kilometri de calea ferată, suburbie neagră și sărăcăcioasă a Salisbury-ului, în care trăiesc 70 de mii de africani, dintre care numai jumătate au locuință. Problema lipsei de locuințe este însă rezolvată simplu de autoritățile albe : în ultima vreme, negrii sînt goniți din Highfield (oricum, construcția unor noi locuințe n-ar fi rentabilă într-o regiune în care populația nu posedă veniturile necesare plății unor chirii exorbitante, ca acelea din centrul Salisbury-ului). De altfel, guvernul a repetat de multe ori afirmația că „populația neagră trebuie să locuiască numai în regiunile rurale". La Highfield, înafara polițiștilor, nici un alb nu poate fi văzut. Mașinile poliției patrulează însă la orice oră din zi. De cînd a fost declarată starea de urgență, cartierele negre sînt aproape izolate. Într-unul din ele, cei care vor să se ducă în oraș trebuie să treacă pe la poliție ; acolo sînt însemnați în podul palmei, de o culoare mai deschisă, cu o săgeată neagră, semn distinctiv pe care trebuie să-l poarte toată ziua, pînă la întoarcere.

Segregația se manifestă cel mai evident în felul de organizare a sistemului de vot. Alegătorii sînt repartizați — „fără distincție de rasă", se spune — în două categorii : „Ordinary Voters" sau categoria A în care intră cei care posedă un venit minim de 720 lire. Aceștia aleg 50 de deputați în parlament, adică majoritatea. În a doua categorie (B) intră „Lower Voters", cei care au un venit anual între 200 și 720 lire, avînd posibilitatea să aleagă 15 deputați. Se înțelege că în prima categorie votează aproape toți albii, în timp ce în a doua abia dacă se califică 11 000 de negri. Cu alte cuvinte, chiar dacă toți cei patru milioane de africani ar vota, fără îndoială ei n-ar fi decît „Lower Voters" și n-ar putea trimite în parlament decît 15 deputați. De aceea forțele patriotice ale populației de culoare își fixează ca prim obiectiv cîștigarea drepturilor politice. Acestea, o dată dobîndite, spun ei, segregația ar dispărea de la sine. Dar tocmai astfel de revendicări în condițiile actuale se lovesc de împotrivirea înverșunată a cercurilor rasiste conducătoare.

Militanții africani și în general liderii politici care simpatizează cu cauza negrilor (ca de pildă pastorul neozeelandez Stephen Garfield Todd) sînt practic reduși la imposibilitatea de a acționa. Restricțiile, lagărele de concentrare, închisorile vorbesc îndeajuns. În aceste condiții este greu de știut dacă au mai putut fi conservate unele organizații politice ale opoziției africane. Joshua Nkomo, pastor metodist, fost lider al sindicatelor muncitorilor de la căile ferate, a organizat partidul de opoziție ZAPU (Zimbabwe African Peoples Union), care s-a bucurat de cel mai mare sprijin al maselor de negri. În prezent însă, el și ceilalți conducători și mulți din membrii partidului sînt închiși (Nkomo în lagărul de la Gonakudzingo, la frontiera cu Mozambicul). Al doilea partid de opoziție, ZANU (Zimbabwe African National Union), sprijinit mai ales de intelectuali, este condus de liderul african Ndabaningi Sitholé, ale cărui concepții politice se opun în parte acelora profesate de Nkomo. El și partizanii săi au avut însă aceeași soartă ca și Nkomo : au fost mai întîi deportați în lagărul de la Sikombela, apoi în cel de la Oua Oua, mai aproape de Salisbury.

Totuși, în ultima vreme patrioții africani și-au intensificat lupta politică pentru dobîndirea sufragiului universal — sub lozinca : „One man, one vote". Li se răspunde că „trebuie să capete mai întîi cunoștințele necesare" ; „poate de-abia peste 50 de ani" — sînt de părere cercurile rasiste rhodesiene. Dar în toată țara nu există în prezent decît două ultime clase de liceu pentru africani, ambele avînd în total 35 de elevi. În școlile primare au intrat anul acesta 628 000 elevi africani. În școlile secundare nu au intrat decît 12 000, iar cei care le termină sînt foarte puțini. La universitate numai o treime din 700 de studenți sînt africani. Pentru a preîntîmpina orice fel de manifestație antiguvernamentală, studenții trebuie să semneze un angajament prin care declară că nu vor participa la nici o activitate politică, sub pedeapsa pierderii bursei.

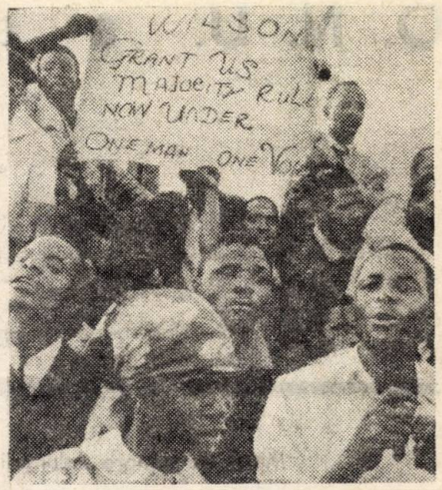

Demonstranți negri din Rhodesia poartă pancarte cu inscripția „un om, un vot".

După actul de la 11 noiembrie, toate aceste măsuri de oprimare rasistă continuă și, fără îndoială, se vor accentua. Se va accentua însă și tensiunea dintre mica pătură guvernantă și marea masă a milioanelor de negri. Lupta pentru drepturi politice va cuprinde pături și mai mari ale populației africane, nemulțumirea maselor va crește proporțional cu măsurile represive ale guvernului rasist. Prin proclamarea unilaterală a „independenței" rhodesiene, Ian Smith n-a făcut, după părerea majorității observatorilor, decît să apropie ziua adevăratei independențe.

Radu PASCAL

Cronologie rhodesiană

Hotărîrea din 11 noiembrie a guvernului rhodesian nu este o pură întîmplare. Cauzele declarației unilaterale de independență care a făcut ca cei 220 000 de albi să pună bazele unui stat „independent" fondat pe o doctrină rasistă, împotriva aspirațiilor populației africane, pot fi mai bine înțelese urmărind cîteva momente din istoria Rhodesiei.

1889—1890

În acești ani începe colonizarea teritoriului care a rămas cunoscut sub numele de Rhodesia de sud. Colonizarea se face prin acțiunea lui Cecil Rhodes, care obține din partea Marii Britanii depline puteri administrative.

1923

Asumîndu-și puterea directă asupra Rhodesiei de sud, Marea Britanie oferă coloniștilor alegerea între autoguvernare și anexarea la Africa de sud. Rezultatul referendumului stabilește autonomia coloniei care se bucură de o constituție ce prevede autoguvernarea. În pofida afirmării suveranității coroanei britanice, guvernul de la Salisbury, alcătuit din albi, dispune de puteri aproape nelimitate.

1930

Are loc promulgarea legii „Land Apportionment Act", lege care, sub pretextul garantării drepturilor negrilor asupra pămînturilor ce le-au fost încredințate, atribuie de fapt minorității albe un procentaj disproporționat de teritoriu cuprinzînd pămînturile cele mai fertile. Guvernul din Londra evită să recurgă la dreptul său de veto asupra legilor votate în parlamentul sud-rhodesian.

1938

Comisia regală prezidată de lordul Bledisloe se declară împotriva proiectului unei federații între Rhodesia de sud și Rhodesia de nord motivînd opoziția africanilor față de acest proiect. Crearea federației este susținută de albii din cele două Rhodesii din motive diferite : în sud se considera asocierea ca un mijloc de pătrundere a capitalului financiar al cercurilor albe locale într-o formație statală mai largă, îmbogățită cu zăcămintele de minereu din Copperbeld, în timp ce în nord asocierea era considerată ca un instrument al obținerii independenței sub un regim alb.

1953

Crearea de către Anglia a Federației Africii Centrale cuprinzînd Rhodesia de sud, Rhodesia de nord și Nyassaland. Timp de zece ani, problemele Rhodesiei de sud s-au suprapus cu cele ale federației.

1961

Promulgarea noii Constituții a Rhodesiei de sud. Puterea albilor este consfințită definitiv, eliminîndu-se medierea guvernului britanic între coloniști și patrioții africani. Parlamentul este compus din 65 de deputați, 50 aleși în registrul A și 15 în registrul B : această lege de tip rasist conferă doar la cîteva mii, din cele 4 000 000 de negri, dreptul de vot și numai în registrul B.

1962

În alegerile pentru noul parlament, partidul extremist „Frontul rhodesian" obține majoritatea, iar Winston Field devine succesorul lui Edgar Whitehead (lider al Partidului federal unit) în funcția de prim-ministru.

1963

O dată cu falimentul Federației Africii Centrale, guvernul Rhodesiei de sud cere acordarea independenței pe baza constituției în vigoare.

1964—1965

În timp ce negocierile între Londra și Salisbury continuă fără rezultat, în Rhodesia crește influența elementelor „ultra" favorabile unei rupturi cu Marea Britanie și adoptării unei doctrine rasiale analogă cu apartheidul din Africa de sud. La 13 aprilie 1964, Ian Smith succede lui Field. Smith alunecă și mai mult spre extremism. Puterile grupului guvernant de la Salisbury cresc concomitent cu acceptarea pasivă a Marii Britanii, pînă la pasul decisiv al declarației unilaterale de independență, proclamată de Smith la 11 noiembrie 1965.

(După **Relazioni Internazionali**)

O. N. U. a adoptat

Declarația cu privire la a idealurilor de pace,

Marți, în plenara Adunării Generale a O.N.U. a fost adoptată în unanimitate Declarația cu privire la promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare, inițiată cu cinci ani în urmă de România, la cea de-a XV-a sesiune a Adunării Generale. (Textul integral al declarației a apărut în Lumea nr. 45/1965). Inițial, documentul a fost adoptat în unanimitate de Comitetul pentru problemele sociale, umanitare și culturale pe baza proiectului pe care România, împreună cu alte 25 de state coautoare, l-a depus la sesiunea a XVIII-a a Adunării Generale în 1963.
Revista noastră publică mai jos opinii ale unor delegați la sesiunea a XX-a a Adunării Generale a O.N.U. cu privire la inițiativa Republicii Socialiste România :

Dr. Francisco Cuevas CANCINO
președintele Comitetului pentru probleme sociale, umanitare și culturale, reprezentantul permanent al Mexicului la O.N.U. :

— Istoria omenirii se aseamănă cu o cursă lungă în care fiecare generație poartă stindardul idealurilor determinate de locul și timpul în care ea există și trece făclia speranței generației următoare, căci are credința că aceasta va duce cu un pas înainte aspirațiile pe care ea nu le-a putut realiza.

Ansamblul idealurilor timpului nostru se concentrează într-o anumită formă în Declarația cu privire la promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare. Generația noastră este profund conștientă de numeroasele ei lipsuri. De aici importanța pe care o are această Declarație. Prin ea, Adunarea Generală, adînc pătrunsă de aceste idealuri care n-au fost satisfăcute, trece generației de mîine făclia umanismului și a înțelegerii.

Prin intermediul principiilor bine chibzuite ale Declarației, Adunarea Generală stabilește un admirabil echilibru între idealismul tineresc și experiența acumulată de generațiile anterioare. Fără a-i limita în vreo formă oarecare energia care caracterizează tineretul din toate timpurile, ea dorește să-i modereze activitatea prin înțelepciunea care sfătuiește să se evite unele căi bătute, dar evident greșite. Deoarece, dacă nu va cunoaște gravitatea greșelilor comise de noi și de strămoșii noștri, tineretul căruia îi dedicăm Declarația nu va putea realiza ceea ce îi dorim din toată inima să realizeze.

Declarația face parte dintre documentele de mare importanță aprobate de Adunarea Generală. Ea se numără nu printre acelea care provoacă consecințe imediate, ci printre acelea care trebuie luate în permanență în considerație pentru a îmbunătăți situația omului.

Pentru viitorul tineretului este necesară nu numai aplicarea marilor principii care sînt fixate în Declarație. Ele trebuie considerate ca puncte de sprijin pentru a stabili linii precise și pentru a dezvolta idealurile noastre, ale predecesorilor noștri și ale celor care vor urma după noi.

Ideea primordială a acestei Declarații aparține delegației române la Națiunile Unite. Ea a dus la bun sfîrșit ceea ce pînă nu de mult era aspirația neprecisă a multor educatori, iar aprobarea unanimă a principiilor pe care Declarația le conține constituie un adevărat triumf pentru idealurile după care se conduce politica externă română.

René MAHEU
directorul general al U.N.E.S.C.O. :

— Cu profundă satisfacție și cu mare bucurie salut adoptarea de către Adunarea Generală a O.N.U. a Declarației privind promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare. U.N.E.S.C.O., care a participat la pregătirea acestui text, nu poate decît să se bucure de un eveniment de o atît de mare importanță.

Astfel, conform rezoluției adoptate de Adunarea Generală a O.N.U. la cea de-a 18-a sesiune (1963), am fost însărcinat să consult asupra proiectului de declarație comisiile naționale pentru U.N.E.S.C.O., precum și conferința internațională asupra tineretului întrunită la Grenoble în august 1964. Această conferință s-a pronunțat în unanimitate pentru adoptarea unei asemenea declarații, exprimînd astfel aspirațiile și speranțele tineretului lumii. La rîndul său, conferința generală a U.N.E.SC.O., întrunită în octombrie 1964 în cea de-a 13-a sesiune, recomanda într-o rezoluție adoptarea de către Adunarea Generală a unei declarații solemne privind principiile educării tineretului potrivit idealurilor păcii, respectului reciproc și înțelegerii între popoare, în așa fel formulată încît să întrunească adeziunea generală.

Sînt bucuros să văd această dorință îndeplinită, deoarece Declarația a fost adoptată în unanimitate. Am urmărit cu interes elaborarea textului ei, datorită unei inițiative generoase a României și colaborării active și lucide a membrilor comitetului nr. 3. Fără îndoială că acordul complet la care a ajuns Adunarea Generală corespunde așteptărilor tineretului lumii care, în marea sa majoritate, situează pe primul plan preocupările sale de înțelegere internațională și construire a păcii.

Acest tineret va fi conștient și, de asemenea, mîndru de faptul că Organizația Națiunilor Unite i se adresează lui și îi atribuie în mod solemn răspunderi majore în acțiunea de apropiere între oameni și în crearea condițiilor necesare păcii între națiuni. El va găsi de asemenea o mare încurajare în acest text bogat în propuneri precise și pozitive, și însoțit de autoritatea Națiunilor Unite.

Sînt convins că Declarația va constitui un instrument dintre cele mai utile pentru U.N.E.S.C.O. în acțiunea pe care această organizație nu încetează să o desfășoare în favoarea educării tineretului în spiritul înțelegerii internaționale. Conferința generală nu a recomandat numai adoptarea declarației, ci și „aplicarea ei în practică, sub forma unor programe concrete, de către Națiunile Unite, instituțiile specializate, guverne, organizațiile naționale și internaționale de tineret". Consider că programul de perspectivă al U.N.E.S.C.O. pentru tineret, care va fi prezentat conferinței generale, cu prilejul următoarei sale sesiuni (1966) este de natură să dea o urmare practică declarației, deoarece el urmărește să facă să participe activ tineretul la dezvoltarea economică, socială și culturală a societății și la eforturile de colaborare internațională,

promovarea în rîndurile tineretului respect reciproc și înțelegere între popoare

într-un cuvînt, să-i dea posibilitatea de a-și folosi energia pentru construirea unei lumi mai drepte și mai frățești.

Este de datoria tuturor acelora care, pe plan național și internațional, acționează pentru tineret și cu tineretul, să facă în așa fel încît toți tinerii din lume să-și însușească această declarație de altruism și de pace, care poate fi numită carta speranței noastre.

În ceea ce îl privește, U.N.E.S.C.O. va depune toate eforturile.

Kinuko KUBOTA

profesor la Universitatea din Tokio, membru al delegației japoneze la O.N.U. :

— Este într-adevăr foarte semnificativ faptul că această declarație a fost adoptată în anul în care noi am sărbătorit cea de-a XX-a aniversare a Națiunilor Unite. Sînt sigur că poporul japonez va saluta din toată inima această declarație și va fi foarte încurajat de ea.

Noi, care am suferit bombardamentele atomice de la Hiroșima și Nagasaki și am trecut prin experiența amară a celui de-al doilea război mondial, nutrim o profundă dorință de pace ; ea a pătruns adînc în inimile noastre. „Să nu mai fie niciodată război nicăieri" este dorința noastră arzătoare, iar educația noastră în școli, în familie și în societate este, de asemenea, în mod consecvent îndreptată în direcția înfăptuirii acestui scop.

Să luăm exemplul unei școli de fete din Tokio. În această școală se ține un curs de relații internaționale, la care trebuie să participe toate elevele. Li se cere să studieze problemele și dificultățile internaționale și se speră că aceasta va contribui la o mai bună înțelegere și la îmbunătățirea relațiilor între popoare și națiuni. Acest curs a fost inițiat de directorul școlii, din convingerea fermă că elevele — viitoare mame, sînt răspunzătoare pentru educarea generației viitoare și că cea mai sigură și mai scurtă cale pentru a promova în rîndul tineretului și al copiilor idealurile păcii, prieteniei, umanitarismului și solidarității internaționale, este ca ele să facă acest lucru.

În numeroase alte institute de învățămînt superior, inclusiv Universitatea din Tokio, există, de asemenea, cursuri denumite „studii pe zone", care se concentrează asupra unei anumite țări sau regiuni a lumii, pe care studentul o studiază sub aspect istoric, politic, social, economic, cultural ș.a.m.d.

Modesta mea experiență, dobîndită în ultimii ani, mă determină să afirm că studenții manifestă tot mai mult interes pentru studierea relațiilor internaționale. Sînt ferm convins că Declarația va încuraja această tendință în Japonia, oferindu-i excelente principii călăuzitoare.

Gordon K. HIRABAYASHI

profesor la Universitatea de sociologie din Alberta Edmonton, membru al delegației Canadei :

— Oamenii de cultură și universitățile vor primi, probabil, adoptarea de către Adunarea Generală a Națiunilor Unite a Declarației cu privire la promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare, ca o încurajare a misiunii lor și ca puternic imbold de a păși înainte.

Trebuie să mulțumim guvernului român pentru inițiativa încununată de succes prin adoptarea Declarației de către Adunarea Generală a O.N.U.

Eu personal, ca profesor, salut această nouă declarație și voi acționa în direcția unui progres general al programelor existente pe această linie. Mai mult, o consider ca o încurajare în direcția intensificării schimburilor de tineret pe plan internațional, inclusiv studenți și profesori și pentru colaborarea între oamenii de știință care ar putea chiar să ducă la proiecte comune rodnice. Tabere și seminarii internaționale ar oferi noi prilejuri pentru realizarea obiectivelor Declarației.

Sper că universitățile și oamenii de cultură din Canada și România vor putea folosi unele din aceste posibilități. În ce mă privește, voi fi bucuros să încurajez universitatea mea să se angajeze în asemenea acțiuni.

Oliver WEERASINGHE

ambasadorul Ceylonului în Statele Unite :

— Tinerii de astăzi vor deveni în curînd cetățeni maturi ai țărilor lor și ei sînt aceia care vor acționa în afacerile politice și publice ale acestor țări. Toată lumea este de acord cu acest lucru. De aceea, viitorul omenirii și dezvoltarea relațiilor de prietenie între indivizi și între țări va depinde în mare măsură de idealurile care sînt insuflate acestor tineri. De aceea, este foarte important să cunoaștem țelurile pe care trebuie să le fixăm atît pentru noi înșine cît și pentru tineretul țărilor noastre, spre a putea să educăm tineretul nostru în spiritul idealurilor păcii și prieteniei între toate popoarele. În mijlocul conflictelor existente între noi și mai ales în mijlocul presiunilor și complexităților vieții moderne, este oricînd posibil să pierdem din vedere scopul pe care încercăm să-l atingem, și anume consolidarea păcii universale.

În această situație, Declarația cu privire la promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare trebuie salutată ca o contribuție prețioasă la eforturile omului de a ajunge la o pace efectivă și trainică. Această Declarație nu reprezintă un scop în sine. Ea oferă tuturor țărilor și popoarelor anumite linii directoare pentru educarea tineretului în spiritul prieteniei și respectului reciproc între națiuni. Rămîne acum ca fiecare țară să acționeze potrivit acestei Declarații.

Robert H. CORY

Quaker din Statele Unite :

— Quakerii din întreaga lume vor manifesta un profund interes față de aplicarea Declarației cu privire la promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare, adoptată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite. De-a lungul istoriei lor de 300 de ani, ca grupare consacrată păcii, quakerii au căutat căi pentru a promova „drepturi egale pentru toți oamenii și toate națiunile, progresul economic și social, dezarmarea și menținerea păcii și securității internaționale". (Am citat din Declarație). Ea recunoaște că în acest secol, cînd lumea este legată prin căi de comunicație, tineretul are, în mod deosebit, prilejul să contribuie la crearea unor punți de legătură dincolo de neînțelegerile care amenință să-i dezbine pe oameni. Quakerii, care au primit Premiul Nobel pentru pace, speră cu modestie că prin taberele lor internaționale de lucru, prin programele școlilor lor și prin seminariile studențești internaționale pe care le organizează, vor putea contribui la realizarea unor relații prietenești între toate națiunile și popoarele (unul din principiile Declarației).

Ca reprezentant internațional al quakerilor la Națiunile Unite, care am urmărit evoluția Declarației, vreau să-mi exprim aprecierea pentru guvernul român și pentru reprezentanții săi la O.N.U., pentru inițiativa lor și să-i felicit pe români pentru votul unanim de încredere pe care l-au obținut în Adunarea Generală.

Declarații culese de
Nicolae IONESCU

Acad. Bazarîn ŞIRENDÎB

vicepreşedinte al Marelui Hural Popular al R. P. Mongole

despre

■ dezvoltarea multilaterală a R. P. Mongole

■ relaţiile de prietenie şi colaborare dintre Mongolia şi România

Aflat în ţara noastră în fruntea delegaţiei parlamentare mongole care a vizitat România la invitaţia Marii Adunări Naţionale, preşedintele Academiei de Ştiinţe a R. P. Mongole, acad. Bazarîn Şirendîb, membru al C.C. al Partidului Popular Revoluţionar Mongol, vicepreşedinte al Marelui Hural Popular, a avut o convorbire cu redactorul revistei noastre, Corneliu Vlad.

Referindu-se la dezvoltarea economică înregistrată de R. P. Mongolă în cursul ultimilor cinci ani, acad. Bazarîn Şirendîb a spus :

— Pentru dezvoltarea economiei noastre naţionale, pentru crearea bazei tehnico-materiale a socialismului, al treilea cincinal a însemnat o etapă foarte importantă. Deşi nu sîntem încă în posesia cifrelor definitive, se poate spune cu certitudine că obiectivele planului vor fi realizate pe deplin. Remarcabile sînt progresele înregistrate în domeniul creşterii animalelor. Ca un simplu detaliu, menţionez că în acest an noi am obţinut o sporire cu 8 milioane de capete la tineretul bovin. În ceea ce priveşte celelalte ramuri ale agriculturii, foarte tinere la noi în ţară : cultivarea cerealelor şi a legumelor, producţia lor a crescut faţă de 1960 cu 81 la sută. Anul trecut noi am obţinut în medie, pe cap de locuitor, 132,3 kg carne, 221,1 litri lapte şi 352 kg cereale.

Progresele industriei în cursul cincinalului, care se încheie acum, au făcut ca astăzi ponderea producţiei industriale în ansamblul economiei naţionale să reprezinte 41 la sută. În anii cincinalului s-au construit peste 70 de noi obiective industriale, în fruntea lor aflîndu-se Combinatul industrial-energetic de la Darhan, construit cu ajutorul ţărilor socialiste.

Succesele obţinute au avut înrîurire asupra nivelului de trai al oamenilor muncii. Volumul mărfurilor vîndute populaţiei a fost cu 30 la sută mai mare în 1965 faţă de 1960, salariul real a crescut cu 28 la sută, iar veniturile cooperatorilor de 3 ori — în aceeaşi perioadă.

În legătură cu dezvoltarea culturii R. P. Mongole în cele mai diferite ramuri ale sale – cercetare ştiinţifică, învăţămînt, cultură de masă – acad. Şirendîb a declarat :

— În ţara noastră a triumfat revoluţia culturală. Acum în Mongolia nu numai că a dispărut complet analfabetismul, dar la fiecare o mie de locuitori 167 sînt încadraţi în diferite forme de învăţămînt. Faţă de 1960 reţeaua învăţămîntului superior s-a extins cu 55 la sută, iar a celui mediu-tehnic cu 57 la sută. Din acelaşi an şi pînă astăzi au fost construite peste 400 de obiective social-culturale atît la oraşe cît şi în mediul rural.

Activitatea Academiei de Ştiinţe a R. P. Mongole reprezintă o expresie a nivelului de dezvoltare culturală atins de ţara noastră. Institutele specializate ale Academiei îşi desfăşoară astăzi activitatea nu numai la Ulan Bator, ci şi în alte patru regiuni ale ţării. În această reţea ştiinţifică activează aproape 2 000 de specialişti. În mod tradiţional Mongolia este cunoscută drept ţară a crescătorilor de vite. De aceea, o mare parte din volumul cercetărilor ştiinţifice se efectuează în domeniul zootehniei. Încununarea cu succes a muncii cercetătorilor s-a exprimat în creşterea producţiei de carne, lapte şi lînă. Totodată în ultimii ani noi am întreprins experienţe interesante şi în alte domenii ale agriculturii, obţinînd noi varietăţi de pomi fructiferi şi cereale, capabile de a da recolte bune în condiţiile climatice nefavorabile din unele regiuni ale ţării.

Un mare avînt au luat expediţiile ştiinţifice din diferite zone climatice ale ţării. În ultimul timp ele au adunat un material imens care a fost prelucrat şi analizat în laboratoare şi institute. Rezultatele acestor cercetări se vor concretiza în publicarea, în viitorul apropiat, a cîtorva lucrări ştiinţifice. Cercetările vizează în primul rînd prospectarea subsolului şi a bogăţiilor apelor noastre. În cîţiva ani cercetătorii au reuşit să depisteze şi să pună în valoare peste 400 de izvoare de apă minerale şi termale. Prospecţiunile geologice au dovedit că subsolul Mongoliei conţine importante zăcăminte de cărbuni, fluorită, coloranţi minerali, petrol, metale preţioase, sare.

Cercetările în domeniile chimiei, fizicii, matematicii, astronomiei (în ţară funcţionează mai multe centre care efectuează observaţii asupra soarelui) formează tot atîtea capitole ale activităţilor ştiinţifice întreprinse în institutele academiei noastre.

Institute specializate se ocupă de cercetarea în domeniul ştiinţelor social-economice, filologice, istorice.

În continuarea convorbirii, acad. Şirendîb, cunoscut ca unul din cei mai apreciaţi reprezentanţi ai ştiinţelor istorice, ne-a vorbit despre nivelul atins de ştiinţele istorice în Mongolia populară :

— Principala noastră realizare în domeniul ştiinţelor istorice a fost, fără îndoială, elaborarea Tratatului de istorie a poporului mongol. În ultimii cinci ani, la înfăptuirea acestei opere monumentale şi-au adus contribuţia toţi cercetătorii noştri din acest domeniu. Apariţia Tratatului, în trei volume, va fi urmată de editarea unui compendiu al său — „Scurtă istorie a poporului mongol" — în cîteva limbi de circulaţie mondială. Paralel, noi am editat şi o serie de monografii istorice şi contribuţii la istoria Mongoliei. (Acad Şirendîb, redactorul şef al Tratatului de istorie a poporului mongol, este totodată autorul unui recent studiu intitulat „Mongolia la sfîrşitul secolului XIX şi începutul secolului XX").

Referitor la liniile directoare ale politicii externe mongole, dezvoltarea relaţiilor internaţionale ale R. P. Mongole, acad. Şirendîb a declarat :

— În centrul politicii externe a ţării noastre se află dezvoltarea şi întărirea prieteniei şi colaborării cu ţările socialiste frăţeşti, coexistenţa paşnică între state cu sisteme sociale diferite. Noi militäm pentru dezarmarea generală şi totală, pentru dobîndirea şi consolidarea independenţei na-

ționale de către toate popoarele lumii. Fiecare acțiune întreprinsă de țara noastră pentru promovarea acestor principii contribuie la creșterea renumelui poporului nostru pe arena politică mondială. Astăzi Mongolia întreține legături diplomatice cu 30 de țări, iar relații economice cu peste 20. Țara noastră este membră a O.N.U. și participă susținut la activitatea diferitelor organizații internaționale. Sîntem în favoarea schimburilor între oamenii de știință, artă, activiștii pe tărîm social.

Poporul nostru își aduce contribuția sa activă la lupta pentru apărarea păcii. Tocmai de aceea un lucru care ne îngrijorează foarte mult în prezent este problema Vietnamului. Noi condamnăm cu hotărîre acțiunile americane în Vietnam și cerem cu fermitate încetarea acestor activități sîngeroase. Pentru apărarea cauzei păcii sînt deosebit de necesare unitatea și coeziunea mișcării comuniste și muncitorești internaționale. La întărirea lor, Partidul Popular Revoluționar Mongol și guvernul nostru își aduc contribuția.

Evocînd, în încheiere, relațiile de prietenie și colaborare dintre Mongolia și România și împărtășind cîteva din impresiile sale la sfîrșitul vizitei în țara noastră, acad. Șirendîb, ne-a spus printre altele :

— Țara dv. este o țară europeană ; Mongolia e o țară asiatică. Distanța geografică dintre noi este imensă și totuși ne simțim foarte apropiați unii de alții. România și Mongolia sînt țări socialiste frățești ; de aici și perspectivele nelimitate deschise lărgirii și adîncirii colaborării dintre țările noastre. Consider că vizita delegației Marelui Hural Popular în țara dv. a reprezentat o contribuție importantă la cauza prieteniei româno-mongole. Prietenii noștri români ne-au primit ca adevărați frați. Populația ne-a arătat viața și activitatea ei constructivă cu toată sinceritatea, cu inima deschisă.

Natura țării dv. e minunată, bogățiile ei sînt mari. România a atins un înalt nivel de dezvoltare. Izvorul acestei dezvoltări îl constituie conducerea înțeleaptă de către partid, munca eroică a poporului român. Aveți o industrie dezvoltată, fapt constatat în regiunile vizitate — București, Ploiești, Argeș. Agricultura s-a dezvoltat de asemenea cu succes, nivelul de trai al populației este ridicat.

Sîntem încîntați și ne mîndrim împreună cu dv. de aceste izbînzi ca de propriile noastre izbînzi. La întoarcerea în țară vom populariza experiența țării dv.

În încheiere, vă rog să transmiteți cititorilor revistei *Lumea*, oamenilor muncii care ne-au înconjurat cu prietenie și căldură în timpul vizitei noastre și întregului popor român cele mai cordiale urări și noi succese în opera de construire a noii societăți.

ZIUA DREPTURILOR OMULUI

Sesiunea din 1948 a Adunării Generale a O.N.U. se încheia cu adoptarea unui important document : „Declarația universală a drepturilor omului". După doi ani, același for stabilea ca ziua de 10 decembrie să fie aniversată în fiecare an ca „Zi a drepturilor omului".

În această Cartă a drepturilor omului sînt înscrise cîteva dintre principiile pentru care milioane de bărbați și femei din întreaga lume, și-au dat viața de-a lungul secolelor. Declarația vorbește despre „demnitatea și valoarea persoanei omului", subliniază „drepturile și libertățile fundamentale pentru toți, fără deosebire de rasă, sex, limbă și religie". Declarația atrage atenția asupra necesității respectării unor drepturi și libertăți civile și politice, precum și a unor drepturi social-economice cum ar fi dreptul la muncă, la salariu egal pentru muncă egală, la educație etc.

Reflectînd raporturile de forță existente în lume la acea perioadă, diferiții factori care au contribuit la alcătuirea și adoptarea documentului, Declarația are în mod inevitabil o serie de limite. Am putea aminti, printre altele, faptul că Declarația nu vorbește despre dreptul popoarelor la autodeterminare, despre egalitatea în drepturi dintre națiunile mari și mici. Nu putem omite nici faptul că Declarația se rezumă la proclamarea unor principii, fără să se prevadă măsuri practice economice și juridice, care să garanteze traducerea în viață a acestora.

Multe constituții ale unor state capitaliste se rezumă la afirmarea unor principii juste, dar statele respective nu garantează condițiile materiale, economice, și nu elaborează nici complexul de legi necesar traducerii în viață a drepturilor proclamate. Am putea aminti aici injustiția care caracterizează viața negrilor americani, plaga analfabetismului din multe țări ale lumii, condiția de inegalitate a femeii în țări avansate, ca Elveția de pildă, apartheidul din Africa de Sud, teroarea din unele țări latino-americane sau reprimarea elementelor progresiste din Spania și Portugalia. Am mai vrea să adăugăm că lipsa de drepturi reale merge mînă în mînă cu politica externă promovată de unele state. Încercările de permanentizare a jugului colonial, existența unor forme moderne de sclavaj, reprimarea luptei unor popoare pentru desăvîrșirea independenței politice — ca în Congo (Leopoldville) și Republica Dominicană — războaie agresive împotriva unor popoare care luptă pentru independență națională — ca în Vietnamul de sud — încercările de creare a unor noi state rasiste — ca în Rhodesia de sud — sînt numai cîteva exemple legate de neaplicarea Declarației pe toate meridianele.

„Declarația universală a drepturilor omului" constituie o armă prețioasă în lupta maselor populare din statele capitaliste pentru dobîndirea, păstrarea și consolidarea unor drepturi social-economice. Cu tot caracterul ei formal, Declarația servește luptei popoarelor din colonii sau state dependente pentru cîștigarea drepturilor politice, pentru cucerirea independenței statelor, pentru consolidarea independenței economice. Pe calea deschisă de Declarație, datorită neobositei activități diplomatice depuse de statele socialiste a fost posibilă adoptarea altor documente care duc mai departe acțiunea pentru respectarea și aplicarea principiilor înscrise în Carta O.N.U. cu privire la egalitatea dintre oameni și popoare.

Principiile „Declarației universale a drepturilor omului" sînt solemn proclamate și consecvent aplicate numai în statele în care puterea politică a trecut în mîna oamenilor muncii. Lichidarea exploatării omului de către om și asigurarea materială a traducerii în viață a drepturilor oamenilor sînt elemente fundamentale care stau la baza constituțiilor și legislațiilor din statele socialiste. Am vrea să subliniem aici că drepturile și libertățile pe care Constituția Republicii Socialiste România le garantează poporului nostru sînt mult mai largi decît cele proclamate în Declarația O.N.U. În afară de aceasta, conținutul drepturilor și libertăților este real, realizarea lor deplină și efectivă fiind garantată de însăși orînduirea noastră socială și de stat. Preluînd puterea politică, oamenii muncii din țara noastră au elaborat nu numai o legislație înaintată, dar au asigurat și materialmente și juridiceste posibilitatea respectării drepturilor și libertăților.

Principiile înscrise în „Declarația universală a drepturilor omului" nu pot fi traduse în viață în toate statele lumii fără o activitate continuă din partea forțelor progresiste, fără o luptă permanentă pentru cucerirea, păstrarea și extinderea drepturilor și libertăților. Pe plan mondial, lupta pentru drepturi nu se limitează însă numai la obținerea unor drepturi și libertăți într-un stat sau altul. O mare importanță are activitatea politică și diplomatică depusă pentru asigurarea dreptului fiecărui popor asupra punerii în valoare și folosirii bogățiilor și resurselor sale naturale. În această ordine de idei, adoptarea rezoluției propusă de țara noastră privind „Punerea în valoare și utilizarea resurselor umane" de către Comitetul economic și financiar, în cursul actualei sesiuni a Adunării Generale a O.N.U. este menită să aibă o mare importanță în stabilirea unor relații mai bune, mai eficiente între state și popoare. Pe cît de adevărat este faptul că nu poate fi liber un popor care asupreste pe un altul, tot atît de adevărat este și faptul că dreptul de suveranitate permanentă asupra bogățiilor și resurselor naturale — laolaltă cu utilizarea rațională a resurselor umane și dezvoltarea multilaterală a personalității omului — constituie una din chezășiile materiale ale aplicării drepturilor și libertăților popoarelor de pretutindeni. Problema drepturilor omului este indisolubil legată de aplicarea principiilor fundamentale ale Cartei O.N.U. privind respectarea independenței și suveranității, deplina egalitate în drepturi a tuturor statelor, neamestecul în treburile lor interne, recunoașterea dreptului fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta.

Sărbătorind „Ziua drepturilor omului" cu sentimentul datoriei îndeplinite, poporul român își unește glasul cu cel al popoarelor care continuă lupta pentru cucerirea dreptului lor la o existență independentă, cu cel al oamenilor de pretutindeni care luptă pentru o viață liberă și progres social.

Prof. dr. Traian IONAȘCU

membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, membru al Academiei internaționale de drept comparat de la Haga

Stagiunea de iarnă

Viaţa culturală a capitalei Uniunii Sovietice se desfăşoară tumultuoasă, fiecare zi aducînd noutăţi în toate compartimentele sale, oferind milioanelor de cititori, spectatori, o multitudine de manifestări dintre cele mai variate.

O „zi" care a durat... două săptămîni

Recent, s-au încheiat manifestările din cadrul „Zilei poeziei", devenită de acum o sărbătoare tradiţională a fiecărui sfîrşit de an. Anul acesta ea a avut loc pentru a zecea oară. Fiind jubiliară, „Ziua" s-a prelungit pe durata a două săptămîni. La Moscova s-au întrunit cei mai talentaţi poeţi din republicile unionale şi din regiuni. Au fost invitaţi şi colegi de breaslă din ţările socialiste. Din ţara noastră au participat Violeta Zamfirescu şi George Lesnea. La Teatrul de estradă, la Casa centrală a literaţilor, la casele de cultură ale întreprinderilor au fost organizate seri de poezie în cadrul cărora poeţii au citit din creaţiile lor. Ei au fost prezenţi, de asemenea, în librării, unde au dat autografe pe noile lor volume de versuri şi pe culegerea „Ziua poeziei — 1965", au stat de vorbă cu cititorii. Volumul „Ziua poeziei — 1965" a apărut într-un tiraj de 75 000 de exemplare, care s-a dovedit insuficient. Volumul a dispărut din rafturile librăriilor în primele zile după apariţie. El reuneşte versurile a peste 150 de poeţi, de la cei consacraţi — printre care Nikolai Gribaciov, Margarita Aligher, Evgheni Vinokurov, Vladimir Firsov, Evgheni Dolmatovski, Leonid Martinov, Evgheni Evtuşenko, Serghei Vasiliev, Alexandr Iaşin, Boris Sluţki, Alexandr Prokofiev — pînă la tineri talentaţi ca Ivan Listzov, Ghenadi Kolesnikov, Felix Ciuev şi alţii. Deşi nu lipsit de unele inegalităţi, remarcate de critică, volumul „Ziua poeziei — 1965" este în ansamblu o imagine grăitoare a poeziei sovietice actuale.

În plină desfăşurare a zilelor poeziei am asistat la o interesantă discuţie despre proză, la o întîlnire a ziariştilor sovietici şi a corespondenţilor străini acreditaţi la Moscova cu laureatul premiului Nobel pentru literatură pe anul 1965, Mihail Şolohov.

Subliniind că literatura sovietică contemporană obţine noi succese, reflectînd diferitele laturi ale vieţii poporului, el a citat cărţile despre Marele Război de Apărare a Patriei, în special romanele lui Konstantin Simonov „Vii şi morţi" şi „Nimeni nu se naşte soldat". În cartea sa „Ei au luptat pentru patrie", pe care o va termina în prima jumătate a anului viitor, Şolohov se va strădui să-şi spună, la rîndul său, cuvîntul despre această perioadă a vieţii ţării. În planurile lui de creaţie figurează o operă care va fi consacrată dragostei. În legătură cu inovaţia şi modernismul în literatură, scriitorul — a subliniat de data aceasta că se pronunţă pentru o inovaţie raţională şi pentru un modernism prudent.

La Teatrul muzical pentru copii : scenă din opera „Morozko", a compozitorului Mihail Krasev

Răspunzînd întrebărilor referitoare la viaţa sa particulară, scriitorul a arătat că ziua lui de muncă începe la orele 4 dimineaţa. Are 4 copii şi numeroşi nepoţi. Pasiunile lui rămîn vînătoarea şi pescuitul. Va continua să trăiască în staniţa lui, pentru că acolo îi este mai uşor să lucreze. „Activitatea obştească, întîlnirile cu oameni noi, cunoaşterea vieţii lor, a gîndurilor şi preocupărilor lor, mă îmbogăţesc ca scriitor " — a declarat Mihail Şolohov.

Cu cîteva zile în urmă şi-a încheiat lucrările congresul de constituire a Uniunii cineaştilor sovietici. În ajunul acestui important eveniment pentru dezvoltarea cinematografiei sovietice, cineaştii din întreaga ţară şi-au prezentat noile filme, s-au întîlnit cu spectatorii, au dezbătut pe larg în presă şi în cadrul şedinţelor plenare ţinute de uniunile republicane ale cineaştilor problemele actuale ale cinematografiei sovietice. Dezbaterile au fost continuate în zilele congresului.

Producţia de filme a U.R.S.S. a crescut mereu în ultimii ani, ajungîndu-se în prezent la peste 100 de filme artistice pe an. S-a dezvoltat şi a crescut nivelul artistic al producţiei studiourilor din republicile unionale, care dau în prezent jumătate din numărul total al filmelor. Numeroase filme produse la Kiev, Tbilisi, Minsk, Frunze, Taşkent, Riga, Alma-Ata, Aşhabad s-au impus nu numai în Uniunea Sovietică ci au pătruns cu succes şi pe ecranele lumii. Un alt fenomen este afirmarea viguroasă a tineretului, din rîndurile căruia s-au remarcat, în ultimii ani, realizatorii unor filme de înalt nivel artistic : „Balada soldatului", „Soarta unui om", „Nouă zile dintr-un an", „Şi dacă aceasta este dragostea ?", „Tatăl soldatului" şi altele. Dezbaterile congresului au subliniat că apar totuşi pe ecrane şi filme slabe, realizate meşteşugăreşte, care discreditează teme majore ale contemporaneităţii sau opere clasice ale literaturii. Congresul a supus unei critici aspre astfel de producţii, stabilind totodată măsurile necesare pentru un avînt continuu al cinematografiei sovietice. Printre acestea se numără necesitatea îmbunătăţirii dramaturgiei cinematografice (în prezent se constată o disproporţie flagrantă între numărul regizorilor şi acela al scriitorilor — scenarişti care lucrează în studiouri), perfecţionării structurii economice a producţiei cinematografice şi planificării mijloacelor financiare.

Dintre producţiile cele mai recente s-au remarcat : „Fascism obişnuit", un film demascator, realizat de Mihail Romm pe baza unui uriaş material documentar, pe care l-a triat în arhivele cinematografice ale Uniunii Sovietice şi ale altor ţări ; „În faţa judecăţii istoriei", noul film al lui Ermler, unul din veteranii ecranului sovietic, autorul celebrului film „Marele cetăţean" inspirat din viaţa şi activitatea lui Kirov. (Noua sa creaţie este un film-dialog între Sulghin, fost duşman al revoluţiei, emigrant politic, şi Petrov, savant istoric comunist. În faţa judecăţii istoriei, Sulghin îşi recunoaşte falimentul.) ; transpunerea cinematografică de către regizoarea Vera Stroieva a scenariului lui Vsevolod Vîşnevski „Noi, poporul rus", scris în urmă cu 27 de ani şi inspirat din evenimentele revoluţionare ale anului 1917; încercarea cunoscutului regizor din vechea gardă, Grigori Roşal, şi a scriitoarei Galina Serebreakova de-a crea pe ecran chipurile întemeietorilor comunismului ştiinţific — Marx şi Engels — în filmul „Un an, cît o viaţă" (este vorba de anul 1848, an al revoluţiei şi al „Manifestului comunist".)

Teatrul muzical pentru cei mici

De curînd a avut loc premiera Teatrului muzical pentru copii — cel dintîi teatru de acest fel în Uniunea Sovietică şi în lume. Sediul lui va fi sala de pe strada „25 octombrie", unde în urmă cu 67 de ani K.S. Stanislavski şi V. I. Nemirovici-Dancenko au pus bazele teatrului academic de artă, cunoscut astăzi în întreaga lume. Premiera se intitulează „Morozko" şi este o operă-poveste realizată de compozitorul Mihail Krasev, pe motive din poveştile ruseşti.

Teatrul muzical pentru copii este rodul străduaniilor Nataliei Satz, aceeaşi care în 1918, cînd avea numai 15 ani, a organizat primul teatru dramatic pentru copii din tînăra republică sovietică şi din lume. La concursul instituit pentru recrutarea trupei teatrului au participat 300 de absolvenţi ai şcolilor superioare de muzică dintre care au fost selecţionaţi 40. Cel mai „bătrîn" dintre ei are 28 de ani. Artiştii trebuie să ştie nu numai să cînte, dar şi să danseze, să recite. Entuziasta şi neobosita directoare şi regizoare principală a reuşit să atragă la activitatea noului teatru numeroşi oameni de artă de frunte. Din consiliul artistic fac parte Galina Ulanova, Vladimir Burmeister, Dmitri Kabalevski, Tihon Hrennikov şi alţii. În repertoriul teatrului vor figura în viitor o operă din viaţa pionierilor la care lucrează Kabalevski şi o dramă muzicală de Hrennikov. Şostakovici s-a angajat, de asemenea, să compună pentru publicul liliputan al noului teatru o suită simfonică intitulată „Dansul păpuşilor".

O strălucită expresie a geniului popular

Paleh-ul sovietic a împlinit 40 de ani de existenţă. Cu acest prilej pe strada Gorki s-a deschis o expoziţie cuprinzînd cele mai bune creaţii realizate la Paleh în patru decenii.

Paleh-ul este un sat din regiunea Ivanovo, un sat de artişti unde arta miniaturii lăcuite este preluată din generaţie în generaţie. Începuturile ei se trag tocmai din arta bizantină. Secole la rînd, pînă la Revoluţia din Octombrie, artiştii-iobagi anonimi au pictat icoane. Faima meşterilor iconari de aici trecuse dincolo de hotarele Rusiei, dar soarta lor nu era cu mult mai bună decît a iobagilor din alte sate.

După revoluţie zugravii de icoane au început să picteze alte chipuri. În decembrie 1924 Ivan Golikov împreună cu Ivan Bakanov şi cu alţi cinci iconari au organizat la Paleh un „artel de pictură veche". Mai tîrziu, la iniţiativa lui Maxim Gorki, ia fiinţă la Paleh o şcoală de artă plastică şi un muzeu în care se păstrează cele mai frumoase creaţii ale artiştilor populari din sat. Artelul s-a dezvoltat fără încetare, devenind un mare complex de ateliere de creaţie. Miniaturile de Paleh ocupă astăzi un loc de frunte în colecţiile de artă ale muzeelor lumii, alături de capodoperele artei miniaturale persane, indiene, chineze, japoneze.

Expoziţia din strada Gorki dezvăluie în faţa vizitatorilor adevărate comori de frumuseţe, de nesecată fantezie şi uimitoare migală. Cutii de lemn mai mici sau mai mari, pătrate, dreptunghiulare sau rotunde, talgere şi panouri decorative, servicii de birou au fost aduse aici din muzeul Paleh, din muzeele Moscovei, Leningradului, Zagorskului, precum şi din colecţii particulare. Pe fondul cel mai adesea negru — uneori roşu — sînt zugrăvite cu o remarcabilă fineţe, în culori vii, scene din bîline, din poveştile populare, din operele lui Puşkin şi Lermontov, scene din lupta revoluţionară a poporului. Motivele decorative, arabescurile care încadrează miniaturile nu sînt cu nimic mai prejos faţă de acestea. Pictate cu aur, ele au o fineţe de filigran.

Arta străveche a Paleh-ului trăieşte în prezent o epocă de înflorire. Operele acestui uimitor sat de artişti sînt o strălucită expresie a geniului popular.

Silviu PODINĂ

Moscova, decembrie 1965

TREI EXPERIENŢE SPAŢIALE

În ultimele zile, trei noi experienţe spaţiale au atras atenţia opiniei publice : atingerea Lunii de către staţiunea cosmică sovietică Luna 8, lansarea capsulei americane Gemini 7 şi lansarea primului satelit ionosferic francez Fr 1.

Luna 8

Staţiunea cosmică sovietică Luna 8, lansată vineri 3 decembrie în direcţia Lunii, şi-a urmat perfect traiectoria prevăzută, cu toate sistemele de bord în funcţiune normală, atingînd suprafaţa satelitului nostru natural într-un punct situat în regiunea Oceanului Furtunilor. După cum a anunţat Agenţia *TASS*, sistemul de aselenizare a funcţionat fără greş, „cu excepţia etapei finale". De aceea, în momentul impactului, Luna 8 s-a sfărîmat de suprafaţa lunară. Pe drept cuvînt, savanţii se întreabă care poate fi cauza acestui fapt, avînd în vedere că, la bordul staţiunii, nu s-a înregistrat nici o defecţiune tehnică. După părerea unor oameni de ştiinţă, explicaţia ţine exclusiv de natura solului lunar. Academicianul sovietic N. Barabaşov din Harkov susţine că, în general, reuşita oricărei aselenizări e în funcţie de cunoaşterea exactă a celor mai mici detalii care privesc suprafaţa lunară. După el, scoarţa lunii ar fi compusă dintr-un strat superior uniform, cu o structură poroasă, acoperit cu sfărîmături de roci. Teoria unei structuri poroase din roci vulcanice este susţinută şi de savanţii din Gorki. Ei afirmă, de asemenea, că Luna ar avea un nucleu incandescent şi că, la numai cîteva zeci de kilometri adîncime, ar exista o temperatură de 1 000 grade. Conform ipotezei savantului canadian A. R. Barringer, straturile superficiale ale Lunii ar fi permeabile la undele radar ale altimetrelor ; de aceea reflexia acestora nu s-ar face la suprafaţa exterioară a Lunii, ci undeva mai adînc. Aşa s-ar explica primirea tîrzie a semnalului ordonator şi acţiunea insuficientă a frînelor care trebuiau să asigure o aselenizare lentă. Din acest punct de vedere, experienţa Luna 8 constituie — aşa cum sublinia şi Agenţia *TASS* — „un pas înainte", un cîştig care precede o reuşită definitivă.

Gemini 7

Lansată la 4 decembrie, capsula americană Gemini 7 a pornit pentru cea mai lungă călătorie cosmică organizată pînă în prezent — 15 zile — precum şi pentru o întîlnire spaţială cu Gemini 6, care urmează să fie lansată peste cîteva zile. Condusă de piloţii Frank Borman şi Jim Lovell, Gemini 7 s-a plasat pe o orbită apropiată de cea prevăzută (perigeu 161 km, apogeu 325 km, înclinaţia faţă de ecuator — 28 grade, perioada orbitală — 89'23"). Capsula va trebui să permită şi cercetarea felului în care organismul omenesc poate suporta o călătorie cosmică atît de lungă. Dr. Ch. Berry are în vedere două posibile neajunsuri de ordin fiziologic : micşorarea numărului de globule roşii şi apariţia unei proaste dispoziţii care să stînjenească coabitarea celor doi piloţi. În caz că Gemini 7 nu se va întîlni cu Gemini 6, americanii se vor resemna cu un spectacol cosmic inedit : amerizarea lîngă Bermude a două nave cosmice, la zece minute una după cealaltă. Se presupune însă că motive tehnice şi meteorologice ar putea să anuleze lansarea lui Gemini 6, prevăzută pentru 13 decembrie. Pînă acum, Gemini 7 funcţionează normal. Contrar primelor date, pila cu combustibil este în bună stare ; doar semnalizatorul ei este defect şi dă indicaţiile false care au neliniştit pe observatori. Dintre cele aproximativ 15 experienţe pe care cei doi cosmonauţi trebuie să le facă în cabină, cea mai interesantă îl priveşte pe Borman : acestuia i s-au aplicat, în timpul somnului, electrozii unui encefalograf, pe cap, pe un loc unde i s-a ras părul ; după aterizare, oamenii de ştiinţă vor apela la memoria lui, pentru a determina căror imagini onirice le corespund perioadele de supraactivitate cerebrală înregistrate în zbor, în timpul somnului. Această experienţă nu va dura mai mult de patru zile, din cauza creşterii părului în locul unde au fost aplicaţi electrozii. Starea generală a cosmonauţilor se menţine excelentă. La 6 decembrie, Lovell şi-a scos costumul de cosmonaut pentru a petrece cîteva ore într-o ţinută mai „lejeră" ; experienţă care va fi făcută, alternativ, şi de Borman. Este prima experienţă americană de acest gen. De altfel, costumul piloţilor de pe Gemini 7 cîntăreşte 7,2 kg, fiind mult mai uşor decît al predecesorilor lor. Marţi, 7 decembrie, Borman a procedat la o uşoară modificare a orbitei, cu ajutorul unor rachete direcţionale.

Fr 1

Primul satelit ştiinţific francez — Fr 1 — a fost lansat în ziua de 6 decembrie seara, de o rachetă americană „Scout" de la baza Vandenberg (California). El trebuie să ajungă pe o orbită cvasicirculară, la 800 km altitudine. Satelitul e prevăzut cu 3 840 celule fotosolare, acoperite cu filtre protectoare de culoare albastră, posedă mai multe antene învelite în peliculă aurie. Restul suprafeţei sale are un înveliş alb. Fr 1 cîntăreşte 60 de kg şi are o lungime de 1,80 m, cînd antenele sale sînt desfăcute. La patru ore şi jumătate după lansare, el a trecut pe deasupra Franţei, venind dinspre sud-est. Semnalele lui sînt captate de staţia Bretigny-sur-Orge, de lîngă Paris, şi de alte trei staţii africane. Ambasadorul Franţei în S.U.A., Ch. Lucet, a asistat personal la lansarea satelitului. Obiectivul urmărit este de ordin ştiinţific : studierea stratului de gaz ionizat care învăluie pămîntul şi a propagării în ionosferă a undelor de frecvenţă foarte joasă.

T. MARIN

DIMITRIE GUSTI

despre unele probleme ale vieţii internaţionale

Dimitrie Gusti este cunoscut ca un remarcabil sociolog, fondatorul „şcolii de la Bucureşti", cu o prodigioasă activitate de cercetare a realităţii sociale româneşti în perioada dintre cele două războaie mondiale.

Sensibil la problemele majore ale epocii sale, Dimitrie Gusti a acordat o semnificativă atenţie şi unor aspecte de prim ordin ale relaţiilor internaţionale. El a abordat, sub unghi sociologic şi politic, probleme ale cooperării internaţionale, formulînd unele idei despre suveranitatea naţiunilor, făcînd sugestii cu privire la modul cum trebuie să se dezvolte relaţiile între state. În multe din studiile şi cuvîntările lui Gusti se remarcă o *preocupare constantă pentru consolidarea păcii şi prieteniei între naţiuni, deşi el nu a desluşit principalii factori în evoluţia situaţiei internaţionale, adevăratele forţe motrice ale evenimentelor de pe arena mondială.*

Lucrările mai ample pe care Gusti le consacră problemelor păcii şi războiului sînt „Sociologia războiului" (1915), „Problema naţiunii" (1919—1920), „Societatea Naţiunilor. Originea şi fiinţa ei" (1923), „Problema federaţiei statelor europene" (1930), „Ştiinţa naţiunii" (1937), „Vers une conception réaliste et scientifique de la paix" (1946). Desigur că teze privind relaţiile internaţionale pot fi întîlnite şi în alte expuneri ale lui Gusti. Ideile lui Gusti asupra relaţiilor dintre naţiuni, asupra cooperării internaţionale pot fi înţelese just numai dacă le situăm în ansamblul concepţiei sale, de esenţă idealist-voluntaristă, ţinînd totodată seama de faptul că, în calitate de sociolog, el avea o preocupare specială pentru studierea realităţii sociale.

În complexitatea situaţiei ce s-a creat după primul război mondial, cînd principiul autodeterminării popoarelor, al formării statelor naţionale s-a impus ca unul dintre cele mai importante în clădirea pe baze mai echitabile a unei lumi postbelice, Gusti a abordat problema naţiunii, făcînd unele considerente interesante, deşi nu lipsite de influenţele concepţiei sale voluntariste, an-istorice asupra naţiunilor şi a soartei lor.

Sociologul român s-a preocupat de modul cum se realizează în relaţiile internaţionale principiul suveranităţii statelor. El consideră acest principiu ca obligatoriu pentru dezvoltarea unor relaţii normale între state, pentru asigurarea păcii. „Suveranitatea naţională este expresia juridică şi politică a autonomiei naţionale; ea este dreptul la existenţă proprie şi de a dispune de sine, de nimic şi nimeni limitat. Aceasta este demnitatea naţională. Înţelesul elementar al libertăţii este de a fi liber de ceva, anume liber de presiuni externe şi deci de a se supune numai unei legislaţii făurite de noi". Merită a fi semnalat modul în care D. Gusti vedea ideea cooperării între naţiuni şi popoare. „O umanitate fără personalităţile puternice ale naţiunilor care-i compun unitatea — scria Gusti — ar fi anemică, săracă şi secătuită, căci i-ar lipsi tocmai multiplicitatea izvoarelor, care-i dă viaţă şi vigoare". El pleda pentru „colaborarea strînsă dintre naţiuni, cu libertatea neatinsă a geniului lor specific, productiv". Continuîndu-şi ideea, el scria: „Armonia desăvîrşită dintre scopurile naţionale şi umanitare constituie cea mai înaltă formă politică, dreptatea internaţională, care trebuie să fie la baza legalităţii internaţionale". În altă lucrare, „Ştiinţa naţiunii", scrisă în 1937, Gusti abordează şi noţiunea de internaţionalism. Părerile sale în această privinţă erau insuficient cristalizate, chiar confuze; totuşi, el consideră că: „Internaţionalism nu înseamnă supranaţionalism sau cosmopolitism, ci legătură între naţiuni". El concepea umanitatea ca „realitate care reflectă fiinţa naţiunilor şi energia lor creatoare".

Om de ştiinţă, Gusti a fost conştient de faptul că mişcarea muncitorească s-a preocupat intens de dreptul naţiunilor la autodeterminare. „Departe de a nega existenţa naţiunii..., K. Marx a urmărit cu un deosebit interes luptele naţionale din 1848, după cum reiese din corespondenţa sa cu Fr. Engels". El citează scrisoarea lui Marx către Engels din 20 iunie 1866 cu privire la modul cum reprezentanţii francezi din Internaţională puneau problema naţiunii. Se ştie că Marx i-a criticat pe Lafargue şi pe cei care «au emis părerea că orice naţionalitate şi însăşi naţiunea sînt nişte „prejudecăţi învechite"». Reflectînd asupra celor spuse de Marx, Gusti conchide: „În această scrisoare Marx ne dă o nouă dovadă a convingerii pe care o avea despre existenţa necesară a naţiunii".

Dimitrie Gusti a analizat activitatea fostei Ligi a Naţiunilor, criticînd incapacitatea ei de a găsi soluţiile cele mai potrivite litigiilor internaţionale. În comunicarea „Vers une conception réaliste et scientifique de la paix", pe care a făcut-o la Paris, la 20 mai 1946, şi apoi reprodusă în revista *„La République Française"* (septembrie 1946; vol. III, nr. 9) [1]) el, afirmă următoarele cu referire la activitatea acestei organizaţii: „Noi ne întrebăm deci la ce au putut servi în bine vastul organism creat în 1919, marile programe puse în lucru, planurile de federaţie internaţională şi proiectele unor instituţii, toate construite deasupra suveranităţii statelor. Toate acestea nu aveau decît o valoare efemeră: punctul de plecare era fals".

Părerile lui Dimitrie Gusti cu privire la modul de organizare a păcii convergeau spre ideea că o pace durabilă este posibilă numai prin luarea în considerare a structurii sociale a naţiunilor. El nu precizează ce conţinut dă acestei noţiuni, dar susţine ferm că pacea nu trebuie să fie „o pauză între două războaie", cere ca ea să nu aibă un caracter formal, să nu fie o perioadă de pregătire a unui nou masacru.

Observînd cu discernămînt viaţa internaţională de după primul război mondial, Gusti şi-a dat seama că „o pace veritabilă nu poate fi decît rezultatul eforturilor continue şi al unei voinţe de nezdruncinat din partea majorităţii naţiunilor lumii. Securitatea internaţională nu poate fi întemeiată pe principii generale: ea trebuie să fie organizată în strînsă legătură cu viaţa concretă a naţiunilor".

O parte componentă a sociologiei lui Gusti este concepţia despre „ştiinţa naţiunilor". Dorind ca relaţiile internaţionale să se întemeieze pe studiul realităţilor, el propune să se elaboreze o „ştiinţă a naţiunilor", să se creeze un Institut social al naţiunilor, după cum în ţara noastră exista pe acea vreme un Institut social român, al cărui fondator fusese Gusti însuşi.

Demn de semnalat pentru interesul pe care Gusti l-a manifestat faţă de problemele organizării lumii postbelice este faptul că el a participat, în calitate de corespondent de presă, în timp ce era preşedinte al Academiei Române, la lucrările sesiunii Adunării Generale a Organizaţiei Naţiunilor Unite din toamna anului 1946.

În ultimele luni ale vieţii sale, Gusti s-a pronunţat pentru folosirea paşnică a energiei nucleare. Într-o conferinţă ţinută în anul 1955 la posturile româneşti de radio, el spunea în concluzie: „Ca om de cultură şi iubitor al valorilor culturale ale umanităţii, consecvent în întreaga mea activitate şi cu încredere în marile curente pacifice, nu pot fi decît pentru o soluţie paşnică a problemelor atomice, fiind pentru creşterea bogăţiilor valorilor culturale la infinit, mărindu-se fără încetare cu valori culturale noi din ce în ce mai superioare, a popoarelor din toate continentele".

I. ŞERBĂNESCU

---

[1]) Dăm mai jos nota redacţiei franceze: „**La République Française** este fericită de a fi prima care publică importanta comunicare făcută de către profesorul D. Gusti la Academia de Ştiinţe Morale şi Politice, la Paris, la 20 mai 1946".

Mașini electronice de calcul

În al 25-lea an de existență și utilizare, importanța folosirii mașinilor electronice de calcul a fost subliniată prin organizarea de către Organizația Națiunilor Unite a unui curs de orientare asupra prelucrării informațiilor (Ottawa 12—22 octombrie 1965). La acest curs au participat 17 țări din Europa, Africa, Asia și America, printre care și Republica Socialistă România, reprezentată de Dragoș Vaida, cercetător principal la Laboratorul de mașini electronice al Institutului de fizică atomică din București. S-a făcut o apreciere a stadiului actual al folosirii, pe plan mondial, a calculatoarelor electronice și s-au indicat căile de raționalizare a întrebuințării acestora, în conformitate cu condițiile fiecărei țări în parte.

Diversificarea calculatoarelor electronice și larga lor sferă de aplicativitate a determinat lărgirea colaborării internaționale în acest domeniu. Crește numărul calculatoarelor electronice aflate în dotarea diferitelor instituții guvernamentale, administrații de întreprinderi și instituții, institute și laboratoare de cercetări științifice, municipalități etc.

Utilizarea calculatoarelor îmbrățișează o gamă extrem de variată de preocupări: probleme economice de optimizare, conducerea automată a producției, conducerea zborului rachetelor și a diferitelor obiecte cosmice, coordonarea și comanda dispozitivelor militare de apărare antirachetă, statistică, calcule tehnice complexe, lucrări administrative, state de plată, stocuri de materiale, gestiuni, cote de asigurări etc.

Tehnica și mărimea calculatoarelor a evoluat. Pînă de curînd, cel mai mare, „Control Data 6600", putea efectua simultan 10 operații în sistemul aritmetic central al mașinii, iar memoria sa putea înmagazina pînă la 131 000 de informații. Recordul a fost depășit de mașina electronică CDC 6600, care realizează 1,5 milioane operațiuni pe secundă. În cercurile specialiștilor se afirmă că nici aceasta nu este plafonul maxim.

Creșterea numărului de calculatoare electronice și diversificarea lor a determinat, ca fenomen secundar, o oarecare utilizare neraționalăa posibilităților acestora. Această situație și căile de remediere a ci au constituit obiectul unei atente analize la cursul O.N.U. de la Ottawa.

Reprezentantul canadian R. W. Rapley a declarat: „Practic toată lumea este pentru automatizarea diferitelor lucrări de calcul și studii, folosind mașinile electronice; a fi împotrivă înseamnă conservatorism. Totuși exagerarea rolului utilizării calculatoarelor electronice, considerate ca fiind niște mașini minunate, capabile de a realiza sarcini fantastice, de orice natură, fără legătură cu potențialul uman care le programează și le conduce, este dăunătoare".

Utilizarea necompletă și deci nerațională a unor calculatoare este vizibilă în special în S.U.A. Un raport al grupului Mc Kinsey, consultanți în problemele de conducere și organizare a întreprinderilor, arată că — la un număr de 27 companii americane care utilizează împreună peste 300 calculatoare — numai o treime din acestea sînt folosite eficient. În Canada situația este similară, deoarece, după cum indică C. A. Peachey de la Northern Electric Company, din 300 calculatoare folosite în această țară numai 50 la sută sînt utilizate efectiv. Comercializarea producției de calculatoare de către firme capitaliste, interesate să realizeze beneficii cît mai mari, explică în mare măsură neutralizarea unei părți a capacității de calcul, care se manifestă în unele țări.

Soluția preconizată la cursul de la Ottawa a fost gruparea în centre de calcul, care să deservească necesități multiple și care să fie dotate cu mașini mari, de mare viteză și capacitate informativă, rentabile în asemenea condiții. Se preconizează și o diversificare a tipurilor de calculatoare destinate administrației și lucrărilor curente de birou, de tipul telecalculatorului Control Data; acest calculator este amplasat la diferiți beneficiari și prezintă avantajul unui sistem de calcul complet, fără programare. Cu ajutorul teleimprimatoarelor, diferitele telecalculatoare sînt conexate la centrul de calcul al firmei producătoare, care recepționează datele, execută calcule și transmit rezultatele problemelor puse spre rezolvare.

Cu sprijinul Organizației Națiunilor Unite se va trece la adoptarea în diferite țări a normelor cuprinse în manualul elaborat privind modul de efectuare a studiilor de oportunitate pentru utilizarea calculatoarelor electronice. Dezbaterile de la Ottawa au evidențiat de asemenea necesitatea introducerii în cursurile de mașini electronice predate în învățămîntul superior a unor noțiuni legate de organizarea centrelor de calcul, eficiența și rentabilitatea lor.

V. I.

SECOLUL LUI RUBENS

În 1963, aproape 150 000 de persoane au defilat în fața celor vreo 470 de pînze ale „Secolului lui Breughel" și un nou catalog a trebuit să fie reimprimat în grabă. De data asta se speră că se va înregistra un număr și mai mare de vizitatori pînă la închiderea expoziției. La deschiderea expoziției, la 14 octombrie, în marele hol al muzeului a încăput cu greu mulțimea de diplomați, miniștri, artiști și tineri veniți în număr mare să descopere barocul.

Pentru a da amploare noii expoziții „Secolul lui Rubens", organizatorii și tehnicienii au adunat în mod febril la Bruxelles, în ultimele 15 luni, aproximativ 500 de opere de artă: 309 tablouri și schițe, 62 desene, 86 gravuri, 42 sculpturi provenind din peste 150 de muzee și colecții particulare din 21 de țări diferite.

Au fost necesare numeroase lucrări de amenajare. Marea sală Rubens din centrul muzeului a fost transformată complet, iar prezentarea marilor tablouri ale maestrului are la bază o concepție cu totul nouă. Toate celelalte săli, galeriile circulare care dau spre holul central, au fost golite de conținutul lor obișnuit. Colecțiile celorlalte epoci au fost înmagazinate pentru moment în subsoluri și magazii spre a lăsa loc liber marilor maeștri ai picturii Țărilor de Jos din secolul al XVII-lea. Expoziția se axează pe trei mari nume: Pierre-Paul Rubens (1577—1640), Antoine van Dyck (1599—1641) și Jacques Jordaens (1593—1678).

Expoziția este totuși dominată de 61 de opere ale lui P. P. Rubens, autentic reprezentant al barocului în Flandra. Cele patru mari opere ale muzeelor din Bruxelles au fost scoase din cadrele lor, curățate și restaurate după procedeele cele mai moderne. Este vorba de „Adorarea magilor", una dintre cele mai vechi și mai bune pînze cu acest subiect, probabil pe de-a-ntregul pictată de mîna lui Rubens, întrucît artistul a executat o serie de tablouri decorative asupra acestei teme; „Buna-vestire", inspirată în parte de Tizian în ceea ce privește compoziția, dar cu mult mai multă mișcare și contraste; „Drumul calvarului", una din culmile producției baroce, operă dintre cele mai dramatice; „Martiriul Sfîntului Liévin" (evanghelizator al Galiei, devenit episcop de Gand, torturat și ucis pe o șosea, de bandiți).

„Vocația Sfîntului Bavon", altă piesă importantă a artei baroce, a fos coborîtă de pe altarul său de la catedrala Sfîntul Bavon din Gand, pentru a lua loc alături de celelalte opere.

Totuși, ținînd seama de riscurile de transport, celelalte mari compoziții ale lui Rubens, cum ar fi „Ridicarea Crucii", „Coborîrea de pe Cruce" de la catedrala din Anvers, „Prăbușirea păcătoșilor" de la Pinacoteca din München, „Nașterea lui Ludovic al XIII-lea" de la Luvru, etc. nu au făcut călătoria la Bruxelles.

Trăsăturile universal cunoscute ale celei de a doua soții a pictorului, voluptuoasa Hélène Fourment, sînt redate cu emoție și tandrețe în „Portretul Hélènei Fourment", figură idealizată a tinerei femei. De la Stockholm a venit „Suzana și bătrînii", una din rarele opere datate și semnate de mîna maestrului.

În această largă panoramă a producției lui Rubens mai trebuie să cităm „Cele trei cruci", care vine dintr-o colecție particulară newyorkeză, „Sfîntul Ignațiu" de la muzeul Bruckenthal din Sibiu, numeroase peisaje și naturi moarte mai puțin cunoscute de fervenții lui Rubens. În plus, schițe și crochiuri pregătitoare au fost împrumutate de muzeele străine, printre care și Ermitage din Leningrad. Ele completează universul aceluia care, contemporan cu Henri al IV-lea și Ludovic al XIII-lea, trăind în două lumi și în două secole, a simțit, într-o extraordinară sinteză picturală, Flandra și epoca sa, prin temperamentul unui Michelangelo, arta unui Tizian și culoarea unui Veronese.

Lucie BAVAY

redactor al Agenției France Presse

LE NOUVEL
OBSERVATEUR
PARIS

„AMERICANII ÎN FAȚA VIETCONGULUI"

Ziaristul elveţian Fernand Gigon, specialist în problemele Extremului Orient, a vizitat de 18 ori Vietnamul. În cursul ultimei veri el a străbătut ţara timp de două luni, a vizitat bazele de la Da Nang şi Bien Hoa, flota a 7-a, a participat la numeroase operaţiuni, a stat la vorbă cu militari americani de toate gradele. De curînd a scos o carte intitulată : „Americanii în faţa Vietcongului" (Flammarion). Este „cartea unui ziarist, nu a unui istoric", interesat numai de actualitate, precizează autorul. Lucrare vie, directă, brutală chiar, ea prezintă războiul din Vietnam ca „o confruntare a două civilizaţii, a două strategii, cea a implacabilei distrugeri prin napalm şi cea care, înaintea braţului, înarmează spiritul. Din această confruntare, Statele Unite vor ieşi cu siguranţă învinse şi Fernand Gigon arată în ce fel experienţa vietnameză, aşa cum o trăiesc americanii, împingînd tot mai departe, şi zi de zi, escaladarea, îi transformă pe apărătorii „lumii libere" în „barbari" şi cimentează, fără ca ei să-şi dea seama, unitatea vietnameză de mîine.

— Fernand Gigon, nu sînteţi nici comunist, nici „angajat". Cartea dv. se străduieşte să îmbine actualitatea cu obiectivitatea. Dar citind-o, îţi dai seama că, de fapt, ea sfîrşeşte prin a fi un rechizitoriu foarte dur la adresa americanilor.

— Cu cît războiul va continua, cu atît va fi mai clar cum se va încheia conflictul : nu încape nici o îndoială că americanii vor pierde partida. Este timpul să se înţeleagă că toate justificările invocate la început trebuie să fie părăsite, că trebuie să se renunţe la ipocrizie. La început, americanii au venit „în ajutorul" guvernului Vietnamului de sud, acum ei duc război pe contul lor şi cu cît merg mai departe cu atît par mai puţin capabili să reziste tentaţiei războiului.

— Cum s-au lăsat pradă acestei „tentaţii" ?

— S-au supus presiunii militarilor care vedeau aci posibilitatea de a încerca noi metode, noi arme. Era vorba de a face faţă unui nou tip de război : „războiul revoluţionar". Ei se aşteaptă să întîlnească în anii viitori acest gen de conflict în mai multe puncte ale Americii de sud. A vrut, deci, să-l supună unei încercări. De aci noile metode : mobilizarea specialiştilor războiului psihologic etc. De aci noile arme : gazul BZ7, care adoarme pe cei care îl respiră ; puşti de asalt cu ţeava de plastic (AM 15 sau 17), uşoare, scurte, care proiectează gloanţele în evantai şi despică aerul prin tirul lor rapid ; vechile DC 3, prevăzute cu 18 mitraliere, care „scuipă" 18 000 gloanţe pe minut etc. Un arsenal de o putere extraordinară şi totuşi ineficace. Cu toate acestea, specialiştii Pentagonului credeau într-o victorie rapidă. În februarie 1965, cînd au cerut preşedintelui Johnson mînă liberă pentru escaladare, ei i-au promis că de la sfîrşitul lui martie o masă rotundă îi va reuni pe cei interesaţi direct în conflict. Johnson a cedat. Şi-a contramandat chiar întîlnirile cu personalităţi străine pe următoarele trei luni. Şi el credea într-o victorie rapidă. Totuşi, aceiaşi oameni se mai înşelaseră şi cu prilejul intervenţiei în Cuba, precum şi în aprecierea războiului din Coreea.

Bătălia orezului

— Bătălia de la Plei Me marchează oare o nouă strategie a Vietcongului ?

— Plei Me este lăcătul care controlează soarta bătăliei orezului ce va începe. Orezul se află în stadiul de coacere. În această bătălie Plei Me joacă rolul bastioanelor avansate pe care le apărau trupele franceze la două sau trei sute de km de Dien Ben Phu. Aceste bastioane izolate într-un cadru natural extrem de sălbatic sînt foarte greu de apărat din cauza lipsei mijloacelor de comunicaţie.

— În lunile ce vor veni, care ar putea fi strategia americanilor ?

— Strategia pămîntului pîrjolit. Regruparea populaţiilor în zonele guvernamentale şi reducerea vieţii la zero pretutindeni în celelalte regiuni. Cu alte cuvinte, obţinerea unei victorii pe teren cu preţul unui genocid. Militarii de la Saigon privesc această eventualitate cu un perfect sînge rece. Washingtonul ezită ; o asemenea politică ar duce la pierderea de către americani a capitalului de „bunăvoinţă" la care ţin atît de mult, de pe acum serios avariat, şi i-ar pune sub semnul egalităţii cu naziştii. Aviatori americani au şi cerut să li se dea alte misiuni, căci nu mai voiau să provoace atîtea victime nevinovate semănînd zone întregi cu bombele lor. Dar pentru alţi militari, toate aceste temeri sînt absurde. Oricum însă o idee nu poate fi ucisă cu bombe. Vietcongul se declară gata să ducă războiul pînă la victorie chiar dacă va mai dura 12—15 ani. Este absolut de neconceput ca, în asemenea condiţii, o armată occidentală să poată rezista în Asia în acest răstimp.

— Aţi putut constata dacă revoluţionarul Vietcong trăieşte în mijlocul populaţiei „ca peştele în apă" ?

Pichet de demonstranţi la New York împotriva războiului din Vietnam

— Da, într-o mare măsură. Pretutindeni Vietcongul are contacte cu populaţia, chiar în interiorul taberelor întărite. Că americanii o ştiu sau nu, faptul rămîne fapt. Vietcongul se ocupă de populaţie, la nevoie împarte chiar dreptatea, sub nasul americanilor. În fiecare lună 8 pînă la 10 000 de soldaţi sud-vietnamezi se alătură Vietcongului.

Pentru mine nu există nici o îndoială : acest război nu poate fi cîştigat de americani. Ei au făcut o mare greşeală refuzînd să recunoască realitatea politică a Vietcongului. Opinia publică americană este tot mai ostilă războiului.

Interviu luat de
Pierre KYRIA

ПРАВДА
MOSCOVA

UN PERICOL REAL

RECENT, guvernul Statelor Unite a obţinut în cursul conferinţei celor zece miniştri ai apărării N.A.T.O. includerea Germaniei occidentale în organismul pregătitor destinat creării „Comitetului nuclear permanent" al N.A.T.O.

Acest proiect prezentat cu cîteva luni în urmă de ministrul apărării al S.U.A. a fost imediat denumit „comitetul McNamara". Conducătorul Pentagonului demonstra că prin constituirea acestui comitet nu se întîmplă practic nimic, iar, pe de altă parte, că el „satisface" pretenţiile Bonnului şi lichidează problema nesoluţionantă de a „acorda acces fără a permite", sau „a permite fără a acorda acces" Germaniei occidentale la arma nucleară.

De fapt lucrurile stau cu totul altfel. Ultimele evenimente demonstrează că pericolul înzestrării revanşarzilor vest-germani cu arma nucleară a devenit cît se poate de real în momentul de faţă. Nu întîmplător presa vest-germană îşi exprimă satisfacţia faţă de faptul că în prezent Germania occidentală va fi admisă în mod oficial să participe „la alegerea ţelurilor strategice, la elaborarea doctrinei strategice, la crearea planurilor operative, la punerea de acord a acţiunilor în caz de criză, la studierea noilor sisteme de înarmare atomică".

Ministrul apărării al R.F.G., von Hassel, a lăsat să se înţeleagă, imediat după conferinţa de la Paris, că Germania occidentală nu intenţionează să se oprească la cele obţinute. El a declarat ziariştilor că dacă aliaţii din N.A.T.O. doresc să satisfacă dorinţa Germaniei occidentale ei trebuie să-i acorde „dreptul de vot deliberativ, la definirea întregii politici, strategii şi control nuclear". Săptămînalul *l'Express* scrie că, de fapt, în cursul conferinţei, von Hassel a fost şi mai deschis subliniind că : „Germania occidentală nu va fi satisfăcută pînă cînd nu va dispune de arma nucleară". Totuşi, el, von Hassel, nu insistă deocamdată „asupra acestui lucru, ştiind că în curînd cancelarul Erhard va discuta această problemă la Washing-

ton". Cu alte cuvinte, acei care la Bonn și Washington doresc să permită accesul R.F.G. la arma nucleară nu-și limitează de loc planurile la proiectul McNamara. Proiectul „forțelor nucleare multilaterale" ale N.A.T.O. și alte proiecte asemănătoare rămîn la ordinea zilei.

Așa stau lucrurile cu „caracterul nevinovat" al hotărîrii care prevede includerea pe viitor a R.F.G. în „Comitetul nuclear" al N.A.T.O., precum și cu „satisfacerea" Bonnului prin această hotărîre.

Înaintea conferinței, Washingtonul, dorind să zdrobească împotrivirea aliaților, a făcut, cum se spune, o mișcare de șah. El a anunțat cît de departe a ajuns acest joc periculos, subliniind totodată că, dacă aceste fapte nu au fost cunoscute opiniei publice, guvernele din N.A.T.O. care se opun sau care oscilează, sînt la curent totuși cu aceste lucruri. Seria de sinceități lansate în presă urmărea cîteva scopuri.

În primul rînd, după cum scria Tabouis în *Paris Jour*, autorii doreau să „adapteze opinia publică la faptul că vest-germanii dispun de arma atomică și că din acest motiv ei trebuie să participe la strategia nucleară".

În al doilea rînd, se avea în vedere punerea într-o situație neplăcută a unor țări membre în N.A.T.O. : ce motive au ele să obiecteze împotriva accesului R.F.G. la arma atomică, dacă înainte de aceasta ele au fost de acord ca militarii vest-germani să zboare în avioanele care dispun de bombe „tactice" cu focoase americane ? Cu alte cuvinte : ai acceptat un lucru, trebuie să-l accepți și pe celălalt.

Reține atenția încă un aspect al chestiunii. Știind că asemenea senzații vor provoca un protest hotărît al cercurilor largi ale opiniei publice internaționale care se pronunță împotriva înarmării nucleare a R.F.G., autorii acestei manevre politice au recurs la o înșelăciune grosolană. A fost lansată ideea că U.R.S.S. și celelalte țări socialiste ar fi de acord chipurile cu un acces „indirect" al R.F.G. la problemele nucleare. *Washington Post*, care este apropiat de Casa Albă, afirma la 23 noiembrie că „Moscova nu obiectează în mod oficial împotriva sistemului celor două chei" (adică acordarea de arme atomice Germaniei occidentale, sub control american).

Dacă cineva urmărește oricît de atent evoluția internațională, își va da seama că U.R.S.S. și celelalte țări socialiste au obiectat și obiectează în mod hotărît împotriva oricărui acces direct sau indirect al Germaniei occidentale la arma nucleară.

S.U.A. și aliații lor au fost avertizați în comunicatul statelor participante la Tratatul de la Varșovia, din 20 ianuarie a.c., că dacă membrii N.A.T.O. vor păși pe calea traducerii în viață a planurilor de creare a forțelor nucleare multilaterale, în orice formă s-ar realiza acest lucru, „statele participante la Tratatul de la Varșovia, în fața consecințelor serioase pe care acest lucru l-ar avea pentru cauza păcii și securității în Europa, vor fi nevoite să adopte măsurile necesare de răspuns pentru asigurarea securității lor".

Pericolul accesului R.F.G. la arma nucleară a sporit vigilența popoarelor și a provocat o neliniște firească a opiniei publice, determinînd numeroase acțiuni de protest ale maselor.

Niciodată în perioada postbelică militarismul german, refăcut după zdrobirea sa, nu a ajuns atît de aproape de țelul său declarat — a dispune de arma nucleară. Incordarea internațională creată de politica agresivă americană încurajează guvernul de la Bonn. În timpul războiului din Coreea, Germania occidentală a obținut dreptul la înarmarea Bundeswehrului. În prezent în perioada „escaladării" războiului american în Vietnam, ea dorește să repete această experiență încercînd să strecoare în N.A.T.O. o hotărîre cu privire la dreptul R.F.G. de a dispune de arma nucleară. Guvernul S.U.A. a transformat ajutorul său față de aceste pretenții în pivotul politicii americane în Europa occidentală. Ultima „mișcare de șah" demonstrează întreaga seriozitate a situației create. Planurile criminale trebuie împiedicate.

G. RATIANI

Locuitori din Berlinul de vest se înscriu la birourile care eliberează pașapoarte pentru trecerea în Berlinul răsăritean, cu prilejul sărbătorilor de iarnă

REFLECTOR

Vietnamul și bugetul S.U.A.

La Washington se iau hotărîrile finale în privința a trei documente de mare importanță — bugetul, raportul economic anual și mesajul cu privire la Starea Uniunii. Toate acestea vor fi prezentate în ianuarie.

Nici președintele, nici Congresul nu se află în capitală și se afirmă că „la Washington nu se petrece nimic".

În realitate, Washingtonul nu a trăit niciodată o perioadă atît de importantă. Experți de frunte ai guvernului adună lungile coloane de cheltuieli și încasări care arată ce își poate permite țara în anul următor. Cel mai important dintre aceste documente este bugetul. Președintele reexaminează planul financiar pentru a doua jumătate a anului fiscal 1966, care a început la 1 iulie 1965 și se încheie la 30 iunie 1966.

Vietnamul a deformat bugetul. Aceasta se datorește escaladării războiului. În cele trei mesaje pe care le va prezenta Congresului în ianuarie, președintele Johnson va arăta țării ce intenționează să mai facă în această privință.

Dacă războiul va înghiți noi fonduri, vor rămîne mai puține pentru „Marea Societate".

Ca și cum ar dori să anunțe treptat această știre, președintele Johnson a permis publicarea la Austin (Texas) a cifrelor preliminare, după consfătuiri cu directorul bugetului, Charles L. Schultze. Este vorba de capitole care vor face titluri mari în presă : creșterea încasărilor, creșterea cheltuielilor, creșterea deficitului, și un buget „administrativ" care va depăși pentru prima oară cifra simbolică și cu rezonanțe emoționale de 100 miliarde de dolari.

Cifrele publicate la Austin au depășit evaluările anterioare pentru anul fiscal 1966 (care se încheie la 30 iunie 1967) :

Cheltuielile, anterior de 99 700 000 000 de dolari, sînt acum de 105—107 miliarde de dolari.

Încasările, anterior de 94 400 000 000 de dolari, sînt acum de peste 96 500 000 000 de dolari.

Deficitul, anterior de 5 300 000 000 de dolari, este acum de 8—10,5 miliarde de dolari.

La Washington se pune o întrebare : Înseamnă oare aceasta inflație ? „Nu", răspunde Administrația. Dar criticii Administrației își exprimă rezerve puternice.

RICHARD L. STROUT

(Din **The Christian Science Monitor**)

„În pragul inflației"

Cînd președintele Johnson a aflat pentru prima oară că indicele prețurilor de consum a ajuns în luna octombrie la un nivel record, reporterii au fost încunoștiințați că el este preocupat de pericolul inflației. Dar cînd publicul, citind despre acest lucru, a devenit la rîndul lui preocupat, președintele s-a grăbit să ne asigure că nu este nici un motiv de neliniște, că el este în măsură să țină situația sub control.

Ceea ce dorește președintele este în mod evident de a preveni o înrăutățire a lucrurilor, care s-ar putea produce ca urmare a creării unei psihoze inflaționiste, dacă nu chiar panicarde în rîndurile publicului.

Toate acestea par foarte frumoase. Rămîne însă faptul că cifrele vorbesc mai tare decît cuvintele. Iar cifrele arată că prețurile **cresc** cu adevărat ; că circulația monetară în rapidă creștere **exercită** presiuni asupra circulației mărfurilor ; și consilierii economici ai președintelui au ajuns deja la concluzia că dacă în momentul de față nu sîntem în plină inflație, sîntem în pragul ei. Este probabil că atît pentru public cît și pentru președinte ar fi mai bine să privească în față primejdioasa realitate.

(Din **New York Herald Tribune**)

THE CHRISTIAN SCIENCE MONITOR

BOSTON

FRANȚA, ANGLIA ȘI C.E.E.

POARTA Comunității Economice Europene, pe care Franța a închis-o Marii Britanii în urmă cu trei ani, este acum deschisă.

Problema care se pune este dacă britanicii vor hotărî să intre. O hotărîre în acest sens, în condițiile Franței, ar grăbi procesul de schimbare a structurii alianței occidentale.

Este evident că aluzia făcută la 24 noiembrie de Palatul Elysée nu însemna o invitație „fără condiții" adresată Marii Britanii. Condițiile erau implicate în formularea aluziei. Ea a luat forma unei declarații a președintelui de Gaulle potrivit căreia „condițiile care în trecut au împiedicat apropierea Marii Britanii de Europa continentală se schimbă".

Potrivit președintelui Franței, condițiile care au împiedicat o apropiere în ianuarie 1963 erau legăturile Marii Britanii în afara Europei, atît cu Commonwealthul cît și cu S.U.A.

Dacă „condițiile" din 1963 se modifică în momentul de față, aceasta se datorește faptului că, după părerea președintelui Franței, britanicii au mai puține legături atît cu Commonwealthul cît și cu S.U.A. Este neîndoielnic că de Gaulle ar putea accepta mai ușor legăturile cu Commonwealthul decît „relațiile speciale" cu S.U.A.

Într-adevăr, președintele Franței i-a invitat pe britanici să intre în Piața comună cu condiția să renunțe la poziția „specială" pe care o aveau la Washington pe timpul lui Winston Churchill, dar care în ultimul timp a început să dispară.

Perioada relațiilor neobișnuit de strînse între Paris și Bonn a trecut. Partnership-ul dintre președintele de Gaulle și cancelarul Adenauer nu a supraviețuit venirii la putere a lui Erhard. Sub dr. Erhard, vest-germanii au preferat Washingtonul Parisului.

În plus, vechea apropiere dintre Paris și Bonn a devenit o piedică pentru Franța atunci cînd această țară a hotărît să-și îmbunătățească relațiile cu Moscova. Pentru obiectivele lor, francezilor le convenea o răcire în relațiile cu Bonnul.

Și generalul de Gaulle are dreptate atunci cînd consideră că condițiile care constituiau un obstacol între Paris și Londra în ianuarie 1963 sînt mai ușor suportabile în prezent. Britanicii ar dori și ei îmbunătățirea relațiilor cu Moscova. Și ei sînt îngrijorați de politica americană de a permite vest-germanilor să aibă un cuvînt de spus în domeniul armelor nucleare. Britanicii sînt nemulțumiți și ei de războiul din Vietnam.

Președintele Franței nu greșește atunci cînd consideră că din punct de vedere rațional și emoțional britanicii sînt mai dispuși acum să intre într-o grupare europeană care ar fi mai puțin strîns legată de Washington decît vechea alianță occidentală.

Este cert că nuanțele apartenenței britanice la Piața comună s-ar deosebi acum foarte mult de acelea care existau în urmă cu trei ani. Pe atunci, primul adept al primirii Marii Britanii era Washingtonul. S.U.A. erau nemulțumite de o Europă continentală fără participarea Marii Britanii. Ca să vorbim mai simplu, în 1963 Marea Britanie ar fi intrat în Piața comună ca reprezentantă a Washingtonului.

Astăzi, Marea Britanie ar avea în mai mică măsură această calitate. În Marea Britanie, cei care militează pentru apartenența la Piața comună sînt alții decît cei care credeau în necesitatea unor relații cît mai strînse cu Washingtonul. Dimpotrivă, intrarea în Piața comună tinde să devină o cale de îndepărtare față de S.U.A.

Vizita pe care primul ministru britanic Wilson o va face în decembrie președintelui S.U.A., Johnson, va prezenta un interes și o importanță deosebite. Cînd se vor întîlni, amîndoi vor ști ce s-a petrecut la sesiunea Consiliului N.A.T.O. de la Paris. Ei vor ști probabil că structura N.A.T.O. a început să se dezintegreze.

Wilson va trebui să formuleze și să expună cel puțin în parte răspunsul la întrebarea zilei. Urmează, oare, Marea Britanie să pășească alături de Franța pe calea independenței față de Washington ?

Joseph C. HARSCH

Neue Zürcher Zeitung

PRELUDIU LA CAMPANIA ELECTORALĂ AUSTRIACĂ

ÎN TIMP ce viforul iernii se abate asupra Vienei, orașul se pregătește pentru zilele sărbătorilor de iarnă. Mai puțin festivă, dar nu mai puțin agitată, este atmosfera la cartierele generale ale partidelor, care se ocupă cu febrilitate de ultimele pregătiri : imediat după pauza sărbătorilor ele se vor arunca în bătălia electorală.

Prevederile multor observatori, care preziseseră o bătălie electorală extrem de ascuțită, par să se adeverească. Dovadă, faptul că pînă în prezent cele două partide

„Economie la oameni"

Strigătele de alarmă în legătură cu emigrarea oamenilor de știință vest-germani se înmulțesc. Deoarece pot cîștiga mult mai mult în străinătate, mulți cercetători au părăsit Institutul german de experimentare al aeronauticii și spațiului cosmic ; am relatat despre aceasta la 15 noiembrie. Astăzi ne ocupăm de „Uniunea oamenilor de știință de la institutele de cercetări", care condamnă salarizarea proastă.

Într-un institut de cercetări vest-german de renume internațional o aparatură rafinată și-a încetat de cîtva timp activitatea. Ea a costat 300 de mii de mărci. Tînărul fizician diplomat care efectuase măsurători complicate cu acest instrument a plecat la o societate internațională de cercetări pentru spațiul cosmic. „Ar fi rămas dacă ar fi căpătat un salariu cu o mie de mărci mai mult pe lună", relatează colegii săi. Dar n-a fost posibilă nici măcar o îmbunătățire lunară de 60 de mărci a salariului. Aceasta pentru că un fizician diplomat de la un institut vest-german de cercetări este salarizat potrivit tarifului funcționarilor federali, ca orice funcționar al statului.

Membri din conducerea „Uniunii oamenilor de știință de la institutele de cercetări" argumentează cu creionul în mînă : „Aparatura vădăvită nu este acum de nici un folos. Subalternii colegului nostru sînt aici, dar nu știu ce să facă cu ea. Pînă cînd urmașul său se va pune la punct mai pot trece doi ani. Atunci însă mașina va fi depășită de o nouă aparatură".

Aproape fiecare din cei circa 1 800 de tineri naturaliști vest-germani emigrați începînd din 1961 în Statele Unite au luat cu ei cîte un secret. Este vorba de „programul său", la care omul de știință a lucrat timp îndelungat. De pildă, o mare mașină de calculat a cărei funcționare costă 2 000 mărci pe oră. Acest „program" — o parte a realizărilor R.F.G. — el îl pune în aplicare cu o lună mai tîrziu la un nou loc de muncă, dincolo de Atlantic.

Purtătorii de cuvînt ai Uniunii oamenilor de știință care are sediul la München și căreia îi aparțin 1 200 de diplomați calificați la principalele institute de cercetări, declară : „La oameni, se face economie. Ar fi mai ieftin dacă ar fi plătiți ceva mai bine și i-am păstra în R.F.G. Exploatarea reală a aparaturilor ar acoperi toate cheltuielile suplimentare". Asemenea argumente au adus de multă vreme Uniunii denumirea de „sindicatul cercetătorilor". Uniunea luptă pentru o salarizare mai bună în favoarea membrilor echipelor științifice de la institutele de cercetări. Pe viitor acești cercetători n-ar trebui să fie mai prost plătiți decît colegii lor din străinătate.

Laureatul premiului Nobel pentru fizică, Werner Heisenberg, a declarat : „Sistemul nostru tarifar a avut ca efect că cei mai destoinici pleacă în America și cei mai puțin capabili rămîn în țară". Membrii conducerii Uniunii oamenilor de știință au recomandat de aceea cancelarului federal să ceară deputaților Bundestagului și ministerelor de la Bonn o apreciere mai bună a „factorului om" atunci cînd examinează din punct de vedere financiar știința și cercetarea. Ceea ce cere „sindicatul", datînd din 1964, este un contract tarifar special pentru oamenii de știință. Deocamdată el ar avea menirea să reducă discrepanța inechitabilă existentă dintre „cercetătorii din echipă" și șeful lor. În străinătate această discrepanță este de circa 20 la sută. În R.F.Germană ea merge pînă la 300 la sută.

Nu sînt circotași cei ce formulează aceste cereri. Uniunii îi aparțin oameni de știință de la 25 institute de cercetări. Iată cîteva, după importanța lor : Asociația Max Planck. Asociația germană pentru știința aeronautică, Centrul de cercetări nucleare Karlsruhe, Instalația de cercetări nucleare Jülich, Oficiul central de tehnică a telecomunicațiilor de la Darmstadt, Institutul federal de tehnică și fizică de la Braunschweig.

Wilhelm F. MASCHNER

(Din Die Welt)

guvernamentale nu au ajuns încă la o înțelegere privind desfășurarea concretă a campaniei electorale.

În mod oficial bătălia electorală va începe de abia la mijlocul lui ianuarie ; în realitate însă, ea se desfășoară de acum din plin. Ambele partide — socialist și populist — încearcă să-și atribuie reciproc vina pentru ruperea coaliției. Potrivit socialiștilor, partidul populist poartă singur răspunderea pentru faptul că anul trecut costul vieții a crescut cu 5,7 la sută. Deși partidul socialist subliniază mereu dorința de continuare „necondiționată" a colaborării, în prezent partenerul de coaliție este combătut ca cel mai aprig dușman politic. Aproape toate resorturile administrate de partidul populist se află sub tirul socialiștilor : finanțele, economia, învățămîntul și apărarea.

Partidul populist răspunde pe același ton. El afirmă că, prin îndelungata lor obstrucție, socialiștii au dovedit că nu sînt copți încă pentru a prelua conducerea statului. Ei sînt acuzați de nesinceritate și de faptul că aprobarea măsurilor necesare pentru stabilizarea șilingului nu le-a putut fi smulsă decît cu cele mai mari eforturi.

Într-o discuție televizată, un ziarist independent a declarat pe drept cuvînt că majoritatea covîrșitoare a corpului electoral austriac este mai puțin preocupată de campania electorală decît de viitorul coaliției. Dacă raportul de forțe se va schimba în favoarea unuia sau altuia dintre partide, se va schimba oare ceva și în climatul existent, va putea oare fi depășită stagnarea, dacă cele două partide se vor așeza din nou, fie sub conducere populistă, fie sub conducere socialistă, la aceeași masă ? Îndoielile în legătură cu aceasta par să devină tot mai puternice, chiar în sînul celor două partide guvernamentale. Simptomatic este de pildă faptul că lozinca echilibrului, care în campaniile electorale anterioare determina în largă măsură tactica partidelor, astăzi abia dacă mai este pomenită. Colaborarea trebuie să fie continuată dar în alte condiții. După concepția socialistă, aceasta trebuie să însemne schimbarea conducerii guvernului — în timp ce partidul populist înțelege o întărire a poziției sale majoritare în parlament. Zilele următoare vor decide dacă și cu ce argumente se vor aduce aceste țeluri la cunoștința corpului electoral.

În ce privește partidele de opoziție, încă nu este clar ce tactică vor adopta în campania electorală. Comuniștii vor lua o hotărîre în legătură cu aceasta la începutul lui ianuarie. În lagărul liberalilor a fost luată o decizie importantă, conducerea hotărînd să depună liste proprii de candidați în toate circumscripțiile electorale. Zvonurile despre o coaliție cu noul partid al fostului ministru de interne (socialist) Olah au fost dezmințite energic de forurile de răspundere din acest partid.

Partidul democrat progresist al lui Olah a desfășurat pînă acum o activitate susținută. În aproape toate lenderele el a creat organizații proprii, în ale căror organe de conducere predomină elementele tinere. În legătură cu scopurile sale electorale concrete, Olah nu s-a pronunțat încă — și desigur că nu va fi ușor pentru el să reducă la un numitor comun dorințele adepților săi care provin din cele mai diferite sectoare.

TRIBUNE

LONDRA

PROBLEMA OȚELULUI ENGLEZ

OMITEREA din mesajul tronului a oricărei mențiuni cu privire la naționalizarea oțelului va provoca guvernului cele mai serioase probleme. În primul rînd, pentru că oamenii nu pot lua în serios o administrație care spune în mai că „problemele economice ale țării nu pot fi rezolvate... decît pe baza proprietății publice a oțelului", pentru ca în noiembrie să afirme că naționalizarea oțelului se situează atît de jos pe lista priorităților încît nu este necesar să se întreprindă ceva în acest scop cel puțin un an de-acum înainte. În al doilea rînd pentru că, la eventuale noi alegeri, naționalizarea oțelului va trebui să constituie un punct al programului laburist și vom fi nevoiți să luptăm pe un teren șubrezit, după ce am admis implicit că naționalizarea nu ar fi necesară pentru rezolvarea problemelor economice ale țării. În al treilea rînd, și acest lucru este poate

Membrii celei de a 16-a expediții franceze în Antarctica au plecat acum cîteva zile sub conducerea lui René Merle (în mijloc) spre baza polară Dumont d'Urville unde vor rămîne pînă în 1967. Ei vor studia fenomenele radioelectrice și magnetice, seismele, radioactivitatea și biologia animală

REFLECTOR

Coaliția din Norvegia pășește cu prudență

Noul guvern norvegian continuă să-și caute calea în labirintul nefamiliar al puterii. Membrii acestui guvern au fost în opoziție timp de 30 de ani, cît a durat guvernarea socialistă.

Guvernul actual este format din patru partide de dreapta și centru : conservator, liberal, partidul de centru și partidul creștin al poporului. În timpul alegerilor s-a afirmat că noul guvern nu are o politică proprie și că el oferă doar o schimbare de miniștri. Într-o anumită măsură, acest lucru ar putea fi adevărat, întrucît, pentru a se prezenta la urne ca o entitate, liderii diferitelor partide au trebuit să accepte diverse compromisuri.

De la venirea sa la putere, guvernul a acționat cu prudență. A trecut aproape o lună pînă s-a stabilit componența cabinetului. Primul ministru, Per Borten, este de centru, atît ca apartenență de partid cît și ca înclinații. Acest lucru a făcut ca postul de primministru să-i revină lui, deși exista o personalitate mai influentă și anume John Lyng, din partidul conservator. Dar Lyng se situa mult prea la dreapta pentru părerile coaliției. În schimb, el a devenit ministru de externe.

Pînă acum, principala acțiune a guvernului a fost aceea de a micșora impozitele. El a desființat impozitul pe circulația anumitor mărfuri, a promis o reorganizare a întregului sistem de impunere și o reducere a impozitului asupra veniturilor — unul din cele mai ridicate din lume.

Principala încordare manifestată în cadrul coaliției a fost de natură religioasă. Ea se referă în special la partidul creștin al poporului care deține 16 mandate în Storting. Acest partid are concepții puritane și este foarte intransigent în problema temperanței. Colaborarea sa este vitală pentru existența guvernului. O bună parte din întîrzierea cu care s-a întocmit lista cabinetului a fost provocată de cererea acestui partid de a i se atribui portofoliul educației și problemelor bisericii. Celelalte partide nu prea vedeau cu ochi buni ideea de a acorda acest post unor oameni cu concepții extremiste în privința religiei și a educației. Pînă la urmă însă, partidul creștin al poporului a obținut cîștig de cauză și liderul său Mjell Bondevik a devenit titularul acestui minister.

Roland HUNTFORD
(Din **The Scotsman**)

Dezbateri de politică externă la Haga

În cursul dezbaterilor comisiei de politică externă a celei de a doua camere a parlamentului olandez, ministrul afacerilor externe, Luns, a făcut declarația formală că, în aprecierea problemelor nucleare, guvernul olandez acordă problemelor nucleare prioritate asupra celorlalte chestiuni. Olanda a participat, a spus Luns, la consfătuirile privind diferitele proiecte ale unei organizații multilaterale pentru planificarea strategiei de intimidare nucleară și crearea unor forțe atomice integrate în cadrul N.A.T.O., deoarece vede în aceasta „o adîncire a coeziunii țărilor membre". Dar ea și-a păstrat libertatea deplină de hotărîre. O forță nucleară multilaterală sau un sistem asemănător vor fi respinse de guvernul olandez dacă s-ar dovedi că ele nu constituie decît o camuflare pentru înarmarea nucleară a R.F.G.

Luns a atras atenția că progresele politice vor fi probabil frînate de atitudinea Franței, dar s-a pronunțat în favoarea unor modificări structurale, acolo unde sînt realizabile, fără însă a leza principiul integrării. Luns s-a arătat favorabil egalității în drepturi a R.F.G. în sistemul occidental ; el a socotit că este prematur să se vorbească de „N.A.T.O. fără Franța", deși în sînul comisiei parlamentare s-a emis părerea că prin consfătuirile în legătură cu crearea forței nucleare multilaterale s-a și experimentat „un erzat de N.A.T.O. fără Franța".

În ce privește crearea unei punți între C.E.E. și A.E.L.S. s-au auzit în special glasuri critice.

Secretarul de stat de Block a subliniat că inițiativele privind crearea unor punți ar fi oricum în prezent nerealiste, deoarece unul din pilonii susținători ai podului, acela al C.E.E., se clatină.

(După **Neue Zürcher Zeitung**)

cel mai serios, guvernul va întîmpina dificultăţi extraordinare în intensificarea ritmului de creştere a economiei, dacă nu va putea controla industria oţelului.

De ce ar trebui să aibă prioritate oţelul ? Importanţa crucială a oţelului constă în faptul că, deşi partea sa în producţia industrială este doar puţin mai mare de 6%, oţelul constituie un element central al tuturor programelor de utilaj capital. Toate crizele prin care am trecut de la război încoace s-au datorat crizei balanţei comerciale, pe de o parte, şi crizei inflaţioniste pe de alta — în ambele cazuri rezultatul faptului că industria particulară nu a făcut investiţii din timp pentru crearea de noi capacităţi de producţie spre a face faţă cererilor crescînde. În momentele de recesiune industria particulară şi mai ales companiile de oţel îşi reduc investiţiile în materie de utilaj nou şi abia în toiul anilor de „boom", cînd cererea este intensă, ele încep să investească din nou în acest sector. Într-o asemenea conjunctură toate firmele fac investiţii febrile pentru a nu rămîne în urmă ; importurile depăşesc exporturile şi preţurile încep să crească, pînă cînd guvernul este nevoit să intervină. Planul naţional prevede ca pînă în 1970 capacităţile de producţie la oţel să fie de 34 milioane tone, adică cu circa 3—4 milioane tone peste nivelul actual. Dar în prezent numai 58% din producţia de fier, 59% din producţia de oţel şi mai puţin de 30% din secţiile de laminate sînt în categoria A — uzine moderne de clasa I ; cel puţin 1,5 milioane tone de fier şi oţel sînt încă produse în categoria C — uzine învechite. (Raportul special al Comisiei pentru fier şi oţel pe 1964). După cum ne spune Planul, cota de 34 milioane tone pe 1970 este deja cu 1 250 000 tone mai mare decît considera necesar industria, chiar şi această cifră fiind adoptată pe baza uluitoarei presupuneri că industria nu numai că nu va putea menţine nivelul exporturilor de 4,7 milioane tone din 1964, dar se aşteaptă chiar ca pînă în 1970 să coboare sub acest nivel cu 500 000 de tone, menţinîndu-se totodată un import de 750 000 tone.

Deşi Planul naţional cere o creştere mai mare a capacităţii de producţie decît se aştepta industria, el acceptă programul de investiţii capitale al acesteia. Dacă exporturile vor fi intensificate, aşa cum propune Manifestul partidului laburist, prin acorduri pe termen lung cu ţările în curs de dezvoltare, unde planurile economice necesită oţel şi alte bunuri capitale, şi dacă expansiunea economiei interne trebuie să fie promovată, atunci ar fi de aşteptat ca programul de investiţii al industriei oţelului să fie mult lărgit şi accelerat. Putem fi însă noi siguri măcar de realizarea investiţiilor pe care şi le-a propus industria, spre a se putea îndeplini prevederile planului ? Experienţa proprietăţii particulare arată că aceasta se poate face numai prin subvenţionarea industriei şi chiar şi în acest caz rezultatul este nesigur.

După cum arăta ziarul *The Times* (11 noiembrie 1965), companiile de oţel spun că nu pot aloca fonduri din resursele lor proprii pentru investiţii capitale. Dar de ce au rezerve de fonduri din profiturile mai vechi ? Răspunsul este simplu : o parte prea mare din aceste profituri a fost plătită acţionarilor şi directorilor, fără să mai menţionăm milioanele de lire cheltuite pentru publicitate şi alte materiale de propagandă împotriva naţionalizării. Profiturile a nouă principale companii s-au dublat în cursul ultimului „boom" pînă în 1960, dar dividendele plătite au fost de patru ori mai mari. 20 de companii siderurgice au anunţat că în primele nouă luni ale anului curent au înregistrat o creştere a profiturilor cu 26% în comparaţie cu anul precedent şi o creştere cu 35% a dividendelor plătite. Dar dacă companiilor particulare li se va admite din nou să majoreze simţitor preţurile pentru a găsi fondurile de investiţii necesare, ce se va întîmpla cu toată politica preţurilor şi veniturilor ? Şi guvernul nu va avea deloc siguranţa că aceste companii îşi vor face investiţiile la timp. Concluzia este că numai o industrie a oţelului proprietate a statului poate garanta realizarea Planului naţional al guvernului.

Viitorul val de investiţii în industria oţelului trebuie să implice raţionalizarea întregii structuri a acestei industrii. Putem obţine reducerea costului oţelului numai prin automatizarea procesului de control şi producţie, fabricînd oţelul într-un număr mic de uzine mari. O asemenea raţionalizare ca şi hotărîrile asupra locului unde urmează să fie situate aceste uzine, precum şi care uzine să fie închise, nu pot, prin natura lor, să fie luate de industria particulară, ci de o autoritate centrală. Mai sînt şi alte considerente de care trebuie să ţină seama un guvern laburist. Închiderea uzinelor şi reducerea forţei de muncă manuale, pe măsura introducerii automatizării, va necesita o coordonare foarte atentă cu stabilirea unei săptămîni mai scurte de lucru şi extinderea posibilităţilor de lucru în alte industrii. Altminteri vor fi create mari greutăţi în special în oraşe ca Corby, Scunthorpe, Shotton şi Consett, care în mod intenţionat au fost menţinute ca oraşe mono-industriale de către proprietarii companiilor de oţel spre a reduce concurenţa pentru braţele de muncă locale.

ANGLIA: PUBLICAŢIILE PENTRU FEMEI

Anglia are astăzi aproape 50 de periodice numai pentru femei. Cu zece ani în urmă, existau aproximativ 90. Dar după fuziunea societăţilor **The Mirror-Odhams** din 1961, majoritatea lor au ajuns proprietatea unui singur grup. De atunci, multe din aceste periodice s-au transformat sau au dispărut. Dar supravieţuitoarele luptă. În frunte se află **Woman** ; tirajul său mediu, în ianuarie-iunie 1965 a fost de peste 3 milioane de exemplare. Urmează **Woman's Own** (2 170 000), **Woman's Weekly** (1 490 000) şi **Woman's Realm** (1 320 000).

Aceste patru periodice au un tiraj săptămînal total de aproximativ 8 milioane şi un total de 24 de milioane de cititori (întrucît se consideră că fiecare exemplar este citit de aproximativ 3 persoane). În ce constă combinaţia editorială care captează şi reţine atenţia unui număr atît de mare de englezoaice ? În dorinţa de a o descoperi am cercetat pentru prima oară în viaţa mea aceste periodice.

Cînd le citeşti, te trezeşti dintr-o dată într-o lume călduţă şi romanţioasă. N-ai putea presupune în nici un caz că în momentul de faţă 8 milioane de femei din această ţară muncesc. Fiecare dintre publicaţii se întemeiază pe presupunerea că cititoarele ei nu manifestă nici un interes deosebit pentru vreo activitate umană, cu excepţia aceleia de soţie şi mamă, prezentă sau în perspectivă. Căsătoria este prezentată ca singura carieră pentru o femeie. În cercul verighetei sale, ea trăieşte într-o vale a fericirii, unde nu i se poate întîmpla nimic rău şi unde nici vîntul nu suflă prea puternic.

O bună parte din spaţiul publicaţiilor este destinat mecanicii activităţilor domestice : gătitul, aranjatul locuinţelor, îngrijirea copiilor. Există articole despre frumuseţe („coafura cu cele mai multe şanse de reuşită"), modă, („alegerea îmbrăcăminţii nimerite pentru o mare recepţie"), croşetat, grădinărit, curăţenia locuinţei ş.a.m.d. Toate acestea sînt de aşteptat. Există însă şi alte ingrediente ale compoziţiei care atrag atenţia.

Toate cele patru publicaţii sînt înfestate de o atmosferă care ar putea fi caracterizată ca fantezia unui rentier de clasă mijlocie. Ea se vădeşte în articole, interviuri, romane. Este clar că pentru această lume înfăţişată femeilor, lupta de clasă s-a terminat şi burghezia a cîştigat. Godfrey Winn, într-un articol apărut în una dintre publicaţii şi intitulat „O zi ca în poveşti", descrie felul în care a arătat Londra unei tinere fete din Yorkshire, în vîrstă de 18 ani, care doreşte să devină manechin. („Cit cheltuieşti pe îmbrăcăminte ?", am întrebat-o admirindu-i în acelaşi timp rochia albastră pe care o purta, cu puţin alb la nasturii de la gît şi cu jacheta galbenă în ton cu pălăria.) O altă revistă acordă mult spaţiu prinţesei Margaret. (Protocolar, lordul Snowdon îşi numeşte soţia „prinţesa" atunci cînd vorbeşte cu alţii, dar „Maggie" cînd sînt singuri. Ea îi spune „dragă" sau uneori „Antony" atunci cînd între ei există o încordare.) A treia publicaţie discută reînvierea romanţei. „Există o poveste din bătrîni care spune că primul copil al unei femei are întotdeauna ochii de culoarea ochilor primului ei iubit"...

Fiecare revistă tipăreşte o pagină de scrisori din partea cititoarelor care plătesc pentru inserarea lor. Este revelaţia unei naivităţi lipsite de artificii. O femeie scrie : „De Crăciun, soţul meu mi-a dăruit lenjerie de culoare roşu aprins cu dantelă neagră, pe care a cumpărat-o el însuşi. Setul nu mi se potriveşte, dar nu m-aş despărţi de el pentru nimic în lume. Sînt în vîrstă de aproape 61 de ani". Alta scrie : „Aşteptam cu nerăbdare în faţa unei cabine telefonice pentru a da un telefon. După mult timp, uşa s-a deschis dar femeia care era înăuntru nu a făcut decît să-şi scoată capul şi să spună : «Nu va mai dura mult. Prietenul meu îmi aduce tocmai ceasul cel nou ca să aud cît de frumos bate şi apoi doreşte ca papagalul lui să-mi spună salutare !»". Şi o a treia scrisoare : „În mod invariabil comicul năting din toate piesele reprezentate la televiziune, din filme şi cărţi se numeşte Albert. Acesta este şi numele soţului meu, care este frumos, inteligent şi muncitor. Mama sa i-a dat numele după soţul reginei Victoria. De ce oare a degenerat astfel acest nume regesc ?"

Fiecare revistă rezervă în mod regulat un anumit spaţiu horoscoapelor şi ghicitului.

Dar ingredientele omise din combinaţia editorială sînt şi ele importante. Se presupune, după cît se pare, că femeia care citeşte reviste nu este interesată în economii, asigurări, obligaţii. În aceste reviste nu se poate găsi nimic despre probleme financiare, despre ipoteci sau împrumuturi ; se discută despre cămin numai în ceea ce priveşte zugrăvitul şi perdelele. Nu se poate găsi nimic despre asigurări sociale, alocaţii familiale, pensii, nimic despre posturi, cariere sau plată egală pentru muncă egală. De asemenea, controversele despre învăţămînt nu pătrund în aceste reviste, după cîte mi-am putut da seama ; nu am găsit nici un fel de referinţe la creşele de zi sau la locurile din universităţi.

Charles CURRAN
membru al Parlamentului
(Din **The Spectator**)

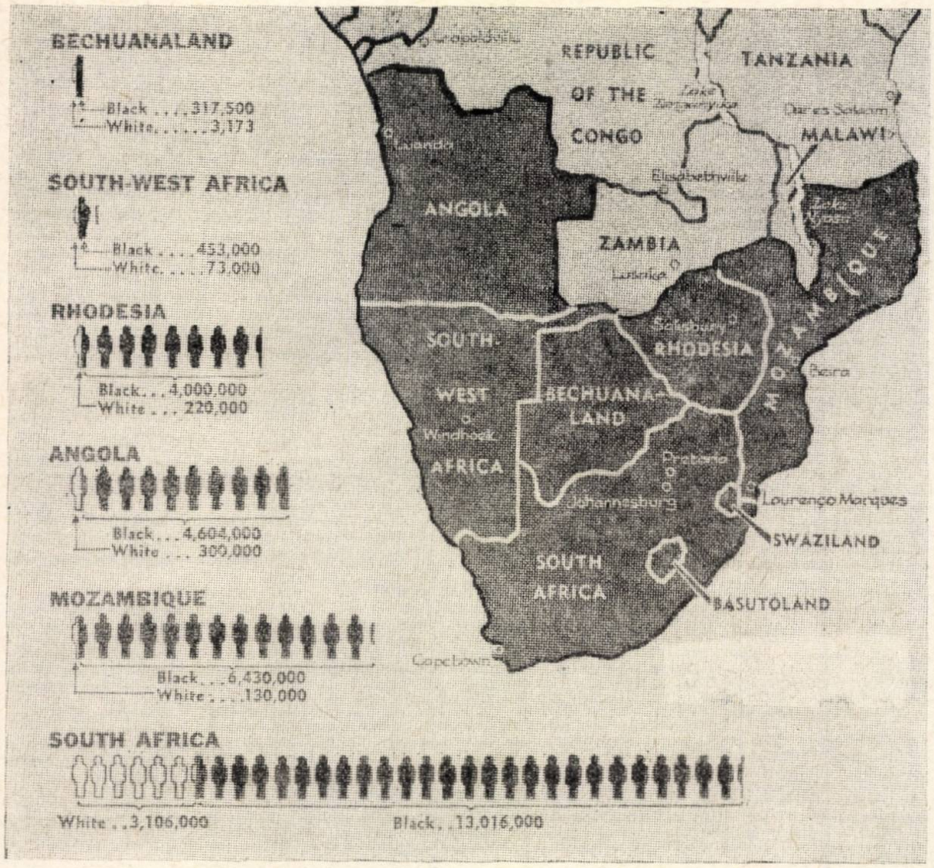

Situaţia demografică din Africa de sud : numărul negrilor (black) şi albilor (white) din fiecare ţară
(Din **The New York Times**)

DIE WELT
HAMBURG

SPANIA ŞI N.A.T.O.

ÎN CADRUL unei reforme generale, armata spaniolă se pregăteşte pentru o reorganizare a unităţilor sale conform normelor N.A.T.O. În curînd urmează să fie introdusă în armată organizarea obişnuită în N.A.T.O. În marină, procesul este aproape încheiat.

De ani de zile, tinerii ofiţeri ai Spaniei sînt instruiţi în două direcţii. Pe lîngă sistemul spaniol, ei trebuie să-şi însuşească şi structura militară americană. Generalcăpitanul Munoz Grandes, ofiţerul cu cel mai înalt grad după Franco, este socotit de ani de zile un partizan înflăcărat al intrării Spaniei în N.A.T.O. El speră ca pe această cale să poată accelera modernizarea armatei spaniole.

Generalul Franco urmăreşte îndeosebi ţeluri politice. Prin modificările structurii militare, el vrea, mai ales, să dovedească Statelor Unite dorinţa de a le fi aliat. Eforturile sale nu sînt însă unilaterale. Astfel, la Madrid se poate observa o adevărată „ofensivă de seducţie" din partea americană.

De fapt, Spania este de zece ani „asociată" la N.A.T.O. printr-un acord asupra bazelor militare, şi de un an şi jumătate printr-un acord consultativ cu Statele Unite. Ideea de a deveni un membru deplin al N.A.T.O. nu întîmpină însă numai aprobare. Atît în corpul de ofiţeri cît şi în pături largi ale populaţiei, mai ales în cercurile universitare, se face simţită o opoziţie crescîndă împotriva N.A.T.O. Asupra ofiţerilor a influenţat atitudinea ostilă manifestată, timp de ani de zile, mai ales de către ţările scandinave. Comandamentul militar este de altfel preocupat de menţinerea puternicelor sale poziţii politice, favorizată de structura tradiţională a armatei.

În rîndurile tineretului universitar, o dată cu trezirea conştiinţei politice, creşte repulsia generală faţă de sistemul alianţelor occidentale şi înclinaţia spre politica neutră a aşa-zisei lumi a treia. Aci se conturează o orientare de stînga de tip italian. În Spania aceste tendinţe sînt întărite prin contactul strîns cu tineretul universitar din America de Sud. Numai la Madrid studiază circa 15 000 de sud-americani. „Războiul portocalelor" şi tratamentul aplicat Spaniei de Piaţa comună au dus la răspîndirea acestor teze şi în rîndurile largi ale populaţiei.

Rolf GÖRTZ

REFLECTOR

Se închide „micul departament de stat"

Plecarea aproape sigură a lui McGeorge Bundy din postul de consilier prezidenţial pentru afacerile externe, pe care îl deţine de cinci ani, va pune capăt unui experiment unic în afacerile externe al S.U.A. : existenţa unui „mic departament de stat" chiar în interiorul Casei Albe.

Într-adevăr, preşedintele Johnson doreşte să pună capăt acestui mic departament de stat — sau cel puţin să-l transforme.

Deşi planurile preşedintelui nu sînt niciodată sigure pînă cînd nu sînt anunţate, acum este probabil că Bill Moyers, secretarul de presă al Casei Albe, prieten apropiat al lui Johnson, îl va înlocui pe Bundy. Şi s-ar putea paria că înlocuitorul lui Moyers ca secretar de presă va fi Jack Valenti din Houston, care a avut numeroase sarcini la Casa Albă.

Cauzele pentru care preşedintele nu depune eforturi spre a-l convinge pe Bundy să rămînă sînt multiple. Relaţiile dintre Bundy şi Johnson, contrar majorităţii informaţiilor, nu au fost niciodată atît de strînse ca între Bundy şi preşedintele Kennedy (care l-a scos pe Bundy de la universitatea Harvard spre a-l aduce la Casa Albă).

La Washington se ştie în ce fel l-ar putea menţine preşedintele Johnson pe Bundy la Casa Albă : indicînd în mod ferm — în particular sau în public — că Bundy va urma lui Dean Rusk în funcţia de secretar de stat. Atîta timp cît acest lucru părea posibil, mult căutatul Bundy respingea alte oferte cu o regularitate monotonă.

Astăzi însă, acest lucru nu mai este posibil. Preşedintele Johnson îl copleşeşte în permanenţă pe Rusk cu laude. Aceasta înseamnă că nu se va produce o vacanţă în acest post. Johnson l-a ţintuit pe Rusk de podeaua biroului Departamentului de Stat.

În consecinţă, plecarea lui Bundy de la Casa Albă pentru a prelua conducerea Fundaţiei Ford, pare inevitabilă.

Plecarea lui Bundy (probabil că nu înainte de începutul anului 1966), sugerează două lucruri :

În primul rînd, preşedintele Johnson va fi tot mai implicat în mod direct în politica externă.

În al doilea rînd, Departamentul de Stat al lui Rusk care, uneori, rămîne în urma micului departament de stat al lui Bundy, va absorbi mult din puterea pe care Bundy a acumulat-o în ultimii cinci ani.

Cu alte cuvinte golul lăsat de Bundy va fi umplut în primul rînd nu de succesorul său, ci de preşedinte şi Departamentul de Stat.

ROWLAND EVANS şi ROBERT NOVAK
(Din **New York Times**)

Represiuni antidemocratice

În capitala Sudanului, la Khartum, a fost demascat în întregime complotul forţelor reacţionare împotriva mişcării pentru libertate şi progres. Acest complot nu a reprezentat un secret pentru Partidul Comunist din Sudan. Din momentul venirii la putere a actualului guvern şi după manevrele suspecte care au fost impuse ţării, era uşor de presupus că guvernul îşi propune ca scop lichidarea drepturilor democratice ale poporului şi guvernarea statului în conformitate cu interesele sale înguste.

Apare evident fiecăruia că interzicerea Partidului Comunist din Sudan este de fapt determinată de teama faţă de popor şi faţă de opoziţia constituţională. Această acţiune înseamnă că cercurile guvernamentale au hotărît să reducă la tăcere orice voce care le este ostilă.

Campania violentă desfăşurată de partidele guvernamentale împotriva comuniştilor şi democraţilor reprezintă de fapt o încercare făţişă de eschivare de la problemele legate în modul cel mai strîns de actualul regim.

Prin acţiunile lor cercurile reacţionare lovesc în interesele ţării. Conducătorii Partidului naţional unionist au demonstrat că s-au transformat într-un bloc reacţionar din partea căruia nu se poate aştepta nimic bun pentru ţara noastră.

În ce priveşte liderii partidului Al Umma, aceştia au suferit un eşec în încercările lor de a înşela poporul prin declaraţii despre înnoirea partidului şi renunţarea la vechea orientare. Al Umma este o organizaţie care apără nu democraţia şi libertatea de opinii, ci bunul plac şi dictatura.

(Din **Al Maidan**, Khartum)

BREVIAR

1 decembrie

A fost semnat, la București, planul de colaborare științifică pe următorii doi ani între Academia Republicii Socialiste România și Academia Chineză de Științe.

Acad. Șt. S. Nicolau, vicepreședinte al Marii Adunări Naționale, a primit la Palatul Marii Adunări Naționale pe acad. Ien Tzi-ți, membru al Comitetului Permanent al Adunării Reprezentanților Populari din întreaga Chină, și acad. Gu Gun-șiui, membru al Adunării Reprezentanților Populari din întreaga Chină, sosiți în țară cu prilejul semnării planului de colaborare științifică între Academia Republicii Socialiste România și Academia Chineză de Științe.

A părăsit Capitala Zulfikar Ali Bhutto, ministrul afacerilor externe al Pakistanului, și persoanele care l-au însoțit.

2 decembrie

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., a primit în audiență pe ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al Republicii Socialiste Cehoslovace la București, Jaroslav Sykora, la cererea acestuia.

Cu acest prilej a avut loc o discuție prietenească.

Dumitru Fara, ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Socialiste România în Republica Orientală a Uruguayului, a prezentat scrisorile sale de acreditare președintelui Consiliului Național de Guvern al Republicii Uruguay, dr. Washington Beltran.

3 decembrie

Președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Chivu Stoica, a primit delegația Marelui Hural Popular al R. P. Mongole, condusă de acad. Bazarin Șirendîb, vicepreședinte al Marelui Hural Popular.

Președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, împreună cu prim-vicepreședintele Consiliului de Miniștri, Emil Bodnaraș, a primit delegația Marelui Hural Popular al R.P. Mongole, condusă de acad. Bazarin Șirendîb, vicepreședinte al Marelui Hural Popular.

Președintele Marii Adunări Naționale, Ștefan Voitec, a oferit vineri seara o recepție cu prilejul vizitei în țara noastră a delegației Marelui Hural Popular al R. P. Mongole, condusă de acad. Bazarin Șirendîb.

S-a înapoiat în Capitală delegația de activiști ai P.C.R. condusă de tovarășul Ioan Circei, membru al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului regional Banat al P.C.R., care la invitația C.C. al P.S.U.G., a făcut o vizită în R. D. Germană.

Delegația Academiei Republicii Socialiste România, condusă de acad. Ilie Murgulescu, președintele Academiei, s-a înapoiat din Uniunea Sovietică, unde a făcut o vizită la invitația Academiei de Științe a U.R.S.S.

Semnarea acordului comercial româno-danez

Între 19 noiembrie și 3 decembrie a.c., o delegație daneză, condusă de ambasadorul Anker Svart, director în Ministerul Afacerilor Externe al Danemarcei, a purtat discuții la București cu privire la schimburile comerciale și plățile între România și Danemarca.

În urma tratativelor care au avut loc, s-au semnat la Ministerul Comerțului Exterior Protocolul privind listele de mărfuri pe anul 1966 din cadrul Acordului comercial pe perioada 1966—1970, precum și Protocolul referitor la trecerea la sistemul de plăți pe bază de valute convertibile între cele două țări.

De asemenea, s-a parafat noul Acord comercial pe termen lung, valabil în perioada 1966—1970.

Între 1 și 3 decembrie a avut loc la sediul Palatului Națiunilor cea de-a 24-a sesiune a Comitetului pentru energie electrică al Comisiei Economice Europene a O.N.U. Cu acest prilej participanții au ales ca președinte al Comitetului pe delegatul italian Dino Tonini, iar ca vicepreședinte pe șeful delegației române, Adrian Georgescu, adjunct al ministrului energiei electrice.

5 decembrie

Comitetul Central al Partidului Comunist Român și Consiliul de Miniștri al Republicii Socialiste România au trimis Comitetului Central al Partidului Socialist Unit din Germania și Consiliului de Miniștri al Republicii Democrate Germane o telegramă prin care exprimă sincere condoleanțe în legătură cu greaua pierdere suferită prin încetarea din viață a tovarășului dr. Erich Apel, membru supleant al Biroului Politic al Comitetului Central al Partidului Socialist Unit din Germania, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al Republicii Democrate Germane, președintele Comisiei de Stat a Planificării a Republicii Democrate Germane.

Președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Chivu Stoica, a trimis președintelui Republicii Finlanda, Urho Kekkonen, o telegramă de felicitare cu prilejul Zilei naționale a Republicii Finlanda.

S-a înapoiat în Capitală, venind de la Moscova, tovarășul Gheorghe Rădulescu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, reprezentantul permanent al Republicii Socialiste România în C.A.E.R., care a participat la cea de-a XX-a ședință a Comitetului Executiv al C.A.E.R.

6 decembrie

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., a primit delegația Marelui Hural Popular al R.P. Mongole, condusă de acad. Bazarin Șirendîb, membru al C.C. al Partidului Popular Revoluționar Mongol, vicepreședinte al Marelui Hural Popular, care ne vizitează țara la invitația Marii Adunări Naționale.

A părăsit Capitala delegația Marelui Hural Popular al R.P. Mongole, condusă de Bazarin Șirendîb, vicepreședinte al Marelui Hural Popular, președintele Academiei de Științe a R.P. Mongole, care, la invitația Marii Adunări Naționale, a făcut o vizită în țara noastră.

Cu prilejul sărbătorii naționale a Finlandei, ambasadorul acestei țări la București, Martti Salomies, a oferit o recepție.

A plecat la Budapesta, pentru a participa la cel de-al V-lea Congres al Federației Internaționale a Rezistenților (F.I.R.), o delegație a Comitetului foștilor deținuți antifasciști din Republica Socialistă România și a Comitetului organizatoric al veteranilor din războiul antifascist. Delegația este condusă de Gheorghe Vasilichi, președintele Comitetului foștilor deținuți antifasciști, membru al Consiliului General al Federației Internaționale a Rezistenților.

La invitația Academiei Republicii Socialiste România se află în țară o delegație a Academiei Naționale de Științe din S.U.A., compusă din prof. Frederick Rossini, decanul facultății „Notre Dame", George Palade, profesor la Institutul de cercetări medicale al Fundației Rockefeller, și Marvin Chodorow, profesor la Universitatea din Stanford.

La ambasada Republicii Socialiste România din Washington a avut loc festivitatea înmînării diplomelor de membri de onoare ai Academiei Republicii Socialiste România oamenilor de știință americani Linus C. Pauling, Frederick Seitz și Kenneth Thimann. De asemenea, au fost înmînate diplome de membri corespondenți ai Academiei Republicii Socialiste România profesorilor Donald F. Hornig și Martson H. Morse.

7 decembrie

Președintele Marii Adunări Naționale a Republicii Socialiste România, Ștefan Voitec, a transmis o telegramă de felicitare academicianului Sava Ganovski cu ocazia alegerii sale în funcția de președinte al Biroului Adunării Populare a Republicii Populare Bulgaria.

La invitația Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, a sosit în Capitală Kurt Bork, adjunct al ministrului culturii din R. D. Germană. La aeroport oaspetele a fost întîmpinat de Alexandru Balaci, vicepreședinte al Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, și de reprezentanți ai ambasadei R. D. Germane la București.

A sosit în Capitală Miguel Serrano Fernandez, ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al Republicii Chile în Republica Socialistă România.

Ministrul afacerilor externe, Corneliu Mănescu, a primit în audiență pe Miguel Serrano Fernandez, în legătură cu apropiata prezentare a scrisorilor sale de acreditare, ca ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Chile în Republica Socialistă România.

Vicepreședintele Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, Alexandru Balaci, a primit la sediul comitetului pe conducătorii și soliștii principali ai Operei comice din Berlin. Au fost de față reprezentanți ai ambasadei R. D. Germane la București.

S-a înapoiat în Capitală, venind din R. P. Ungară, delegația de activiști ai P.C.R., condusă de tov. Gheorghe Călin, membru al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului regional Hunedoara al P.C.R., care, la invitația C.C. al P.M.S.U., a făcut o vizită în această țară pentru a lua cunoștință de experiența organelor și organizațiilor de partid ale P.M.S.U.

Artiștii Operei comice din Berlin în vizită la Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă

MAURICE YAMEOGO

În septembrie anul acesta, Maurice Yameogo a fost ales pentru a treia oară președinte al republicii Volta Superioară.

Născut la 31 decembrie 1921 la Kudugu, oraș situat la vest de Uagadugu, capitala republicii, Yameogo provine dintr-o familie de țărani din tribul Mossi.

A făcut studii superioare teologice, dar nu s-a dedicat carierei ecleziastice, ocupînd diferite posturi în administrație. Activitatea politică și-a început-o de timpuriu ; în 1946 a fost ales membru al Adunării teritoriale existente pe vremea administrației franceze — funcție în care a fost reales în anul 1952. Paralel, în anii 1948—1952, a exercitat funcția de consilier municipal al orașului Uagadugu și a făcut parte din Marele Consiliu al Africii Occidentale Franceze, unde, în calitate de consilier din partea Voltei Superioare, a exprimat aspirațiile de libertate ale poporului său.

În mai 1957 a fost format primul guvern al Voltei Superioare, condus de Kulibaly, în care Maurice Yameogo a deținut postul de ministru al agriculturii, puțin mai tîrziu fiind desemnat ministru al afacerilor interne.

Cînd, în 1958, Voltei Superioare i s-a acordat statutul de republică componentă a Comunității franceze — problemele militare, financiare și de politică externă rămînînd în competența Franței — Maurice Yameogo a făcut parte din guvernul nou format. După moartea lui Kulibaly, a îndeplinit funcția de președinte ad-interim al republicii, pînă în luna decembrie 1959, cînd în urma unui referendum a fost ales președinte.

După tratative duse de guvernul Yameogo cu guvernul francez, la 11 iulie 1960 a fost semnat la Paris documentul cu privire la acordarea independenței Voltei Superioare, al cărei guvern preia în competența sa toate problemele, inclusiv cele militare și externe, rămînînd totuși membră a Comunității franceze.

După obținerea independenței țării (proclamată la 5 august 1960), referendumul din 27 noiembrie 1960 i-a prelungit lui Maurice Yameogo împuternicirile de președinte al republicii pînă în acest an, cînd a fost din nou reales pe termen de cinci ani.

Maurice Yameogo este liderul partidului Uniunea democratică din Volta Superioară, creat în septembrie 1958, care promovează o politică de întărire a relațiilor cu statele independente din Africa și militează pentru consolidarea independenței țării. La 20 septembrie 1960 Volta Superioară a fost admisă ca membră a O.N.U.

În ceea ce privește problemele interne, guvernul Yameogo a elaborat un plan de lichidare a înapoierii economice, culturale și sociale a țării, datorate dominației coloniale de veacuri. În discursul electoral din septembrie 1965, președintele Yameogo a insistat îndeosebi asupra problemelor dezvoltării agriculturii, arătînd că Ministerul Economiei Rurale împreună cu Ministerul Comerțului elaborează un ansamblu de măsuri care să permită țăranului să-și îmbunătățească metodele de cultivare a pămîntului și să obțină un randament sporit în producția agricolă.

Pe plan extern, a declarat Yameogo în același discurs, guvernul Voltei Superioare se pronunță pentru o politică de pace și de cooperare reală cu toate țările.

L. S.

Presa acum 50 de ani

Ziarul Secolo : „Siguranța canalului de Suez nu este primejduită. Turcii au adunat prea puține trupe în apropiere de Sinai. Măsurile de apărare ale canalului luate anul trecut pe țărmul apusean s-au dovedit insuficiente, așa că ele au fost extinse și pe malul răsăritean".

In Belgia continuă lupte cu bombe în sectorul dunelor. Au avut loc cîteva ciocniri de patrule la sud de frontul Givenchy, precum și între Somme și Oise.

Comisia dunăreană a hotărît stingerea farului de la capul digului la sud de portul Sulina și a farului verde care formează liniamentul intrării în canal. De asemenea, a dispus suspendarea emiterii semnalelor prin explozibile pe timp de ceață

Un comunicat oficial din Paris anunță că pe întreg frontul canonada a fost destul de puternică. La Artois, artileria franceză împreună cu artileria britanică au executat tiruri cu efect asupra tranșeelor adverse. In Champagne, tunurile franceze au redus la tăcere mai multe baterii germane, pricinuind pagube importante organizării inamicului.

Gazeta din Colonia *critică aspru ultimul discurs al ministrului de finanțe Helferich arătînd că situația Germaniei este foarte întunecată iar finanțele și economia ei sînt într-o situație dezastruoasă.*

Cartierul general britanic anunță că un hidroplan german a fost distrus la Nieuport de un torpilor francez. Germanii au împrăștiat gaze și au lansat bombe deasupra liniilor aliaților spre nord-est de Ypres. Infanteria germană a fost împiedicată, de focurile aliaților, să-și desfășoare atacul, și respinsă.

A.T.I. anunță că mișcarea din Ungaria care se opune continuării războiului și politicii economice a guvernului ia proporții tot mai mari. Un memorandum cu 500 de mii de iscăliturl a fost înmînat președintelui Consiliului de Miniștri. Memorandumul cere încheierea păcii și măsuri drastice împotriva speculanților pe care statul îi tolerează.

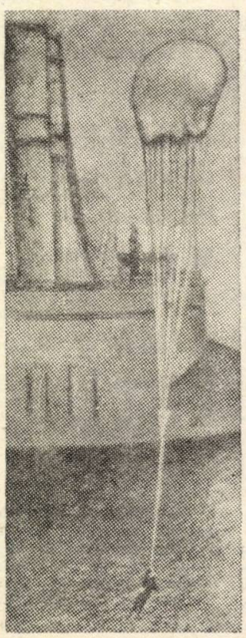

In Anglia, inventatorul Calthrop a realizat o parașută care se deschide automat. Lansările de probă efectuate la stațiunea aeronautică navală de la Kingford, au dat rezultate foarte bune. Parașuta s-a deschis la mai puțin de 30 de metri după lansare. Diverse experiențe ulterioare au dovedit că parașuta cu deschidere automată poate funcționa ireproșabil și la lansări efectuate la mai puțin de 60 m de la sol.

Uniunea Internațională a Arhitecților (U.I.A.)

Uniunea Internațională a Arhitecților a fost fondată la Lausanne, în anul 1948, prin fuzionarea „Comitetului permanent internațional al arhitecților" (1867) cu „Reuniunile internaționale ale arhitecților" (1931). Uniunea reunește astăzi peste 230 000 de arhitecți din toată lumea.

Conform art. 1 din statut, scopurile U.I.A. sînt : reunirea, pe baze democratice, a arhitecților din lumea întreagă ; întărirea legăturilor și contactelor amicale, intelectuale, artistice și profesionale între arhitecții din toate țările aparținînd diverselor școli, formații și tendințe ; dezvoltarea ideilor progresiste în domeniul arhitecturii, planificării urbane și aplicarea lor în practică pentru bunăstarea umanității.

Membrii U.I.A. sînt secțiile naționale și regionale, grupînd organizații profesionale din 60 de țări. Aria geografică a membrilor U.I.A. se prezintă astfel : Europa 26, Africa 6, Asia 11, America de Nord și America Latină 17.

— Autoritatea supremă a Uniunii este **Adunarea Generală** a tuturor membrilor ei, care se convoacă o dată la fiecare doi ani.

— Conducerea curentă a organizației este asigurată de **Comitetul Executiv U.I.A.,** compus din 20 membri, din rîndul cărora se alege președintele U.I.A., patru vicepreședinți, secretarul general și trezorierul. Comitetul Executiv își exercită mandatul pentru o perioadă de 4 ani.

— **Comisiile de lucru ale U.I.A. :** Comisia de locuințe, Comisia de urbanism, Comisia pentru construcții spitalicești, Comisia pentru construcții sportive, Comisia pentru formarea arhitectului și exercițiul profesiunii, Comisia de cercetări în domeniul construcțiilor, Comisia pentru construcții școlare.

— **Comitetul de legătură,** sub autoritatea secretarului general U.I.A., coordonează activitatea comisiilor.

Membrii comisiilor sînt numiți de Comitetul Executiv U.I.A., la propunerea secțiilor naționale (durata mandatului este de 6 ani, cu drept de reînnoire). Comisiile sînt convocate de către secretarul general al Uniunii și își desfășoară activitatea pe baza unui plan aprobat de Comitetul Executiv al U.I.A.

Sediul organizației este la Paris. Limbile oficiale în cadrul U.I.A. sînt franceza, engleza, spaniola și rusa.

Uniunea Internațională a Arhitecților are relații cu o serie de organizații internaționale : are statut categoria B pe lîngă Consiliul Economic și Social al O.N.U. și U.N.E.S.C.O., are relații cu Organizația Mondială a Sănătății (O.M.S.), se găsește pe lista specială a Organizației Internaționale a Muncii (O.I.M.), întreține legături permanente cu Asociația Internațională de Arte Plastice, Federația Internațională pentru Locuințe și Urbanism, Institutul Internațional de Teatru, Asociația Internațională a Criticilor de Artă etc. U.I.A. contribuie la realizarea planurilor U.N.E.S.C.O. în domeniul construcțiilor, arhitecturii, sistematizării și a altor obiective.

În cei 17 ani de existență U.I.A. a desfășurat o bogată activitate. A organizat numeroase adunări generale și congrese, simpozioane și reuniuni, seminarii internaționale, concursuri de arhitectură și urbanism, cursuri de vară pentru studenții în arhitectură, expoziții internaționale etc. Dintre acestea menționăm concursurile pentru amenajarea Pieței Națiunilor din Geneva (1957), concursul pentru extinderea Bibliotecii Universității din Dublin (1961), concursul pentru sistematizarea centrului Berlinului, manifestări la care au participat și arhitecți români.

Uniunea Internațională a Arhitecților se află actualmente într-un proces de dezvoltare. La ea continuă să adere numeroase țări (numai în perioada 1958—1964 s-au afiliat la U.I.A. 15 noi state). Numeroase centre sînt în curs de creare, în special în tinerele state independente din Asia și Africa.

Semnificativ este faptul că la cel de al VII-lea Congres U.I.A., ținut în 1963 la Havana, a fost abordată o tematică care a reținut atenția tuturor specialiștilor : „Arhitectura în țările în curs de dezvoltare".

Republica Socialistă România, care a aderat la U.I.A. în 1955, cu ocazia Congresului de la Haga, își aduce din plin contribuția sa la dezvoltarea multiplelor sarcini care stau în fața Uniunii. Dat fiind puternicul avînt al construcțiilor în țara noastră, a experienței acumulate în acest important domeniu de activitate, prezența arhitecților români în cadrul U.I.A. este bine apreciată.

La ultimul Congres U.I.A. care a avut loc în acest an la Paris, Nicolae Bădescu, președintele Comitetului de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare din Republica Socialistă România, a fost ales membru în Comitetul Executiv al U.I.A. De asemenea, țara noastră este membră a două dintre cele mai importante Comisii de lucru ale U.I.A. : Comisia de locuințe și Comisia de urbanism.

D. VALERIU

poșta redacției

Procesul de la Nürnberg

Am citit articolul „20 ani de la procesul de la Nürnberg", unde acuzatorul principal din partea Americii, Jackson, a ținut să sublinieze următorul principiu : „Bunul simț al omenirii cere ca legea să lovească în cei care, dobîndind o putere uriașă, o folosesc în mod comun și în mod premeditat pentru a dezlănțui răul, care nu cruță nici un cămin din lume".

Au trecut 20 de ani de la pedepsirea oribilelor crime săvîrșite în cel de al doilea război mondial și principiul enunțat de Jackson este încălcat în mod evident în Vietnam, unde armata americană pustiește regiuni întregi cu bombe cu napalm și gaze toxice.

Un exemplu concludent al protestelor pe care le stîrnesc și în S.U.A. asemenea metode îl constituie marșul păcii, organizat simbătă 27 noiembrie asupra Washingtonului. Participanții, cu toții americani, au ținut să arate că se desolidarizează de ceea ce li se ordonă să facă în Vietnam.

Preot Dumitru ICHIM
Comuna Coarnele Caprei — raionul Hîrlău

În articolul despre procesul de la Nürnberg, apărut în numărul 47/1965 al revistei **Lumea** s-a strecurat o greșeală. Citez din articol : „La conferința care a avut loc la Moscova în octombrie 1943 cu participarea șefilor guvernelor Uniunii Sovietice, Statelor Unite și Marii Britanii, a fost adoptată „Declarația..."

În realitate, la conferința care a avut loc la Moscova (19—30 octombrie 1943) nu au participat șefii guvernelor celor trei state, ci miniștrii de externe ai celor trei state, care pe lîngă „Declarația" amintită în articol, au pregătit și problemele ce aveau să fie discutate la prima conferință la nivel înalt (Teheran, 28 noiembrie — 1 decembrie 1943).

Ion Gh. CALAFETEANU
București

Într-adevăr, la conferință au luat parte miniștrii de externe, dar Declarația adoptată cu acest prilej poartă semnăturile celor trei șefi de guverne.

Kenya și Kenyatta

M. Dumbrăveanu — Oradea : **Numele președintelui Kenyei, Jomo Kenyatta, nu derivă de la denumirea țării sale. În copilărie el se numea Kamau wa Ngengi. A învățat apoi la școala unei misiuni catolice, unde a fost botezat Johnstone Kamau. În adolescență obișnuia să poarte un brîu frumos ornamentat numit „mucibi wa kenyatta" (cuvîntul kenyatta însemnînd aproximativ frumos sau decorativ). A început să i se spună Johnstone Kenyatta. Ulterior, în timp ce se afla în Anglia, și-a schimbat prenumele din Johnstone în Jomo.**

O personalitate feminină a diplomației românești

Aș vrea să reamintesc cercetătorilor trecutului diplomației românești un nume necunoscut tinerei noastre generații : Elena Văcărescu.

Născută în 1865, strănepoată a lui Enăchiță Văcărescu, ea a desfășurat o activitate fertilă pe tărîmul literaturii, dar nu s-a izolat de marile probleme ale epocii. De aceea, revenită în țară din Franța, ne-a și reprezentat alături de N. Titulescu la „Societatea Națiunilor" în deceniile trei și patru, iar în 1946, la conferința de la Paris. Revista LUMEA ar putea oferi cititorilor, în limita preocupărilor sale, date pline de interes despre o personalitate feminină a diplomației noastre în secolul XX.

Teodor MATEESCU
student-Cluj

Un proiect danez

Ce se știe despre intenția guvernului danez de a lega prin poduri sau tuneluri submarine unele dintre insulele care formează teritoriul țării ?

Ing. C. SACHELARIE
București

După cîțiva ani de discuții și studii, Danemarca a anunțat deschiderea unui concurs internațional pentru un proiect de pod sau pentru proiectul unei combinații pod-tunel între două dintre cele mai mari insule daneze, Zealand și Funen. Concursul se încheie la 1 aprilie 1966 și este dotat cu premii în valoare totală de 290 000 de dolari. Realizarea acestui proiect este considerată „o necesitate absolută" ținînd seama de marele trafic între cele aproximativ 500 de insule ale țării. Întrucît încă din 1935, peninsula Jutlanda este unită cu insula Funen printr-un pod cu cale ferată și autostradă, noul proiect va lega direct Copenhaga de Jutlanda. Se preconizează de asemenea realizarea unui sistem de legătură între insula Zealand și sudul Suediei.

Un precursor mai puțin cunoscut

În completarea articolului intitulat : „Strămoșii rachetelor orbitale", semnat de I. Radu, publicat în revista LUMEA nr. 46/11.XI.1965, care este interesant și bine documentat, cred că merită să fie notat următorul extras din articolul publicat de dr. I. Zweiniger în revista **Zeit im Bild** nr. 11/1963 sub titlul : „De la săgeata cu foc la racheta spațială".

Printre personalitățile mai puțin cunoscute a căror contribuție la tehnica rachetelor și a astronauticii dorim să o afirmăm aici, se numără și profesorul Herman Oberth născut în Sibiu la 25 iunie 1894.

Cele două lucrări ale sale : „Rachete spre spațiul interplanetar" și „Căi pentru călătoria cosmică", elucidează bazele astronauticii științifice. Independent de K. E. Țiolkovski, ale cărui teorii îi erau necunoscute, el a pus bazele ecuațiilor fundamentale pentru rachete, și a ajuns la fel ca și înaintașii săi la așa-zisul „principiu al treptelor", la „racheta cu mai multe trepte", principiu atît de apreciat de toate instituțiile astronautice.

Pentru Oberth, rachetele contau în permanență ca mijloace pentru un scop și anume : „zborul cosmic", căruia i-a închinat toată munca sa. El a dezvoltat primul teoria unei stații artificiale extraterestre.

Se mai știe despre Herman Oberth că s-a angajat la o societate în vederea realizării filmului „utopic" — „Femeia în lună". Este de presupus că scopul său era de a obține fondurile necesare pentru experimentarea rachetelor.

Otto W. GWIAZDOMARSCHI
Bîrlad

Două pagini !

Cu numărul 48 al revistei **Lumea** inaugurați — se pare — o nouă modalitate de a dialoga cu cititorii. Îmi dau seama că aveți zeci de mii de cititori pasionați de diverse profesii care așteaptă cu nerăbdare joia sau vinerea pentru a citi această revistă. În satul în care lucrez eu, de pildă, sînt abonați 5—6 țărani cooperatori. Aș vrea să mă considerați și pe mine printre prietenii devotați ai revistei.

Faptul că ați extins spațiul acordat „Poștei redacției" mă bucură deosebit de mult pentru că și eu v-am propus în alte scrisori să faceți acest lucru. Propuneam atunci, ca și acum, ca o pagină întreagă s-o consacrați dialogului cu cititorii, iar o altă pagină scrisorilor prietenilor **Lumii**. În această pagină a doua să se publice păreri ale unor cititori despre evenimente la ordinea zilei.

Ing. I. PERȘINARU
Goicea Mare — Oltenia

Pentru moment nu putem afecta două pagini dialogului cu cititorii, (aceasta și datorită imposibilității măririi numărului de pagini) dar pagina 32 va fi consacrată de acum înainte exclusiv „Poștei redacției".

Împăratul Japoniei ieri și azi

Virginia Cristescu — Bacău : **Deși Japonia continuă să fie un imperiu, rolul și atribuțiile împăratului s-au modificat considerabil. Primul articol al constituției japoneze din 1889 proclama : „Imperiul Japoniei va fi veșnic condus și guvernat de un șir neîntrerupt de împărați". În constituția promulgată în noiembrie 1946, formula este : „Împăratul va fi simbolul statului și al unității poporului, poziția sa bizuindu-se pe voința poporului căruia îi aparține puterea suverană". În ce constă, în mod practic, modificarea ? Nu este vorba atît de atribuțiile politice, întrucît, de la moartea împăratului Meiji în 1911, ele erau oricum minime (astăzi sînt inexistente). Dar împăratul nu mai este astăzi investit cu înalte funcții religioase și nu mai este nici comandantul suprem al armatei. În același timp, nu-i mai este interzis să participe la manifestări publice (a inaugurat Jocurile Olimpice, apare uneori la televiziune, fotografia lui apare în ziare).**

Mai multe reportaje

Citesc cu multă plăcere „Articolele și reportajele", „Pe urmele istoriei", „Punctele de vedere din presa mondială" etc. Sînt mulțumit că s-a rezolvat favorabil problema coperții.

Aș dori ca și pe viitor să publicați diferite reportaje din marile capitale ale lumii. (Mi-a plăcut reportajul despre Londra).

De asemenea, să prezentați în continuare aspecte din viața diferiților domnitori și oameni de seamă din istoria poporului român.

Gheorghe FLOREA
București

Vom ține seama de sugestiile dv. În legătură cu ultimul punct din scrisoarea dv., adresați-vă cititorului nostru Ion Năstase din București, raionul N. Bălcescu, str. Sibiel nr. 2, blocul C., ap. 18.

De ce a murit Ivan cel Groaznic ?

Am citit mai demult într-un ziar că mormîntul lui Ivan cel Groaznic a fost deschis cu doi ani în urmă pentru a se stabili dacă este adevărat că moartea sa în 1584 în timp ce juca o partidă de șah ar fi survenit în urma unei otrăviri. S-a ajuns la vreo concluzie în această privință ?

V. CRISTEA
Suceava

Profesorul Mihail Gherasimov, cunoscut specialist în antropologie, a condus comisia de specialiști care, după doi ani de studiere atentă, a ajuns la concluzia că Ivan cel Groaznic nu a fost otrăvit. La 22 noiembrie 1965 el a fost reînhumat.

Succesul acestei expertize neobișnuite i-a determinat pe unii istorici să se întrebe dacă nu s-ar putea dezlega și misterul dispariției țarului Alexandru I. În fortăreața Petropavlovsk din Leningrad există un cavou de marmură albă pe care scrie „Alexandru I". Cronicile oficiale ale vremii consemnau că Alexandru I a murit în 1825, la vîrsta de 48 de ani, pe cînd se afla în orașul Taganrog. Nu există însă nici o indicație că ar fi fost bolnav și atunci cînd a fost înmormîntat nimeni nu i-a văzut trupul. Cum Alexandru spusese de multe ori că ar vrea să renunțe la tron și să trăiască o viață simplă, a apărut legenda (Lev Tolstoi o considera adevărată) că țarul și-a schimbat în secret identitatea și a apărut cîțiva ani mai tîrziu în Siberia, sub numele de Teodor Kuzmici. Teodor Kuzmici a fost un „înțelept rătăcitor", despre care se spune că era și foarte cult. Cînd a murit, singurul document găsit asupra lui era cifrat și avea inițialele A.P. (Alexandr Pavlovici ?). El a murit în 1863 și a fost înmormîntat în Siberia.

În ultimul număr al revistei sovietice Probleme de istorie, **Lev Liubimov scrie că ar trebui să se deschidă cele două morminte pentru a se stabili adevărul istoric.**

I. Ștefan, student — București. **Tratatul de constituire a Uniunii Europei Occidentale care, după cum se arată în articolul lui C. Sulzberger, citat de dv., expiră în 1998, a fost încheiat în anul 1955. El constituie o punte de legătură cu Anglia și țările Pieței comune.**

Ivănescu Bujor — Cîmpina. **Locuitorii albi ai Rhodesiei sînt urmașii coloniștilor englezi veniți pe aceste meleaguri după anul 1890 cînd Cecil Rhodes (de la al cărui nume provine și denumirea țării) l-a înșelat pe regele Lobengula. În numărul de astăzi veți găsi toate datele istorice esențiale. Limba oficială a țării este engleza.**

Costel Rădulescu — Pitești. **Premiile Pulitzer sînt acordate anual de Universitatea Columbia din New York pentru cele mai bune realizări ale unor autori americani în domeniul presei, literaturii și muzicii.**

Fostul președinte Kubitschek a părăsit din nou Brazilia și se află acum în America de Nord.

C. Romanescu — Tulcea. **Cuvîntul „caiuso" desemnează în Brazilia persoanele de proveniență mixtă indiano-africană. Cei care au printre ascendenții lor albi și negri se numesc „mulato". În sfîrșit, cei de origine indiano-portugheză se numesc „caboclo".**

Octavian Metea — Timișoara. **Lucrarea „Începuturile diplomației românești moderne" a fost prezentată în revista** Lumea nr. 27 din 1 iulie 1965. **Recenzia dv. ne-a sosit prea tîrziu.**

lumea

Săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

Redactor șef GEORGE IVAȘCU

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1, Tel. 17.60.10

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

premiul special
al Juriului
și
marele premiu
„Oso Asturiano"
la
Gijon - Spania
1965

amintiri din copilărie

după ION CREANGĂ

Adaptare cinematografică și regia : **Elisabeta Bostan**
Imaginea : **Iulius Druckman**
Muzica : **Valentin Gheorghiu**
Decoruri : **Guță Știrbu**
Sunet : **ing. Oscar Coman**

Cu : **Ștefan Ciobotărașu, Ion Bocancea, Corina Constantinescu, Emanoil Petruț, Nicolae Veniaș, Mircea Constantinescu, Costache Sava, Eliza Petrăchescu, Zoe Anghel Sava**

IPROFIL

MĂGURA CODLEI

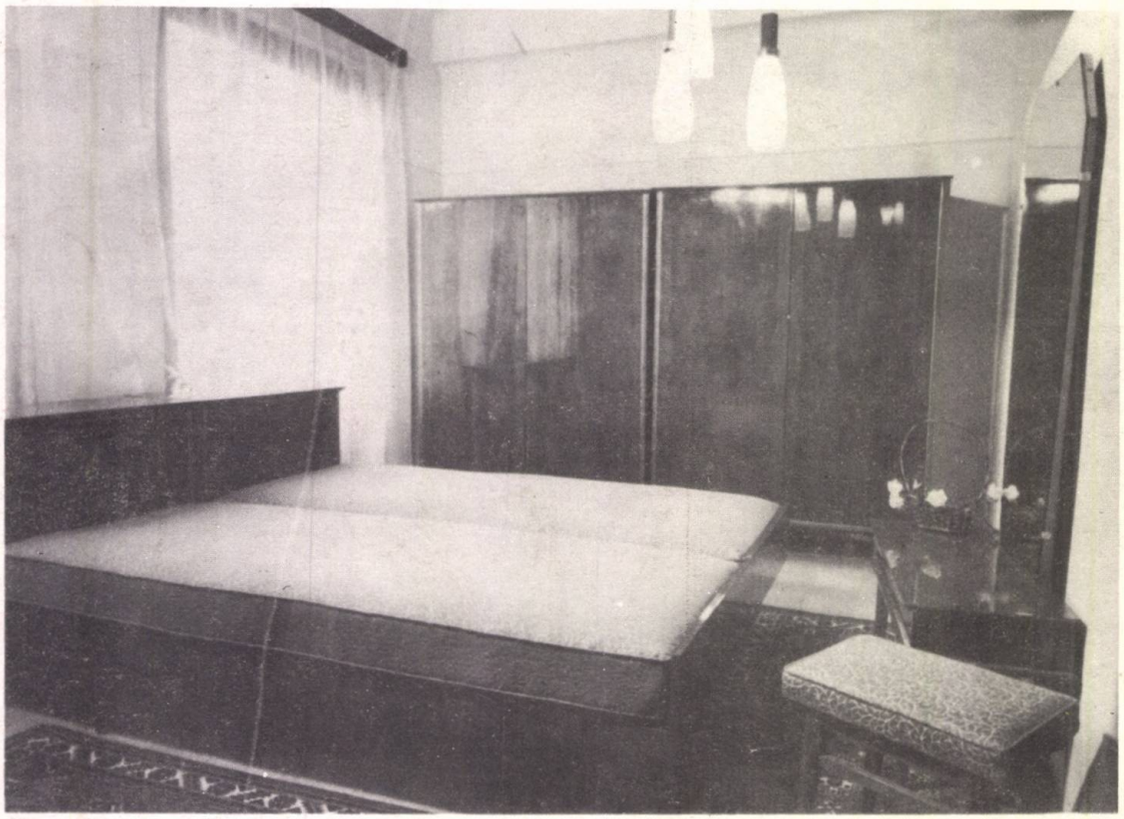

GARNITURI: Ghiocel
Molda
pal complex
Lămîiţa

FOTOLII: Nehoiu
pat mc. 2
„ r. 22
„ Bucegi

CANAPEA: Carpaţi
Comodă
Extenso

2 lei

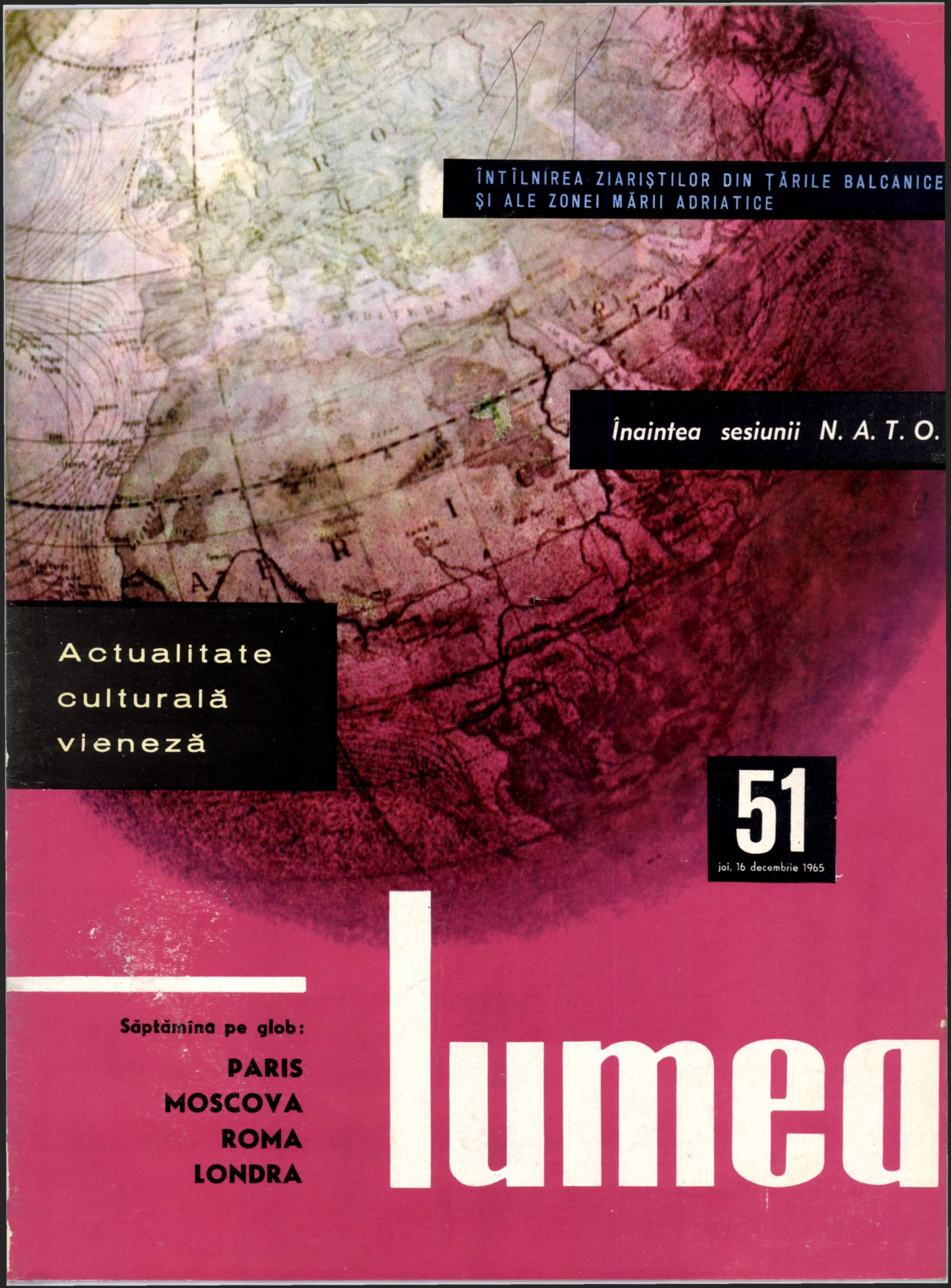

ÎNTÎLNIREA ZIARIȘTILOR DIN ȚĂRILE BALCANICE ȘI ALE ZONEI MĂRII ADRIATICE

Înaintea sesiunii N. A. T. O.

Actualitate culturală vieneză

51
joi, 16 decembrie 1965

lumea

Săptămîna pe glob:

PARIS
MOSCOVA
ROMA
LONDRA

Întîlnirea ziariştilor din ţările balcanice şi ale zonei Mării Adriatice

Anul III
Nr. 51 (112)

Joi
16 decembrie
1965

sumar

LUMEA ÎNTR-O SĂPTĂMÎNĂ

2 PARIS — Înaintea celui de al doilea scrutin. **Georges Dascal**
3 MOSCOVA — Sesiunea Sovietului Suprem.
4 LONDRA — Preliminarii la vizita lui Wilson în S.U.A. **John Gritien**
6 SAIGON — O orientare implicînd noi pericole. **S. Verona.**
9 ATENA — Calm relativ. **C. Alexandroaie**
10 ROMA — Implicațiile luptei revendicative. **Mario Galetti**
11 MONTEVIDEO — Tensiune în Uruguay. **N. Popescu**

ARTICOLE, REPORTAJE

12 10 ani de activitate a României la O.N.U. **Mircea Augustin**
14 Sesiunea N.A.T.O. Singurul consens : amînarea hotărîrilor. **Felicia Antip**
16 ÎNTÎLNIREA ZIARIȘTILOR DIN ȚĂRILE BALCANICE ȘI ALE ZONEI MĂRII ADRIATICE. **Opinii ale participanților.**
20 Oswald nu poate fi singurul asasin. Extrase din cartea ziaristului american **Sylvan Fox**
22 Scrisoare din Viena. La jumătatea stagiunii artistice. **Ilse Leitenberger**

LUMEA ÎN CĂRȚI ȘI REVISTE

23 O imagine utopică a omului contemporan. **Stela Cernea**

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

25—30 The New York Times Magazine, Stern, Combat, The Times, Pravda, L'Express, The Christian Science Monitor, Die Welt, Le Monde

PROFIL

31 Nikolai Podgornii

FIȘIER

31 Institutul Internațional al Finanțelor Publice

PRESA ACUM 50 DE ANI

BREVIAR, POȘTA REDACȚIEI

Întîlnirea ziariștilor

din țările balcanice și ale zonei Mării Adriatice a prilejuit un larg și fructuos schimb de opinii consacrat dezvoltării cooperării profesionale a ziariștilor din această regiune a lumii, (pag. 16). La pag. 17 opinii ale participanților la reuniune.

Principalele evenimente

ale săptămînii : Înaintea celui de-al doilea tur de scrutin, campania electorală din Franța a căpătat o nouă înfățișare (pag. 2). Sesiunea Sovietului Suprem al U.R.S.S. a dezbătut importante probleme de politică externă și internă (pag. 3). În Vietnam, „escaladarea" agresiunii Statelor Unite continuă (pag. 6). La Puncte de vedere : opinia senatorului Frank Church despre implicarea S.U.A. în Vietnam (pag. 25).

La Paris

are loc obișnuita sesiune de iarnă a Pactului atlantic. Programată în ajunul vizitelor pe care Harold Wilson și Ludwig Erhard le vor face la Washington, ea nu va duce la adoptarea de hotărîri (pag. 14, 4 și 26).

România

este membră a Organizației Națiunilor Unite de 10 ani. Activitatea pe care a desfășurat-o în acest răstimp demonstrează profundul său atașament față de cauza păcii ; inițiativele sale constructive au contribuit la creșterea prestigiului ei internațional (pag. 12).

Omul zilelor noastre,

specificul lui, preocupă pe gînditorii de pretutindeni. Unii sociologi burghezi nu izbutesc însă să înțeleagă esența omului, întrucît concep deformat tabloul epocii noastre care îl determină din punct de vedere social. O lucrare reprezentativă pentru căutările unor sociologi nemarxiști contemporani este „Omul în lumina sociologiei" de Richard F. Behrendt de la Universitatea din Berna (pag. 23).

Un mare succes

are în Statele Unite cartea recent apărută „Întrebările cu privire la asasinarea lui Kennedy rămase fără răspuns", de ziaristul Sylvan Fox, deținător al Premiului Pulitzer. Prezentăm ample extrase în care se demonstrează că în afară de Oswald, trebuie să mai fi existat și alt asasin (pag. 20).

PARIS

Corespondență de la
Georges DASCAL

Înaintea celui de al doilea scrutin

Duminică 19 decembrie va avea loc un eveniment pe care îl putem considera drept unul din cele mai importante momente din istoria politică a Franței de după eliberare. Doi oameni politici, amîndoi angajați din plin în luptă, reprezentînd fiecare concepții politice, economice și instituționale total diferite, se vor supune verdictului popular. Din hotărîrea adoptată, pentru prima oară în Franța în acest secol, prin vot universal direct, va rezulta desemnarea președintelui Republicii, însărcinat să-și asume timp de șapte ani cele mai înalte răspunderi. De altfel, reacțiile internaționale față de balotajul din 5 decembrie au arătat interesul cu care este urmărit în lumea întreagă votul cetățenilor francezi în această problemă de extremă importanță.

Sîmbătă seara, pe ecranele televiziunii, a început a doua etapă a competiției prezidențiale. Imediat, telespectatorii francezi, instalați în fața celor 6 milioane de televizoare de pe teritoriul țării, au putut sesiza că ritmul și alura generală a acestei a doua faze a înfruntării se deosebesc de cele ale fazei precedente. În primul rînd, generalul de Gaulle și-a arătat hotărîrea de a interveni de data aceasta în mai mare măsură personal — și referindu-se mai mult la viitor decît la trecut. Așa cum era de așteptat și cum personalități gaulliste lăsaseră să se înțeleagă după consfătuirea ținută de Georges Pompidou cu areopagul conducătorilor celei de a V-a Republici, generalul de Gaulle a evitat să plaseze controversa pe planul dreapta-stînga și să facă cea mai mică aluzie la existența unei candidaturi unice a stîngii în persoana lui Mitterrand. Totuși, generalul de Gaulle a afirmat din nou că drumul pe care el îl propune francezilor, drumul celor trei idei puternice pe care le reprezintă progresul, independența și pacea, nu poate fi asigurat „de dezastruosul sistem al partidelor". Pentru generalul de Gaulle viitorul „este Republica nouă a cărei rațiune de a fi nu este de a împărți, a fărîmița, și a opune între ei pe francezi, ci dimpotrivă de a-i uni, pentru a reînnoi Franța".

A fost primit de asemenea cu mare interes interviul televizat acordat luni seară de șeful statului. Observatorii subliniază că, pentru prima oară, generalul de Gaulle a consimțit să apară într-o emisiune împreună cu un ziarist — Michel Droit, redactor șef al săptămînalului *Le Figaro Littéraire* — și să răspundă întrebărilor. Pentru prima oară pe ecranele televiziunii generalul de Gaulle s-a prezentat sub un aspect necunoscut de francezi, tratînd pe tonul conversației familiare și directe subiecte la care opinia publică este deosebit de sensibilă — construcția de locuințe, educația națională, problemele nivelului de trai. În unele cercuri se consideră că acest mod de a se prezenta opiniei publice a slujit poate mai mult generalului decît intervențiile sale anterioare. În seara următoare, interviul a continuat, trecînd de data aceasta de pe terenul problemelor interne pe acela al politicii externe. În ceea ce privește chestiunea unificării vest-europene, generalul de Gaulle s-a arătat din nou favorabil unei comunități economice (neapărat condiționată însă de realizarea Pieței comune agricole) și extrem de rezervat în ceea ce privește o cooperare politică depășind nivelul unei cooperări între state. „Țările europene, a declarat el, au fiecare istoria ei, limba ei, un mod de viață... Aceste țări trebuie deprinse progresiv să trăiască împreună și să acționeze împreună". Răspunzînd criticilor de „anti-americanism" pe care i le adresează o parte din adversari, generalul de Gaulle a spus : „Nu înseamnă că sînt anti-american pentru că în momentul de față nu sînt totdeauna alături de americani, îndeosebi, de pildă, în politica pe care o duc ei în Asia. Este însă cu totul adevărat că nu-i aprob". În fine, afirmînd voința de pace care inspiră politica sa : „Sîntem în termeni din ce în ce mai buni cu Europa răsăriteană pentru că (Europa răsăriteană) există și pentru că nu există nici un fel de motiv să nu stabilim cu ea toate aceste contacte pașnice". În același sens, președintele a amintit contactele asemănătoare pe care Franța le-a stabilit cu China, cu India, cu Japonia, cu țări din Africa, din America Latină.

Interviurile televizate ale celor doi candidați s-au desfășurat, după expresia sugestivă a unor comentatori, „în contrapunct". Luni seara, vorbind cu o jumătate de oră înaintea generalului de Gaulle, François Mitterrand a avut de răspuns unor întrebări privind politica externă pe care o preconizează. Marți seara, dezbaterea a avut drept obiect problemele interne, iar controversa s-a desfășurat de fapt între afirmațiile din ajun ale președintelui și analiza adversarului său.

Definind politica externă pe care ar duce-o în cazul în care ar deveni președinte al Republicii, Mitterrand s-a referit între altele la : invitarea partenerilor Franței din C.E.E. la reluarea negocierilor privitoare la Piața comună agricolă ; la proiectul de a adresa unui nou parlament francez (care ar urma să fie ales în martie) propunerea de a adopta un plan privitor la sprijinirea țărilor în curs de dezvoltare. În ceea ce privește problemele interne, Mitterrand a contestat în cea mai mare parte a emisiunii respective cifrele invocate de generalul de Gaulle atît în ceea ce privește realizările cît și cele care jalonează planul de perspectivă al guvernului.

Dacă modul în care președintele de Gaulle s-a prezentat de data aceasta în fața telespectatorilor a părut inedit, un element nou a apărut și în legătură cu candidatura lui Mitterrand. Încă de la 6 decembrie el spusese — și a repetat acest lucru duminică la Nantes, în fața a 15 000 de persoane — că de acum înainte el nu mai este doar candidatul unic al stîngii, ci „candidatul unic al tuturor republicanilor". El a reafirmat că se prezintă ca animatorul unei viitoare majorități în mișcare, unită asupra unor obiective precise — „dar, a adăugat el, rămînînd fidel principiilor și tovarășilor mei din prima etapă". Este o declarație importantă dacă judecăm după unele glasuri care se aud ici și colo și care își propun să mineze unitatea stîngii. Cotidianul *Paris-Jour*, apropiat de cercurile oficiale, afirmă în acest sens că „mulți partizani ai lui Mitterrand încearcă să negocieze un acord cu Lecanuet — Europa supranațională părîndu-li-se o bază serioasă de apropiere — pentru a reduce ponderea comuniștilor în coaliția care susține pe candidatul opoziției".

În fapt, zilnic adepții lui Lecanuet — fostul candidat centrist și fondatorul centrului democrat a doua zi după primul tur de scrutin — încearcă să negocieze cu candidatul stîngii un apel eventual la alegătorii lui Lecanuet de a vota pentru Mitterrand la 19 decembrie. Unii comentatori iau act de convingerile europene ale lui Mitterrand, de voința lui de a relua tratativele de la Bruxelles și de a promova Comunitatea Europeană, dar se întreabă cum va putea să facă acest lucru în alianță cu comuniștii. La aceasta, adepții candidatului opoziției răspund reamintind ultimele declarații ale lui Mitterrand : „Sînt pîndit la cotitură ; sînt întrebat cum voi reuși să împac contrariile. Eu apăr propria mea convingere cu privire la construcția Europei, sperînd că ea va fi destul de puternică în lunile viitoare pentru a antrena întreaga stîngă. Îmi voi angaja răspunderea pentru construcția Europei, dar mulțumesc tovarășilor mei de luptă comuniști pentru lealitatea lor. Ei au dreptate să lupte împotriva unei Europe a monopolurilor și cartelurilor ; modul de a preîntîmpina acest pericol este instituirea unui regim politic provenit din votul universal".

În această ordine de idei, nu este lipsit de interes să menționăm o precizare a ziarului *l'Humanité* în legătură cu un demers la care se referea cotidianul de mare tiraj *France-Soir*, de orientare guvernamentală. Potrivit relatărilor din *France-Soir*, diferite personalități ar interveni pe lîngă Mitterrand, înainte de al doilea tur, pentru a-i propune un plan prevăzînd integrarea militară și diplomatică a celor șase țări din mica Europă, ceea ce ar

permite — scrie *France-Soir* — „să se stabilească legături rodnice, în ce privește viitorul, între Mitterrand și centriști". Sub titlul „Pentru ca totul să fie limpede", *l'Humanité* condamnă această manevră. „Partidul comunist — scrie ziarul — a dat lui Mitterrand un sprijin leal și eficient pe baza celor șapte opțiuni și a celor 28 de propuneri pe care acesta le-a formulat și care se referă atît la politica externă cît și la politica internă. Firește, acestea sînt bazele pe care partidul comunist își va menține și întări sprijinul, pentru succesul candidatului democrației la al doilea tur de scrutin".

Cît despre Lecanuet, se așteaptă în continuare o luare de poziție clară. Pentru moment, fostul candidat centrist s-a mulțumit să ceară celor doi candidați rămași lămuriri asupra politicii pe care intenționează s-o ducă în problema unității vest-europene. Unele cercuri sînt convinse că Lecanuet va lăsa celor 3 800 000 de alegători care s-au pronunțat pentru el la 5 decembrie libertatea votului. Este adevărat că adepții lui Lecanuet sînt foarte împărțiți : astfel, Maurice Faure, fost președinte al partidului radical, care îl susținuse pe Lecanuet la primul tur și a constituit cu el Centrul democratic, cheamă să se voteze la 19 decembrie pentru Mitterrand. Dimpotrivă, Pierre Pflimlin, fost președinte al Consiliului de Miniștri și lider influent al M.R.P., respinge candidatura lui Mitterrand.

De altfel, poate că acesta este adevăratul fond al problemei. Mulți observatori consideră că unitatea vest-europeană nu este în realitate decît un pretext, un fel de perdea de fum, pentru a ascunde adevăratul obiectiv al centriștilor. Speranța lui Lecanuet, a prietenilor săi — și nu numai a lor — este de a reedita operațiunea Gaston Defferre, cu alte cuvinte de a realiza o regrupare mergînd de la socialiști la centru-dreapta.

Ne dăm seama deci de extraordinarul și subtilul joc politic care se schițează și care face de pe acum ca interesul pentru felul în care se vor regrupa diferitele formațiuni politice să depășească alegerile prezidențiale. în această privință, congresul partidului socialist din ianuarie 1966 este chemat să aibă un oarecare răsunet. Pentru moment, poziția S.F.I.O. a fost reamintită de secretarul ei general, Guy Mollet, în legătură cu recenta creare a „Federației stîngii democrate și socialiste", a cărei președinție a fost de altfel încredințată lui Mitterrand. „In momentul de față în Franța — a declarat Mollet — există patru mari familii politice : familia comunistă, familia democrată și socialistă, familia democrată nesocialistă și familia de dreapta. Noua noastră federație trebuie să înceapă dialogul cu comuniștii și cu toți democrații".

Problema regrupării politice este deci la ordinea zilei și peripețiile succesive ale campaniei electorale nu au putut decît să accentueze și să accelereze acest fenomen.

Paris, 15 decembrie

MOSCOVA

Sesiunea Sovietului Suprem

Ultima sesiune a Sovietului Suprem al U.R.S.S. care a avut loc recent la Moscova a fost apreciată de comentatorii presei sovietice ca un eveniment important în viața internă și externă a țării. *Pravda* sublinia de pildă faptul că sesiunea Sovietului Suprem este remarcabilă prin aceea că ea coincide cu încheierea septenalului și este orientată de hotărîrile plenarei din martie a C.C. al P.C.U.S. în problemele agriculturii, precum și de plenara din septembrie consacrată transformărilor în conducerea industriei, perfecționării planificării și intensificării stimulării economice a producției. Acum, scrie ziarul, țara se află în pragul primului an al noului cincinal, iar în întreprinderi, pe șantiere, în colhozuri și sovhozuri se desfășoară întrecerea în cinstea Congresului al XXIII-lea al P.C.U.S.

Planul pe 1966

Cele două rapoarte — asupra planului prezentat de președintele Comitetului de Stat al Planificării N. K. Baibakov, precum și asupra bugetului, prezentat de ministrul de finanțe al U.R.S.S., V. F. Garbuzov, — intervențiile deputaților, permit să se desprindă liniile generale ale dezvoltării economice a U.R.S.S. în anul 1966. Documentele supuse sesiunii Sovietului Suprem și aprobate de acesta subliniază în primul rînd faptul că rezultatele anului 1965 și ale septenalului în general constituie o bază favorabilă pentru progresul economic de viitor. În egală măsură — sublinia N. K. Baibakov — hotărîrile celor două plenare din anul acesta „vor juca indiscutabil un mare rol în accelerarea dezvoltării întregii economii a Uniunii Sovietice, vor contribui la realizarea cu succes a sarcinilor construcției comuniste".

În esență, anul 1966, ca prim an al noului cincinal, și ca an de trecere la noi forme de conducere a industriei, de dezvoltare a agriculturii, este considerat ca fiind important pentru ansamblul cincinalului. Principalele sarcini pe 1966 sînt astfel definite în raportul prezentat la sesiunea Sovietului Suprem : asigurarea avîntului agriculturii, dezvoltarea cu precădere a ramurilor industriale care asigură progresul tehnic și creșterea productivității muncii în întreaga economie națională, introducerea cît mai rapidă a cuceririlor științei și tehnicii, precum și creșterea continuă a nivelului de trai al populației. Cîteva din cifrele citate sînt semnificative în această privință. Producția industrială globală va crește în comparație cu 1965 cu 6,7 la sută, din care producția mijloacelor de producție — grupa A — cu 6,9 la sută, iar producția bunurilor de consum cu 6 la sută. Venitul național urmează să crească cu 6,4 la sută, în asemenea mod încît fondul de consum să crească cu 6,8 la sută, iar partea lui din venitul național urmînd să se ridice la 73 la sută.

Capitolele din proiectul noului plan de stat conțin cifrele producției globale la unele din domeniile industriale esențiale. Astfel, producția de energie electrică se va ridica în 1966 la 560,5 miliarde kWh. Asta presupune darea în funcțiune a unor noi capacități energetice de 10 milioane kW. La sfîrșitul anului 1966, capacitatea energetică instalată a U.R.S.S. se va ridica la 124 milioane kW.

În domeniul industriei extractive, se proiectează creșterea extracției petroliere

→

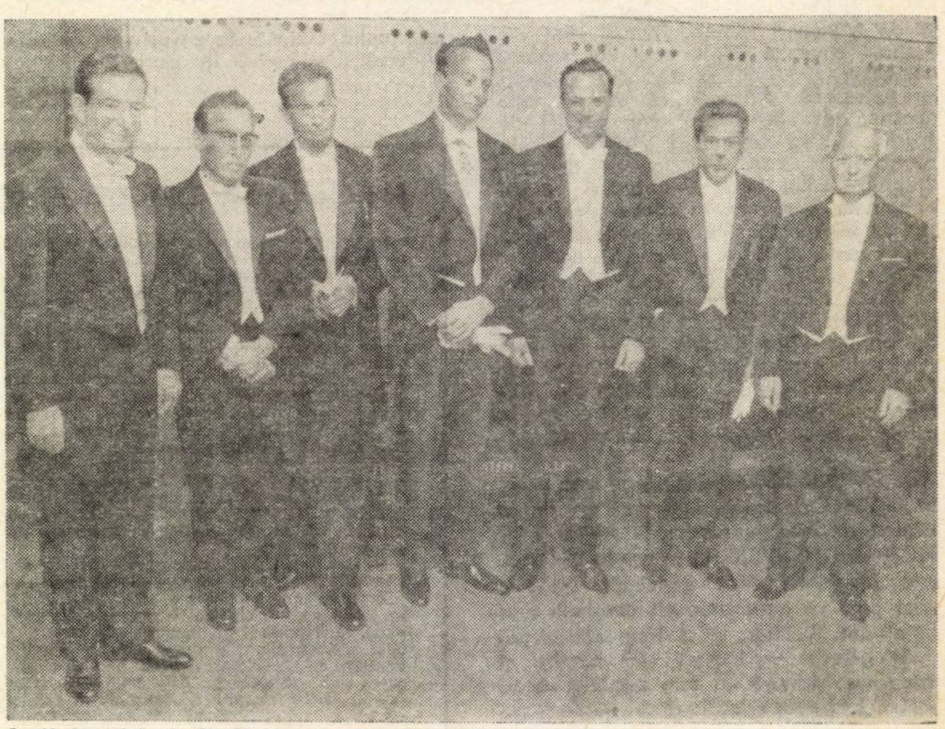

La 10 decembrie, la Stockholm, celor 7 laureați ai Premiului Nobel pe 1965 li s-a înmînat înalta distincție. De la stînga la dreapta : Robert Burns Woodward (chimie), Julian Schwinger (fizică), André Lwoff și François Jacob (medicină), Richard Feynman (fizică), Jacques Monod (medicină) și Mihail Șolohov (literatură)

pînă la 264 milioane tone. Anul viitor va înregistra un serios accent pus asupra dezvoltării industriei chimice și petrochimice, cu dezvoltarea deosebit de intensă, după cum precizează proiectul, a producției de mase plastice și rășini sintetice.

Planul pe 1966 consacră o mare atenție dezvoltării agriculturii. Acțiunile sînt concentrate pe linia întăririi continue a bazei tehnico-materiale a agriculturii. Astfel, industria va da agriculturii 29,5 milioane tone îngrășăminte minerale, iar în același timp se vor produce 383 500 tractoare de putere mijlocie, de 60 CP, și 91 500 combine pentru recoltarea cerealelor. „Sarcina este — a declarat N. K. Baibakov — de a se folosi cît mai eficient și cît mai rațional mijloacele și tehnica destinate agriculturii...".

La capitolul nivelului de trai, raportul a arătat că veniturile reale ale populației urmează să crească cu 6,5 la sută în comparație cu anul în curs. Planul prevede continuarea construcției de locuințe, urmînd să se dea în folosință o suprafață locativă de 900 000 000 m p.

Probleme externe

În aceste zile s-au înregistrat în Uniunea Sovietică două declarații de politică externă. Este vorba despre interviul acordat de președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., A. N. Kosîghin, ziaristului american James Reston de la *New York Times*, precum și cuvîntarea ministrului afacerilor externe al U.R.S.S., A. Gromîko. Printre documentele de politică externă ale U.R.S.S. trebuie să includem de asemenea declarația adoptată de sesiunea Sovietului Suprem în legătură cu agresiunea americană în Vietnam.

Cele două declarații menționate mai sus reafirmă poziția Uniunii Sovietice într-o serie de probleme internaționale actuale. A. N. Kosîghin, de pildă, s-a referit printre altele la politica Statelor Unite în Vietnam. „Dv. credeți, declara șeful guvernului sovietic, că acest război din Vietnam, și războiul din Republica Dominicană și altele oglindesc doctrina dv. de pace ? Vizionați filmele, filmele obiective despre femei și copii uciși de soldații americani. Îi așezați la rînd și îi doborîți cu mitraliera. Afirmați că aceasta este doctrina dv. de pace ? Nu pot fi de acord că aveți dreptul să omorîți oameni lipsiți de apărare. Aceasta este doctrina dreptului celui tare de a omorî pe cel slab. Asta faceți dv. Și pretutindeni căutați să interveniți și să extindeți războiul. Aveți peste 100 000 de soldați acolo și trimiteți o altă sută de mii. Vedeți unde vă duce aceasta. Nici un fel de război spuneți dv. ? Totuși în realitate pretutindeni în lume Statele Unite încearcă să-și realizeze scopurile prin mijloace militare. Priviți situația internațională. Pretutindeni Statele Unite acordă sprijin colonialiștilor, asupritorilor, și nu asupriților."

A. N. Kosîghin a precizat de asemenea, în legătură cu întrebarea pusă de James Reston privind contacte la nivel înalt sovieto-americane, că, în principiu, U.R.S.S. este favorabilă unor asemenea întîlniri, „dar cred că atîta timp cît continuă războiul din Vietnam, atîta timp cît asupra unor oameni nevinovați cad bombe, o asemenea întîlnire nu este posibilă. Acest război umbrește relațiile dintre țările noastre și popoarele noastre".

Problemele europene, și îndeosebi cele legate de R.F.G., se află în atenția opiniei publice sovietice. Una din interpelările făcute de un grup de deputați la sesiunea Sovietului Suprem s-a referit la modul în care guvernul U.R.S.S. apreciază declarația guvernamentală a cancelarului Erhard. În interpelare se arăta : „În Republica Federală Germană se observă în ultima vreme o creștere a tendințelor periculoase militariste și revanșarde. Faptul este dovedit printre altele de declarația noului guvern vest-german, care pune pe prim plan al activității sale accesul Bundeswehrului la arma nucleară, modificarea frontierelor existente în Europa, o politică agresivă împotriva țărilor socialiste și altor state".

În cuvîntarea ministrului afacerilor externe A. A. Gromîko, se arată că discursul program al cancelarului Erhard „nu constituie pur și simplu o cerere de egalitate în drepturi în domeniul înarmărilor nucleare ; el reprezintă orientarea spre situația dominantă a R. F. Germane în Europa occidentală în condițiile sprijinirii pe anumite forțe din afara Europei". De asemenea, A. A. Gromîko a subliniat că încercările de a camufla accesul R. F. Germane la arma nucleară prin constituirea unui comitet cu participarea ei „se află în contradicție flagrantă cu obligațiile asumate după război de puterile învingătoare, în primul rînd cu acordul de la Potsdam, care prevede stîrpirea militarismului și nazismului pe pămîntul german". „Guvernul U.R.S.S., dîndu-și seama de răspunderea ce-i revine pentru securitatea poporului sovietic și de obligațiile ce-i incumbă în ce privește preîntîmpinarea unei agresiuni germane, consideră necesar să declare că, dacă, în pofida acordurilor internaționale existente, unele puteri ale N.A.T.O. ar proceda la satisfacerea pretențiilor nucleare ale R.F.G., fie aceasta în forma forțelor nucleare multilaterale sau atlantice, pe baza creării unui „comitet atomic", fie în orice alte forme, în acest caz Uniunea Sovietică va fi nevoită să adopte toate măsurile pe care ea, împreună cu aliații și prietenii săi, le vor considera necesare pentru asigurarea păcii în Europa". În egală măsură, cuvîntarea ministrului de externe a reafirmat poziția guvernului U.R.S.S. în ce privește inviolabilitatea frontierelor în Europa.

I. RADU

LONDRA

Corespondență de la John GRITTEN

Preliminarii la vizita lui Wilson în S.U.A.

Cînd premierul britanic îl va vizita vinerea aceasta pe președintele american la ranch-ul acestuia din Texas sau la Casa Albă, va fi o întîlnire între doi oameni de stat aflați sub imperiul unor probleme imediate, diferite, dar interconectate.

Pentru președintele S.U.A., problemele cele mai presante sînt cele puse de necesitățile războiului în Vietnam, război care este departe de a se desfășura conform calculelor și prevederilor americane.

Pentru Wilson, este vorba de presiunile exercitate de un cerc vicios : cererile incompatibile ale unei economii care riscă să se afunde și mai departe în dezechilibru, datorită unor cheltuieli nejudicioase și angajamentelor militare deosebit de costisitoare, în special cele de la „est de Suez", și pe care Johnson va insista fără îndoială ca Anglia să le mențină dacă nu chiar să le extindă.

Așadar, angajamentele militare și strategice ale Angliei se vor afla desigur pe agenda întîlnirii.

Legate de acestea, — și ținînd seama de faptul că Ludwig Erhard va face și el o vizită la ranch-ul din Texas imediat după vizita lui Wilson — președintele și premierul vor discuta desigur viitorul strategiei nucleare în legătură cu Europa occidentală după amorțeala în care au căzut proiectele F.N.M. și F.N.A.

În al treilea rînd, în timpul vizitei sale de o zi la președintele S.U.A., Wilson va explica de asemenea dilema în care se găsește guvernul său cu privire la Rhodesia. În timp ce se va afla în S.U.A.,

EVOLUȚIA CRIZEI RHODESIENE

Consiliul de Securitate al O.N.U. convocat la inițiativa Kenyei va dezbate problema rhodesiană. La aceste dezbateri, va participa poate și primul ministru Wilson care, miercuri, va sosi în capitala Statelor Unite. Între timp, la Londra au avut loc întrevederi între primul ministru și șeful guvernului Nigeriei, Abubakar Tafawa Balewa. Observatorii consideră că aceste convorbiri ar putea influența asupra atitudinii Marii Britanii în criza rhodesiană. Astfel, după cum se știe, cererea formulată de Kenya pentru convocarea Consiliului de Securitate, invocîndu-se articolul 7 al Cartei O.N.U., cere adoptarea de sancțiuni din cele mai drastice. Or, Marea Britanie se opune unei asemenea formule. Prezența lui Harold Wilson la New York ar urma să demonstreze dacă în atitudinea Angliei a intervenit sau nu o schimbare.

Oricum, țările Commonwealthului supun Marea Britanie unei presiuni crescînde pentru a o determina să adopte o atitudine energică în problema rhodesiană. Nigeria a propus, de pildă, convocarea în ianuarie, la Lagos, a unei conferințe extraordinare a primilor miniștri ai Commonwealthului pentru examinarea crizei rhodesiene. Alte două state membre în Commonwealth — Tanzania și Zambia — ar fi adoptat, după părerea observatorilor, „un plan secret" de acțiune comună împotriva Rhodesiei. Toate aceste acțiuni, la care se adaugă cererea formulată de Kenya pentru convocarea Consiliului de Securitate, pun Anglia într-o situație delicată.

Între timp, în relațiile dintre Organizația Unității Africane și Anglia n-a intervenit nimic nou. Deși 15 decembrie era termenul ultimatumului formulat de statele membre ale O.U.A. față de Marea Britanie, se pare că nici una dintre aceste țări nu va recurge la această măsură. Un articol publicat în cotidianul egiptean **Al-Ahram**, potrivit căruia o ruptură a relațiilor diplomatice cu Londra „nu ar fi eficace dacă toate țările africane nu vor adopta aceeași măsură", este interpretată ca o dovadă a faptului că R.A.U. nu ar mai fi tentată să inițieze o denunțare a relațiilor diplomatice cu Marea Britanie. Dealtminteri, R.A.U. a cerut o nouă întrunire urgentă a Consiliului de Miniștri al O.U.A. în problema rhodesiană. În telegrama adresată de ministrul de externe Mahmud Riad se arată că cererea R.A.U. ar fi determinată de dorința „unei consultări urgente pentru a evita riscul unei dezmembrări în rîndul țărilor africane ca urmare a declarațiilor diferite înregistrate în capitalele africane și exprimînd fie o reticență, fie o ezitare în executarea rezoluțiilor O.U.A.", Consiliul de Miniștri al O.U.A. ar urma să se întrunească la 25 decembrie.

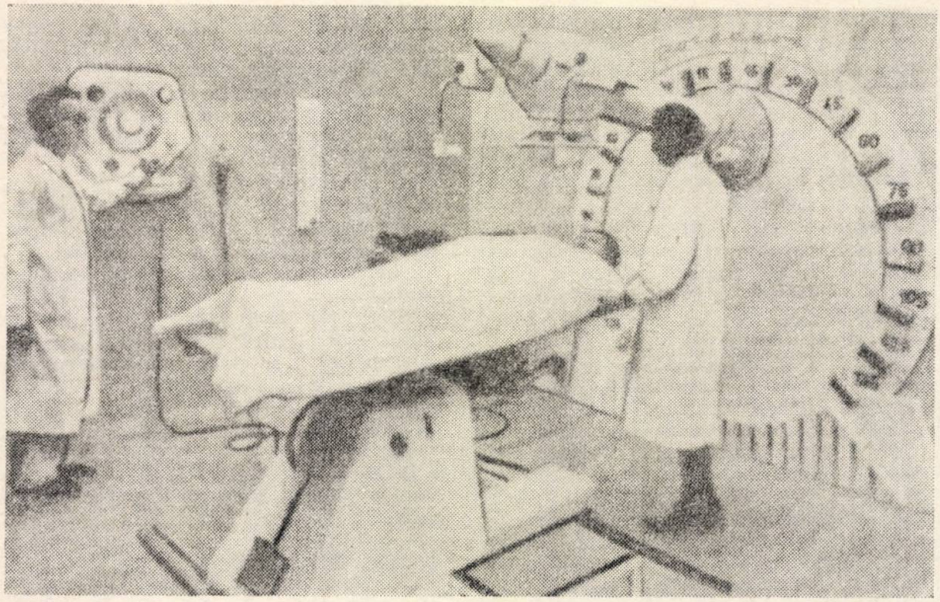

Un nou aparat de iradiere a fost pus în funcțiune la Institutul oncologic din Budapesta. Aparatul, numit „Rotacert", folosit în tratarea tumorilor, are particularitatea de a localiza „bombardamentul atomic" doar la celulele bolnave

ultimatumul dat la întrunirea de la Addis Abeba a Organizației Unității Africane va fi expirat și el va afla în ce măsură amenințarea statelor africane de a rupe relațiile diplomatice cu Anglia sau de a ieși din Commonwealth, în lipsa unui aranjament satisfăcător cu privire la impasul rhodesian, va fi pusă în practică.

În plus, în timpul vizitei sale în S.U.A., Wilson va lua cuvîntul în Adunarea Generală a O.N.U. pentru ca — așa cum a declarat un comentator — „să afirme rolul de conducător și influența Angliei ca putere mondială".

Să analizăm mai în amănunt unele din aceste probleme cărora cei doi lideri trebuie să le facă față.

După ce ministrul apărării McNamara a vizitat Vietnamul de sud cu doi ani în urmă, el a prezis că la sfîrșitul lunii acesteia „principala parte a sarcinii militare a S.U.A." va fi fost „completată" și că se va putea începe retragerea forțelor S.U.A.

Dar la sfîrșitul săptămînii trecute, un corespondent britanic din Saigon a relatat: „Războiul din Vietnam se transformă acum într-o chestiune de tipul Coreei, cu o durată neprevizibilă. Trupe regulate americane, cu efective de mii de oameni, sînt angajate acum pe cîmpurile de luptă din junglă, pe continentul asiatic. S.U.A. consideră că este imposibil din punct de vedere politic ca ele să fie retrase. Este o situație despre care comandanții militari americani au declarat, după Coreea, că nu ar trebui să mai apară vreodată".

Săptămîna trecută Johnson i-a convocat pe șefii de stat major pentru a întocmi bugetul cheltuielilor de război pe 1966. S-a arătat că acest război costă 16,5 milioane dolari pe zi — povară suportată probabil în cea mai mare parte de contribuabilul american, dar, trebuie arătat de asemenea, deosebit de profitabilă pentru fabricanții de arme și mărfuri de război.

Comentatorul ziarului *Guardian*, Alistair Cooke, scriind de la New York, a arătat că președintele trebuie să aleagă între a limita cheltuielile și angajamentele pentru o anumită perioadă de timp, și a lua în considerare posibilitatea unui război lung și a începe să se pregătească pentru el de pe acum, din punct de vedere bugetar.

Cooke a adăugat că președintele ar putea cere Congresului să treacă în buget o sumă pînă la 12 miliarde de dolari pentru război și să se pregătească pentru sporirea de efective pînă la 500 000 de oameni, propusă de Pentagon.

Aceasta este principala problemă căreia Johnson trebuie să-i facă față în momentul în care se întîlnește cu Wilson.

În editorialul din *Guardian* Wilson este sfătuit să spună președintelui că „posibilitatea cea mai promițătoare rămîne aceea care a existat întotdeauna — acordurile de la Geneva din 1954. Primul ministru ar trebui să-i ceară președintelui sprijinirea neechivocă a acestora. Aceasta ar implica recunoașterea că Vietnamul reprezintă o singură țară și că toate forțele străine trebuie retrase".

Măsura în care sila față de război se răspîndește în cercurile largi din Europa occidentală a fost ilustrată în mod adecvat de un apel pe jumătate de pagină apărut în *New York Times*. El a fost semnat de 46 binecunoscuți scriitori, pictori, sculptori, arhitecți, muzicieni și membri ai profesiunii teatrale, dintre care opt englezi.

Apelul, a cărui publicare costă 1 328 lire sterline, declara că semnatarii ei erau îngroziți de continuarea și violența sporită a războiului din Vietnam și de moartea mutilările și mizeria ce s-au abătut asupra bărbaților, femeilor și copiilor.

Ei și-au exprimat credința că se va putea ajunge la negocieri dacă ele s-ar baza pe acordurile de la Geneva și ar fi precedate de o încetare a bombardării Vietnamului de nord și de recunoașterea Frontului Național de Eliberare ca membru participant cu drepturi depline.

Printre cei opt semnatari englezi se numără compozitorul Michael Tippett, Peter Hall, directorul Companiei regale Shakespeare, Peter Brook, co-director al Teatrului regal Shakespeare, sculptorul Barbara Hepworth și pictorul Ben Nicholson.

Printre semnatarii italieni sînt regizorul Michelangelo Antonioni și scriitorii Alberto Moravia și Ignazio Silone, iar din

→

REFLECTOR

Sesiunea Adunării Populare a R. P. Bulgaria

La Sofia a avut loc sesiunea Adunării Populare a Republicii Populare Bulgaria, consacrată aprobării planului de stat și bugetului pe anul 1966. Proiectele prezentate deputaților prevăd, printre altele, o creștere a venitului național cu 9,5 la sută față de anul 1965. Luînd cuvîntul în cadrul sesiunii, Todor Jivkov, prim-secretar al C.C. al P. C. Bulgar, președintele Consiliului de Miniștri, a subliniat importanța pe care planul o acordă dezvoltării bazei energetice a țării, a bazei de materii prime, dezvoltării agriculturii, transporturilor și ridicării nivelului de trai.

În legătură cu relațiile internaționale ale Bulgariei, Todor Jivkov a subliniat întărirea și dezvoltarea continuă a raporturilor frățești între Bulgaria și țările socialiste. Trecînd în revistă vizita delegației de partid și guvernamentale a Republicii Socialiste România în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al Partidului Comunist Român, care a avut loc în luna septembrie, Todor Jivkov a subliniat că atmosfera prietenească stabilită și rezultatele rodnice ale tratativelor creează condiții și mai favorabile pentru activizarea, dezvoltarea și adîncirea relațiilor multilaterale între cele două țări, pentru dezvoltarea în continuare a prieteniei bulgaro-române.

Todor Jivkov s-a referit la lupta poporului vietnamez, reafirmînd sprijinul pe care poporul bulgar îl acordă luptei drepte a acestuia. De asemenea, el a trecut în revistă eforturile depuse de R. P. Bulgaria pentru întărirea păcii și prieteniei între popoarele din Balcani. Bulgaria — a spus el — va sprijini și pe viitor toate inițiativele și măsurile îndreptate spre dezvoltarea continuă a relațiilor de bună vecinătate și de colaborare între popoarele balcanice, pentru transformarea Balcanilor și a Adriaticei într-o regiune a păcii și prieteniei între popoare.

Boumedienne la Moscova

La Moscova se află într-o vizită oficială de o săptămînă Houari Boumedienne, președintele Consiliului Național al Revoluției și președintele Consiliului de Miniștri ai Republicii Algeriene Democratice și Populare. El a sosit în Uniunea Sovietică la invitația Prezidiului Sovietului Suprem și a guvernului sovietic. Houari Boumedienne s-a întîlnit în primele zile cu N. V. Podgornii, președintele Prezidiului Sovietului Suprem, și cu A. N. Kosîghin, președintele Consiliului de Miniștri. Într-un comentariu consacrat vizitei sale în U.R.S.S., agenția de presă algeriană subliniază că această călătorie „va contribui la dezvoltarea colaborării dintre cele două țări".

În cursul unui dejun oferit de guvernul sovietic N. V. Podgornii a relevat că întrevederile conducătorilor celor două țări s-au desfășurat „într-o atmosferă sinceră și călduroasă". Popoarele țărilor noastre, a spus el, „sînt unanime în problemele luptei pentru pace, independenței naționale și libertății, ca și în ce privește lichidarea colonialismului în orice formă. Este o datorie a tuturor popoarelor de a nu permite înmulțirea focarelor de război, de a asigura încetarea agresiunii americane în Vietnam și a acorda poporului său posibilitatea de a-și hotărî singur soarta".

Houari Boumedienne, în cuvîntul său de răspuns, a remarcat faptul că „relațiile între Algeria și Uniunea Sovietică constituie un exemplu de relații amicale între două țări". „Lumea a treia, a spus el, nu s-a eliberat încă total de exploatarea și opresiunea capitalistă și nu se va lăsa niciodată antrenată într-un război, nu va accepta discriminarea rasială".

Franța — Jean-Paul Sartre, Simone de Beauvoir, Marcel Duhamel și Jacques Prevert.

Ceilalți semnatari sînt personalități bine cunoscute din Germania occidentală, Scandinavia și Elveția.

Un apel similar a apărut în *New York Times* în luna august, semnat de 36 de proeminenți actori, artiști și scriitori britanici. Organizatorul ambelor declarații este fiica lui Sir Alan Gardiner, un faimos egiptolog care a murit anul trecut. Ea m-a asigurat că a luat personal contact cu fiecare semnatar, făcîndu-le numeroase vizite pentru a fi sigură că fiecare dintre ei își dă pe deplin seama de ceea ce semnează. Domnișoara Gardiner însăși nu are nici un fel de filiație politică.

Înainte de a părăsi Londra, Wilson a prezidat o întrunire particulară a membrilor parlamentari laburiști care a durat 2 ore și 40 de minute. Deputatul John Mendelsohn a fost sprijinit de numeroși colegi de-ai săi de la stînga sau centru atunci cînd a propus ca premierul să ceară președintelui Johnson să pună capăt bombardării Vietnamului de nord și să sugereze o declarație comună care să recunoască că Frontul Național de Eliberare urmează să participe la negocieri. Criticilor le-a răspuns atît ministrul de externe Stewart, cît și ministrul apărării Healey.

Totuși, judecînd după proiectul britanic al unui propus mesaj al copreședinților conferinței de la Geneva, publicat la 8 decembrie, ca o alternativă la proiectul sovietic publicat cu două zile înainte, nu pare ca guvernul Wilson să se fi abătut fie măcar cu un centimetru de pe poziția sa de sprijinire deplină a politicii americane în Vietnam.

Cu puțin înainte ca asupra lui Wilson să se exercite presiuni de partea președintelui Johnson pentru a spori angajamentele britanice „la est de Suez", datorită faptului că americanii au de făcut față unor presiuni atît de masive în Vietnam, patru dintre miniștrii săi: Stewart, Healey, ministrul forțelor terestre Fred Mulley, și ministrul de finanțe James Callaghan, au plecat la Paris pentru a cere Consiliului N.A.T.O. o ușurare a angajamentelor militare britanice, în special în Europa.

Acești miniștri se simt tot mai încurcați de amînările de a se da publicității promisa „analiză în domeniul apărării" care trebuia să anunțe o reducere a cheltuielilor de apărare sub cifra de 2 000 milioane de lire sterline pe an. Este acum puțin probabil ca această Carte Albă a apărării să apară înainte de luna ianuarie sau chiar februarie.

Este mai mult decît probabil că președintele Johnson îi va cere lui Wilson să găsească dolarii necesari pentru a plăti costul avioanelor americane (3 milioane de lire sterline bucata), probabil 10 imediat, iar 40 mai tîrziu.

Se crede că aceste avioane vor fi înzestrate cu arme nucleare proiectate pentru bambardierul britanic TSR-2, a cărui construcție a fost anulată. Întrucît aceste avioane americane au o rază lungă de acțiune, Wilson consideră că o dată cu dezvoltarea bazelor din Oceanul Indian cum ar fi Diego Garcia și Seychelles și a bazelor din Australia de Nord, Anglia va fi în măsură să-și mențină o influență militară în Orientul Mijlociu și Îndepărtat — cu permisiunea americană și cu ajutorul armelor americane.

În felul acesta, Wilson își va fi îndeplinit o veche promisiune făcută președintelui de a cumpăra avioane americane în schimbul sprijinului acordat de americani lirei sterline. Este greu de văzut însă în ce fel va putea el să-și țină în același timp promisiunea făcută Parlamentului de a reduce cheltuielile de înarmare.

Una din posibilitățile de a ușura povara financiară, sugerată de *The Times*, ar fi aceea de a plasa submarinele britanice „Polaris" sub control multilateral, urmînd ca țările participante să contribuie la cheltuieli. Se consideră că aceasta ar „corespunde cerințelor nucleare vest-germane".

Johnson și Wilson se vor sonda probabil reciproc pentru a afla cît de departe este dispus fiecare dintre ei să permită participarea vest-germană la arma nucleară.

În privința Rhodesiei, s-ar putea ca Wilson să ceară președintelui să facă sancțiunile americane ceva mai demonstrative și de asemenea să ceară asigurări că, în cazul în care aprovizionările cu cupru din Zambia nu vor mai putea fi obținute, S.U.A. să contribuie cu sprijinul său la crearea unui pod aerian, sau să pună la dispoziție propriile sale rezerve strategice de cupru, sau împrumuturi pe termen lung, pentru achiziționarea de cupru în S.U.A.

În cazul în care Wilson, la înapoierea sa la Londra, va considera că a obținut unele garanții din partea președintelui, în sensul unor perspective în domeniul ajutorului reciproc anglo-american, eventual pentru cîțiva ani, și că datorită acestor garanții el poate ține piept oricărei furtuni din partea stîngii din propriile sale rînduri, s-ar putea ca el să organizeze, așa cum zvonurile de la Londra sugerează că o va face, alegeri generale în luna martie.

Dar și aceasta ar putea depinde de rezultatul alegerilor parțiale din partea de nord a regiunii Hull, fixată pentru 20 ianuarie.

Londra, 15 decembrie

SAIGON

O orientare implicînd noi pericole

Trecînd în revistă ultimele declarații și elementele intervenite în ansamblul politicii americane față de Vietnam, observatorii politici și comentatorii de presă își pun aproape unanim întrebarea: Ce pregătește în fond Washingtonul? Deoarece — paralel cu o intensă acțiune propagandistică privitoare la intențiile pașnice pe care le-ar avea, chipurile, Statele Unite, se elaborează minuțios noi planuri de extindere a războiului. În ultima săptămînă, oficialitățile americane au făcut totul pentru a menține prezente aceste două elemente. Noi declarații ale președintelui Johnson și ale secretaru-

SUCCESE ECONOMICE ÎN R. P. CHINEZĂ

Economia Chinei populare a înregistrat în anul 1965 o serie de progrese pe calea dezvoltării industriei și agriculturii socialiste. Rezultatele obținute contribuie la depășirea unor dificultăți pe care economia R.P. Chineze le-a avut de înfruntat în anii precedenți în urma gravelor calamități naturale care au durat trei ani consecutivi, din 1959 pînă în 1961.

Începînd din anul 1962 a avut loc o reorientare a economiei chineze, punîndu-se un accent deosebit pe calitatea produselor industriale, pe sporirea producției agricole, pe asigurarea unor proporții — adecvate condițiilor specifice — între industrie și agricultură. Primele rezultate au și început să se vadă în 1963, obținîndu-se o producție simțitor mai mare decît în 1957, atît în industrie cît și în agricultură. Anul 1964 a adus un spor important față de anul precedent în ce privește producția agricolă, tendință ce s-a menținut și în cursul anului 1965, cînd s-au recoltat cantități mari de grîu, orez, plante oleaginoase, bumbac etc. Tot astfel, în 1964 producția industrială a sporit cu circa 15 la sută față de 1963, iar în 1965 planul — care prevedea o creștere de 11 la sută — a fost cu mult depășit.

Printre creșterile cele mai importante sînt cele obținute la producția de oțel laminat, metale neferoase, petrol, chimicale de bază, mașini-unelte pentru tăierea metalelor, utilaj energetic, autovehicule, ciment și fire de bumbac.

În cursul anului 1965 au intrat în producție o serie de obiective industriale. Astfel, la Pengpu, provincia Anhwei, a început să funcționeze prima uzină producătoare de accesorii pentru tractoare, cu un nomenclator larg de piese de schimb. La Tientsin au fost construite o uzină de motoare Diesel și una de insecticide destinate agriculturii. La Pekin, Nankin, Șanhai, în provinciile Honan, Fukien și altele, au fost date primele cantități de produse chimice obținute din fabrici și uzine nou construite.

Un sector căruia i s-a dat o importanță deosebită este acela al producției de ciment. În 1965 au fost în construcție douăsprezece uzine și fabrici de ciment, cu capacități anuale ce variază între 200 000 și 700 000 tone, ca și 80 de fabrici mici cu producții pînă la 100 000 tone fiecare, dintre care unele au și început să livreze cantități mari de ciment. Pe ansamblu, după cum arăta agenția **Hsinhua**, în ultimii 15 ani, producția de ciment a sporit în R.P. Chineză de 16 ori.

În întreaga Chină populară, în anul 1965 au intrat în funcțiune mai multe obiective economice mari și mijlocii decît în 1964, printre acestea numărîndu-se mine noi, o oțelărie cu convertizoare cu oxigen, fabrici de prelucrare a metalelor neferoase, uzine constructoare de mașini, rafinării de petrol, uzine electrice și chimice, ca și numeroase fabrici ale industriei ușoare și alimentare.

Caracterizînd etapa în care a ajuns în momentul de față economia R.P. Chineze, Kao Ian-wen, vicepreședintele Comisiei Economice de Stat, scria într-un articol publicat în revista **China Reconstructs** (decembrie 1965): „Economia națională a Chinei a intrat într-o nouă etapă de dezvoltare. Este preludiul lansării în 1966 a celui de-al treilea plan cincinal... Anul 1965 a fost un an de victorii în industria și agricultura noastră. În 1966 țara noastră își va asuma sarcini și mai mari". Subliniind necesitatea ridicării nivelului economic și științific, creșterii productivității muncii și învingerii greutăților care există în unele sectoare, Kao Ian-wen a declarat: „Muncitorii și țăranii noștri sînt însă pe deplin încredințați că ei pot depăși deficiențele și greutățile și că vor fi capabili să obțină rezultate mai numeroase și mai bune, și, în acest spirit, să întîmpine cel de-al treilea plan cincinal de dezvoltare a economiei noastre naționale".

N. PĂTRAȘCU

— Băieţi, mai bine să ne ascundem. McNamara este din nou optimist !
(Din New York Herald Tribune)

lui de stat Rusk s-au referit, în egală măsură, la politica „bine intenţionată" a Statelor Unite, ca şi la „fermitatea" orientării viitoare a S.U.A. în problema vietnameză. „Angajamentul S.U.A. în Vietnam este de neclintit...", sublinia de pildă secretarul de stat Rusk.

Comentatorii străini aflaţi la Washington consideră în mod cu totul firesc acest dublu joc al politicii americane ca o manevră menită să pregătească în fond o extindere serioasă a conflictului din Vietnam. Un comentariu al corespondentului agenţiei *France Presse* scria că „după epuizarea tuturor propunerilor de pace", Statele Unite ar urma să adopte „măsuri drastice" în Vietnam. Or, se ştie foarte bine că toate „propunerile de pace" constau, în fond, în afirmarea aşa-ziselor „tratative fără condiţii prealabile", care nu afectează cu nimic orientarea agresivă a Statelor Unite, dimpotrivă „ele sînt destinate inducerii oamenilor în eroare", se arată într-un comentariu transmis de *Agenţia Vietnameză de Informaţii*.

În rîndurile poporului vietnamez este condamnată tentativa americană de a prezenta drept dorinţă de pace intensificarea războiului şi extinderea deliberată a conflictului la ansamblul sud-estului asiatic. Recent, preşedintele Ho Şi Min, într-un interviu acordat ziaristului englez Felix Greene, s-a referit la această problemă. „În esenţă, aşa-zisa ofertă de «tratative necondiţionate», — arăta preşedintele Ho Şi Min — înseamnă că poporul vietnamez să accepte condiţiile S.U.A. Aceste condiţii sînt : imperialismul american se va crampona în Vietnamul de sud, va continua politica de agresiune şi va refuza să recunoască Frontul Naţional de Eliberare din Vietnamul de sud ca unic reprezentant autentic al poporului din Vietnamul de sud. Aceste condiţii nu vor fi niciodată acceptate de poporul vietnamez, iar opinia publică mondială nu le poate tolera".

„Statele Unite trebuie să-şi intensifice acţiunile lor terestre împotriva Vietcongului. În acelaşi timp, trebuie intensificată presiunea aeriană exercitată asupra Vietnamului de nord..." Cuvintele aparţin generalului Maxwell Taylor, fost ambasador în Vietnamul de sud şi unul din oamenii legaţi în modul cel mai strîns de politica americană în Vietnam. Această declaraţie este confirmată de numeroase ştiri. Astfel agenţia *France Presse* anunţă din Washington că „bombardamentele de mare precizie asupra complexului industrial Hanoi-Haifong nu ar putea fi evitate. Şefii militari şi anumiţi membri influenţi ai Congresului cer, de asemenea, minarea portului Haifong". Mai mult decît atît, observatorii americani sînt de părere că preşedintele Johnson ar putea să ceară „noi împuterniciri nelimitate" Congresului, întrucît o asemenea hotărîre „ar rezolva, printre altele, pe aceea a bombardării Haifongului...".

Semne ale intenţiei de extindere a războiului de la Vietnam la ţările învecinate se fac simţite nu numai prin revenirea tot mai des în presă şi în declaraţii a ideii atacării Laosului şi Cambodgiei, dar şi prin unele recunoaşteri directe. Astfel, la 12 decembrie, *New York Times* scria că Statele Unite au început construirea de noi instalaţii militare în Tailanda, „pentru a face faţă unei eventuale extinderi a războiului din Vietnam". Ziarul afirmă că acest complex militar „va spori capacitatea forţelor americane de a întreprinde o acţiune majoră în Laos".

Atmosfera războiului „de lungă durată" — cum l-a denumit McNamara la întoarcerea sa de la Saigon — este întreţinută cu grijă în Statele Unite. Acum, în preajma mesajelor pe care preşedintele Statelor Unite le prezintă în mod tradiţional ţării la începutul fiecărui an, observatorii prevăd că mesajul la buget va indica o

→

REFLECTOR

„Cartea roşie" spaniolă

La începutul acestei luni guvernul spaniol a dat publicităţii o „Carte roşie" în problema Gibraltarului, replică la „Cartea albă" britanică publicată în aceeaşi problemă în cursul lunii aprilie.

Documentele incluse în cele două culegeri sînt menite să justifice atitudinea Angliei şi Spaniei în problema Gibraltarului. Guvernul englez refuzase începerea oricăror tratative atîta timp cît ar mai fi fost în vigoare sistemul de control instituit de Spania la frontiera dintre ea şi baza britanică de la Gibraltar. După cum se ştie, la începutul acestui an au fost instituite o serie de controale vamale şi poliţieneşti la frontiera spaniolo-britanică de la Linea. În urma măsurilor adoptate, s-a înregistrat o considerabilă încetinire a comerţului acestei colonii britanice. Anglia a cerut în repetate rînduri anularea tuturor măsurilor restrictive ca o condiţie pentru începerea negocierilor.

Prin documentele publicate la Madrid, guvernul spaniol face un nou efort în vederea recunoaşterii drepturilor sale asupra Gibraltarului. „Cartea roşie" lasă să se înţeleagă că guvernul spaniol urmăreşte să determine Anglia să accepte începerea unor noi tratative. Nu se anunţă însă nici o concesie făcută în vederea începerii discuţiilor.

Rămîne deci de văzut dacă în aceste condiţii Anglia este totuşi dispusă să se aşeze la masa tratativelor, cunoscut fiind că ea nu doreşte tratative asupra statutului bazei ci numai asupra restricţiilor de frontieră.

Noua clădire a O.M.S.

Organizaţia Mondială a Sănătăţii se va instala, începînd din primăvara anului 1966, în noul local situat în apropiere de Prégny-Chambésy (Elveţia). Edificiul a fost proiectat de arhitectul elveţian Jean Tschumi (mort în 1962) şi executat de asociatul său Pierre Bonnard, asistat de Hubert Curchod şi Pierre Cotty. În afară de construcţia principală — cuprinzînd în total 8 niveluri — noul sediu al O.M.S. va avea un edificiu de formă cubică, în care se va afla marea sală destinată sesiunilor Consiliului Executiv. Într-o anexă cu un singur etaj, în formă semicirculară, susţinută de un portic, se va instala biblioteca şi personalul auxiliar necesar în timpul sesiunilor ordinare. Ansamblul este înzestrat cu instalaţii de aer condiţionat. Blocul principal (cu o faţadă de 10 000 m.p., acoperită de aluminiu şi sticlă) are la subsol un garaj şi alte încăperi pentru diverse servicii. Ultimul etaj, cu o splendidă vedere asupra regiunii Savoia, va cuprinde un bar, o cofetărie, un restaurant, o sufragerie (pentru dejunuri oficiale), săli de odihnă şi — la fiecare extremitate, — cîte o grădină suspendată.

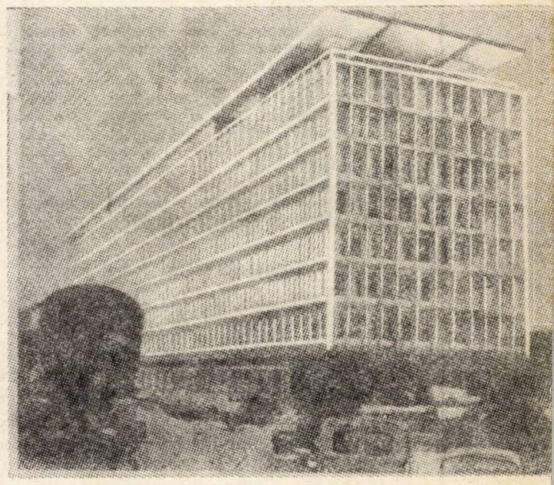

creştere substanţială a cheltuielilor destinate războiului din Vietnam.

Bineînţeles, în această conjunctură, presiunile cercurilor extremiste din Statele Unite, interesate în extinderea războiului din Vietnam se ţin lanţ. Comitetul republican de coordonare politică a difuzat o declaraţie care condamnă... „ineficienţa conducerii" de către preşedintele Johnson a războiului din Vietnam. Comitetul republican, din care fac parte elementele de dreapta binecunoscute din acest partid, cerea „folosirea maximă a forţelor aeriene şi navale convenţionale americane împotriva unor obiective militare importante din Vietnamul de nord ; o carantină împotriva Vietnamului de nord..." Comentînd această declaraţie, liderul republican din Camera Reprezentanţilor, Gerald Ford, arată că cifra totală a efectivului trupelor S.U.A. în Vietnam ar putea întrece 300 000 în comparaţie cu 327 000 de soldaţi cît au avut S.U.A. în Coreea în apogeul acestui război.

Unii îşi explică acest val extremist (aşa cum o face de pildă expertul militar francez Pierre Galois într-un interviu publicat de ultimul număr al revistei *U. S. News and World Report)* ca „începutul unei mari aventuri americane în Asia". Generalul francez susţine că evoluţia evenimentelor ar confirma că Statele Unite, continuînd această politică, îşi vor „justifica" prezenţa şi în alte ţări din Asia.

Dar presiunile extremiste nu reprezintă nici pe departe curentul predominant al stării de spirit a poporului american. Reflectînd neliniştea tot mai mare a opiniei publice şi opoziţia tot mai categorică faţă de agresiunea în Vietnam, în presă se strecoară deseori oprobriul direct la adresa politicii S.U.A. „Trebuie să restabilim cît mai repede posibil pacea în Vietnam, înainte ca măsuri militare ireversibile să fie luate... Diplomaţia americană trebuie să găsească o formulă de pace în loc să se menţină într-o atitudine negativă care nu poate decît să provoace continuarea războiului", scrie *New York Times*. Acelaşi ziar se pronunţă, într-un editorial publicat sîmbătă, împotriva unei noi extinderi a războiului în Vietnam, constatînd dealtminteri eşecul politicii de escaladare.

În general, presa americană scrie deschis că nici un fapt nu a venit să ateste justeţea afirmaţiilor oficiale că sporirea bombardamentelor asupra R. D. Vietnam ar putea determina cîştigarea războiului în Vietnamul de sud. *New York Times* scrie : „Vietcongul posedă o influenţă incontestabilă în Vietnam, care nu poate fi distrusă din punct de vedere militar şi nu poate fi considerată ca o simplă emanare a influenţei Hanoiului". Numeroşi ziarişti străini care au vizitat în ultimul timp R. D. Vietnam constată că bombardamentele sălbatice ale aviaţiei americane nu au putut frînge voinţa de luptă a poporului din R. D. Vietnam. *Observer* a publicat duminică impresiile lui Felix Greene din R. D. Vietnam. El arăta că în timpul vizitei sale în Vietnamul de nord, „a stat de vorbă cu ţărani şi profesori, cu artişti şi militari, cu vînzători şi pescari, şi cu preşedintele Ho Şi Min. În actuala lor stare de spirit, nord-vietnamezii nu vor acceptat altceva decît retragerea tuturor forţelor americane din Vietnam". În continuarea articolului său, Greene scrie : „Este greu de apreciat în ce măsură bombardamentele au afectat economia. Nu am văzut cozi pentru alimente sau semne de foamete, cu toate că cerealele şi carnea sînt raţionalizate. Unele produse alimentare sînt chiar exportate. Această ţară, numărînd 17 milioane de locuitori, înfruntă cea mai bogată şi cea mai puternică naţiune din lume, şi totuşi este pe deplin convinsă de victoria finală". Ziaristul britanic James Cameron, care a vizitat de asemenea în ultimul timp R. D. Vietnam, afirma că „extinderea bombardamentelor asupra regiunii Hanoi-Haifong nu va avea mai mult succes".

Dealtminteri, în pofida bombardamentelor, sutele de mii de constructori din R. D. Vietnam întreţin în perfectă stare de funcţionare, după cum subliniază ziarul *Nhan Dan,* care apare la Hanoi — liniile de comunicaţii ale R.D. Vietnam.

„Poporul vietnamez — declara preşedintele Ho Şi Min — doreşte cu ardoare pacea, pentru a-şi construi ţara, dar pentru ca să existe o adevărată pace trebuie să existe o adevărată independenţă. Problema este foarte limpede : imperialismul american este agresorul. El trebuie să pună capăt atacurilor aeriene asupra nordului, să înceteze agresiunea sa în sud, să-şi retragă trupele din Vietnamul de sud şi să lase poporul vietnamez să-şi rezolve singur treburile, aşa cum prevăd acordurile de la Geneva."

S. VERONA

Aldabra

o nouă bază anglo-americană

Aldabra ? Unde se află oare această ţară necunoscută ? Luaţi o hartă a Oceanului Indian şi trageţi o linei care porneşte de la Diego-Suarez, marele port situat la nord de Madagascar, şi ajunge la Mombasa, în Kenya. Această linie va trece prin Aldabra, unde Marea Britanie şi S.U.A. au hotărît să instaleze o bază militară care va face parte din noul lanţ de baze „la est de Suez", cuprinzînd arhipelagul Chagos şi insulele Farquhar (la nord de Madagascar şi de Desroches, în arhipelagul Seychelles).

Aldabra, sau mai degrabă „grupul Aldabra", cuprinde patru insule. Cea mai mică, insula Assumption, o cîmpie nelocuită, este acoperită de arbuşti şi cocotieri. Ceva mai la est, o mică lagună formează insula Astove. Cosmoledo este o insulă nisipoasă formînd o lagună înconjurată de un lanţ de insuliţe şi stînci. În sfîrşit, insula Aldabra însăşi, fost atol formînd o lagună de mică adîncime care are 46 km lungime şi 8 pînă la 18 km lăţime. Laguna comunică cu oceanul prin strîmtori adînci străbătute de curenţi puternici. Aceste strîmtori despart principalele patru teritorii ale insulei, denumite Picard, Malabar, Main şi Polymnia. Înăuntrul lagunei se află două insuliţe minuscule : insula Coconut şi insula Euphrat.

„Insula verde" a arabilor

Insulă pierdută, izolată, situată în afara vechilor linii maritime ale drumului Indiilor, Aldabra nu este totuşi necunoscută. La 300 de mile de coasta răsăriteană a Africii şi la 200 de mile de Madagascar, ea figurează de peste 450 de ani pe harta Madagascarului care a fost întocmită în 1511 de Pilestrina. După toate probabilităţile, a fost descoperită cam în secolul VII de marinari arabi veniţi din insulele Comore sau din Zanzibar care navigau de-a lungul coastei Africii şi Madagascarului.

Arabii au numit-o „Al-Khadra" („Cea Verde"). Navigatorii portughezi care au străbătut această parte a oceanului cîteva secole mai tîrziu au rebotezat-o „Al-Hadara", care a devenit ulterior „Aldabra".

În cursul ultimilor 70 de ani insula a fost vizitată de numeroase expediţii ştiinţifice : englezi, germani, italieni. În 1954, comandantul Cousteau şi echipa lui de pe bordul vasului oceanografic „Calypso" au făcut acolo o vizită de cinci săptămîni.

Mai multe societăţi, conduse în special de locuitori din insulele Seychelles, au încercat încă din 1874, şi în mai multe rînduri, experienţe comerciale care s-au dovedit puţin rentabile (pescuit, exploatarea cocotierilor, guano). De pe urma acestor ocupaţii sporadice, în Aldabra rămîn cîteva colibe, rezervoare de apă potabilă şi un mic cimitir cu 50 de morminte.

În Aldabra au debarcat şi alţi vizitatori, mai puţin paşnici. Astfel, în septembrie 1915, crucişătorul german „Königsberg" a făcut un popas de mai multe săptămîni. Vasul era urmărit de nava britanică „H.M.S. Chatham", reuşind în cele din urmă să-l ajungă în delta fluviului Rufiji din Tanganika care se varsă în Oceanul Indian, în faţa insulei Mafia, la sud de Dar-es-Salaam.

Se afirmă de asemenea că în cursul ultimului război mondial s-au oprit în Aldabra submarine japoneze.

Paradisul broaştelor ţestoase elefantine

În Aldabra trăieşte o faună abundentă şi variată. Mii de „nebuni", „fregate" şi alte păsări exotice vieţuiesc în libertate în filaoşi, cocotieri, paletuvieri şi în tufişurile de plante spinoase unde se ascund capre sălbatice.

Dar Aldabra este cunoscută în special ca unul din ultimele două refugii din lume — celălalt este arhipelagul Galapagos din Pacific — pentru mii de broaşte ţestoase de o specie deosebită : broaştele elefantine. Aceşti uriaşi, din care unii ating o lungime de 1,50 m şi cîntăresc adesea peste 200 de kg, pot trăi, se spune, pînă la 200 de ani.

Odinioară, broaştele ţestoase uriaşe mişunau în toate insulele regiunii, în Seychelles, în Comore şi în Mascareignes. Dar omul a distrus aceste specii care constituiau o pradă foarte căutată : carnea lor este comestibilă, iar ficatul lor voluminos este o mîncare aleasă. În plus, broaştele ţestoase elefantine dau un ulei folosit de localnici pentru fabricarea de unguente şi alte preparate medicinale. Miile de oseminte de broaşte ţestoase care se înalţă pe malurile insulei constituie o dovadă a masacrării lor.

În Aldabra, viaţa se scurge liniştit. Cei aproximativ 180 de locuitori duc o existenţă calmă, trăind de pe urma pescuitului şi a cîtorva culturi sărace. Din cînd în cînd, un vas venind din insulele Seychelles debarcă provizii şi pleacă încărcat cu peşte uscat, guano şi copra.

Aflată pînă în prezent sub administraţia insulelor Seychelles, Aldabra va face parte de-acum înainte din „teritoriul britanic din Oceanul Indian". Peste cîteva luni, insula nu va mai fi un punct pierdut pe hartă, ci va deveni o bază strategică unde blindelor broaşte ţestoase uriaşe le va fi foarte greu să regăsească liniştea de odinioară.

Bernard CORHUMEL
redactor al agenţiei **France Presse**

ATENA

Corespondență de la
C. ALEXANDROAIE

Calm relativ

De cîtva timp, viața politică a capitalei ateniene se menține într-o stare de calm relativ. În Parlament au loc discuții despre unele probleme fără directă legătură cu situația politică internă. Presa publică diverse articole pe teme retrospective. Mitingurile și demonstrațiile s-au rărit. În același timp se constată o intensificare a activității culiselor politice, fapt care pare să anunțe o nouă etapă de încordare sau confruntare a diferitelor forțe politice din țară.

În primul rînd, dreapta depune eforturi pentru găsirea celor mai eficiente și directe metode de zdruncinare a prestigiului pe care și l-a creat în ultimele luni liderul Uniunii de centru, Papandreu. Între altele, se anticipează publicarea raportului comisiei de anchetă a „cazului Aspida" în care se spune că ar fi amestecat și fiul lui Papandreu, Andreas.

Totodată, presa ateniană relevă încercările care se fac pentru a se provoca o nouă spărtură a blocului papandreist. Cotidianele dreptei au publicat chiar numele a 20 de deputați ai Uniunii de centru care — se spune — ar fi dispuși să-l părăsească imediat pe Papandreu. Puțin timp după aceea, deputații respectivi au dezmințit categoric știrile, calificîndu-le drept „mai mult decît absurde".

În același timp, cei 44 de deputați guvernamentali (care au făcut parte din Uniunea de centru) au organizat ultimele întîlniri în vederea creării noului partid care va purta numele de „Centrul liberal democratic". Partidul dizidenților Uniunii de centru va fi condus de un comitet politic format din șase persoane și un președinte, post încredințat premierului Stephanopoulos. Statutul noului partid urmează a fi supus dezbaterilor grupului parlamentar al celor 44 pentru a fi aprobat.

Presa de centru a relevat existența unor serioase dificultăți în acțiunea de constituire a acestui partid. Printre acestea, cea mai importantă dificultate a fost revendicarea postului de lider al partidului de către mai multe cadre de conducere ale grupului, printre care Tsirimokos și Mitsotakis. Cotidianele papandreiste au considerat ca fiind foarte semnificativă tărăgănarea înființării acestui partid care, inițial, trebuia să fie constituit încă înaintea sesiunii parlamentare.

Dacă în Parlament noua administrație a reușit să evite pe cît posibil discutarea unor proiecte de legi care ar fi putut provoca o nouă agitație a vieții politice sau intrarea în conflict cu partidele dreptei, care-i acordă sprijin în unanimitate, ea n-a reușit să se eschiveze din fața ofensivei dezlănțuite în ultimul timp de biserică împotriva unor legi. Ziarele centrului, stîngii și dreptei vorbeau despre o „rebeliune a Sinodului", iar premierul Stephanopoulos califica acțiunea mitropoliților drept „puci". Au avut loc ședințe ale Comitetului de stat (însărcinat cu verificarea constituționalității legilor), ale Consiliului de Miniștri, întruniri ale grupurilor parlamentare ale E.R.E., Uniunii de centru, dizidenților, E.D.A. și Partidului progresist. S-au publicat declarații oficiale ale guvernului și contradeclarații ale fețelor bisericești. La un moment dat, primele pagini ale ziarelor de toate tendințele erau în exclusivitate ocupate de conflictul stat-biserică.

→

Un templu construit acum 4 000 de ani de Tutmes al III-lea, în Nubia, va fi transportat în Italia și reconstituit la muzeul din Torino, în semn de recunoștință pentru participarea Italiei la salvarea monumentelor nubiene. Arheologi egipteni și italieni lucrează acum la dezgroparea templului și transportarea pieselor detașate

REFLECTOR

Cea mai mare frînă din lume

În fotografie — uriașul sistem de frînare care imobilizează noul radio-telescop de la observatorul astronomic din Green Bank (statul Virginia — S.U.A.). Ansamblul este compus din șase frîne, are o greutate de 2 700 tone, exercită o forță combinată de

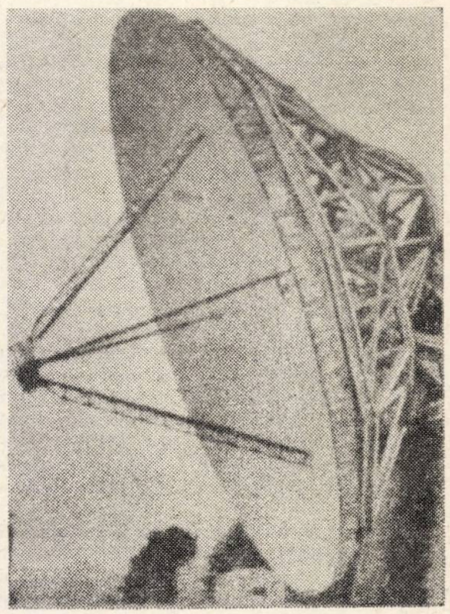

650 000 kg și asigură o variație direcțională de 0,003 grade, chiar pe vînturi foarte puternice. Este oscilația cea mai redusă care s-a obținut pînă în prezent în lume.

Un nou observator în emisfera sudică

În vîrful lui Mount John (1 030 metri) din Noua Zeelandă, a fost construit un nou observator astronomic. Între numeroasele instrumente cu care a fost înzestrat, se numără un telescop astrografic care permite fotografierea unor largi zone ale bolții cerești, un telescop echipat cu un fotometru fotoelectric capabil să măsoare variațiile de luminozitate la stele și planete, și un telescop refractor.

Felicitări de Anul Nou

Fondurile Națiunilor Unite pentru Copii (U.N.I.C.E.F.) au pus în vînzare, și în anul acesta, cărți poștale ilustrate cu felicitări de Anul Nou, al căror beneficiu e destinat finanțării programelor de ajutorare al țărilor subdezvoltate. Selecția din 1965 prezintă reproduceri după opere originale oferite U.N.I.C.E.F.-ului de către artiști din 9 țări : U.R.S.S., Danemarca, Franța, Spania, Statele Unite, Anglia, Izrael, Italia și Senegal. Vînzarea unei cutii de zece cărți poștale (prețul : 7 franci) permite cumpărarea unor preparate suficiente pentru a feri de friguri 7 copii ; cu 10 cutii se pot procura vitamine pentru 35 de copii timp de trei luni ; suma obținută pe 100 de cutii e de-ajuns pentru echiparea unui centru de protecție a mamei și copilului.

Taina clopotului

Lingviștii din Tadjikistan (U.R.S.S.) au făcut o interesantă descoperire de ordin istoric, examinînd un vechi clopot din satul Dachtidjum. Inscripțiile și desenele gravate în bronz au arătat că acest clopot are o vechime de circa 2000 ani. În ghirlanda de 17 simboluri care împodobeau partea sa inferioară, cercetătorii de la Institutul de istorie din Tadjikistan au descifrat literele unei variante a alfabetului grec, utilizată la începutul erei noastre în Afganistan, sub dinastia Kuchanilor.

În ce constă acest conflict ? 36 de mitropoliți din întreaga Grecie, profitînd de incertitudinea situației politice din țară, s-au adunat la Catedrala din Atena pentru a alege 15 mitropoliți în locurile rămase vacante prin decesul unor coreligionari de-ai lor. Lucrurile n-ar fi evoluat spre conflict dacă mitropoliții s-ar fi rezumat la alegerile prevăzute de mai multă vreme. Ei însă au început să transfere mitropoliți dintr-un loc în altul, pe baza unor criterii contravenind — pare-se — legilor în vigoare. Guvernul a intervenit cu promptitudine, interzicînd ședințele mitropoliților și încuind ușile catedralei. Înalții prelați au găsit însă de cuviință să protesteze împotriva acțiunii statului, să „afuriisească" pe inițiatorii ei și să-și mute locul întrunirilor la reședința arhiepiscopului Atenei și întregii Grecii, Crisostomos. Poliția a înconjurat catedrala. Circa 7 000 de polițiști au primit ordin să ia sub pază reședința arhiepiscopului pentru a nu fi atacată de demonstranți aparținînd diferitelor organizații care protestau împotriva actelor unor reprezentanți ai bisericii. Avertismentele repetate ale guvernului au fost ignorate, protestele religioșilor la fel, iar mitropoliții n-au încheiat lucrările Sinodului pînă n-au ales și permutat pe toți cei 15 mitropoliți. La ultimele ședințe însă, arhiepiscopul Crisostomos a refuzat să participe, dîndu-și seama de amploarea pe care a luat-o conflictul. Ziarele ateniene scriu însă că el a fost adus oarecum silit la ședințe de către patru mitropoliți.

A urmat o ultimă încercare a guvernului de a reglementa situația. Este vorba de întocmirea unui proiect de lege care a și fost înscris pe agenda Parlamentului spre a fi luat în dezbatere. Proiectul de lege declară nule toate alegerile și transferările de mitropoliți, prevede numirea de către guvern a unui nou Sinod în frunte cu Crisostomos, care să facă noi alegeri, să reorganizeze finanțele bisericii, controlul de către Ministerul de Finanțe a averilor bisericești, stabilirea salariilor înalților prelați, precum și anularea perceperii de către biserică a taxelor pentru căsătorii, divorțuri, botezuri etc. Totodată, ziarul guvernamental *Elephteria* avertizează înaltele fețe eclesiastice, despre posibilitatea discutării în Parlament a problemei fabuloaselor averi bisericești.

Se părea că asemenea argumente vor determina pe unii reprezentanți ai bisericii să revină în cadrul legalității. E drept că s-au și manifestat astfel de tendințe. Guvernul a propus formarea unui nou Sinod din mitropoliți aleși de stat, care să reia de la început alegerile. După două zile de tăcere, mitropoliții au respins propunerea și au declarat că vor înființa un ziar propriu „pentru a-și explica pozițiile".

Deocamdată, mitropoliții nou aleși s-au transferat, dar nu primesc salarii din partea statului. În timpul unor slujbe au avut loc chiar altercații violente în biserici între diferite secte religioase. Cei care nu-i susțin pe noii aleși vin la biserică pentru a provoca scandaluri și a compromite pe mitropoliți.

Conflictul continuă, fără a se putea prevedea o rezolvare în viitorul apropiat.

E o problemă extrem de dificilă, iar pozițiile partidelor față de acțiunile guvernului se prezintă diferențiat, fapt care anunță vii și agitate dezbateri în Parlament. Realitatea este că fiecare partid privește conflictul prin prisma intereselor lui și nu a „constituționalității" măsurilor guvernului.

Atena, 14 decembrie

ROMA

Corespondență de la Mario GALETTI

Implicațiile luptei revendicative

Patronatul italian și coaliția de centru-stînga sînt nevoite să înfrunte în acest sfîrșit de an o puternică mișcare revendicativă la care participă peste 2 500 000 de muncitori angajați într-o luptă pentru reînnoirea contractelor de muncă. Această bătălie revendicativă are multiple implicații politice de importanță majoră. Are loc o puternică confruntare între frontul patronal sprijinit prin măsurile luate în cadrul politicii de centru-stînga (blocarea salariilor oamenilor muncii pe cel puțin doi ani), și puternicul front al muncitorilor, de la cei din ramura alimentară care luptă împotriva salariilor scăzute, și pînă la metalurgiști și muncitorii din industria electrică care denunță măsurile de raționalizare a mijloacelor de producție, raționalizare care se traduce în fapt printr-o creștere constantă, pe seama oamenilor muncii, a profiturilor capitaliste.

În această confruntare apar și mai pregnant aspectele negative ale actualei politici economice, denunțate de forțele avansate ale clasei muncitoare. Apare și mai clar identificarea acestei politici cu aceea a marelui capital din țară și din străinătate.

O apreciere generală asupra situației economice din Italia și asupra semnificației luptelor revendicative în curs derivă din însăși structura categoriilor de muncitori angajați în aceste lupte. Este de ajuns să amintim că mai bine de jumătate din cei 2 500 000 de participanți la luptele revendicative sînt șomeri totali sau parțiali.

Sectorul construcțiilor edilitare (în care sînt angajați peste 400 000 de muncitori) trece printr-o criză acută. „Piața locuințelor" se află de asemenea în criză : numeroase apartamente noi stau goale nu pentru că problema locuințelor ar fi rezolvată, ci pentru că prețul chiriilor a atins proporții astronomice. Cauza acestei situații o constituie în primul rînd specula nelimitată cu terenurile de construcții la care se adaugă sistarea de fapt a lucrărilor publice. Lucrări considerate urgente, în valoare de 32 miliarde lire, așteaptă aprobarea pentru a fi începute. Din această situație derivă pe de o parte șomajul care lovește categoria muncitorilor constructori precum și salariile acestora extrem de scăzute. Cifrele oficiale despre media salariilor muncitorilor constructori indică suma de 50 000 lire lunar în timp ce aceleași statistici oficiale afirmă că minimul necesar pentru o familie de patru persoane este de 100 000 lire lunar.

O altă categorie de muncitori angajată în luptă este aceea a metalurgiștilor, în număr de 1 200 000. La refuzul patronatului și al guvernului de a reînnoi contractele de muncă ale salariaților din această categorie se adaugă planurile de „modernizare și raționalizare" a industriei. În acest scop se invocă slaba putere competitivă a unor ramuri industriale care nu fac față masivei concurențe străine. De fapt în această chestiune nu este vorba de a da curs cererilor reale ale muncitorilor privind modernizarea întreprinderilor. Adevăratele motive sînt altele : relansarea profitului capitalist, încercarea de a respinge revendicările oamenilor muncii. Putem adăuga și presiunile monopolurilor și societăților străine care în ultimii ani au făcut investiții masive în diferite ramuri ale economiei italiene, investiții concretizate printr-o adevărată invazie de dolari pe piața italiană.

Agresiunile exercitate de monopolurile americane și din alte țări se explică prin coparticiparea acestor monopoluri în numeroase ramuri importante ale economiei italiene. De pildă, societatea americană „General Electric" a cumpărat sectorul electronic al marilor uzine „Olivetti" ; sectorul petrochimic al concernului „Montecatini" a fuzionat cu societatea americană „Shell" ; compania americană „Minesota" a cumpărat întreprinderile de produse fotografice ale firmei italiene „Ferania". Lista coparticipărilor străine este însă mult mai lungă ; ea poate fi sintetizată într-un total de 845 de mi-

Sub zidurile Colisseului din Roma, muncitorii constructori italieni demonstrează pentru condiții mai bune de muncă pe șantiere

lioane de dolari investiți de monopolurile americane în economia italiană.

O importanță deosebită are lupta celor 100 000 de muncitori din sectorul energiei electrice, sector naționalizat cu trei ani în urmă. Împotriva muncitorilor Societății Naționale de Electricitate (ENEL), societate de stat, s-au mobilizat toate partidele coaliției guvernamentale. Este clar că de succesul acțiunii revendicative a muncitorilor din industria electrică și din industria metalurgică depind în bună măsură perspectivele luptei duse de muncitorii din celelalte categorii.

O mare frămîntare domnește în rîndurile celor 250 000 de muncitori din industria alimentară, care luptă împotriva condițiilor grele de muncă. În această ramură, patronii au realizat profituri fabuloase datorită în primul rînd folosirii mîinii de lucru sezoniere, plătită extrem de prost.

În aceste condiții, promisiunea guvernului de centru-stînga — „mai multă bunăstare, mai multă libertate de muncă" — se dovedește a fi doar o simplă promisiune. Amploarea luptei revendicative arată că cei 2 500 000 de muncitori nu mai sînt dispuși să asculte promisiuni, că sînt hotărîți să ducă această bătălie pînă la satisfacerea cerințelor lor privind îmbunătățirea substanțială a condițiilor de muncă și de viață.

Roma, 14 decembrie

MONTEVIDEO

Tensiune în Uruguay

De cîteva săptămîni, tensiunea socială din Uruguay se accentuează continuu. Au avut loc greve de mare amploare la care au participat sute de mii de salariați — într-o țară cu 2 500 000 de locuitori. Considerat ca o excepție fericită în America de Sud, Uruguayul trece acum printr-un moment dificil. Cotidianul moderat *Bien Publica* sintetiza astfel situația: „Criza financiară a statului din cauza proporțiilor sale, lovește în întregul popor și amenință să provoace, pe lîngă haosul economic, haosul social și căderea actualului sistem constituțional".

Cum s-a ajuns aici? Observatorii politici și comentatorii de presă consideră că în primul rînd, trebuie avută în vedere creșterea fără precedent a costului vieții. Numai în ultimele nouă luni costul vieții a crescut cu peste 50 la sută. Datoria internă a statului s-a ridicat la suma de 500 milioane de dolari. Balanța comercială este deficitară. Mari datorii externe cifrate la 397 milioane dolari ajung la scadență. În aceste condiții eforturile de a obține noi credite din străinătate devin tot mai dificile. În prezent, se duc tratative cu capitaliștii unui mare grup petrolier din Texas pentru obținerea a 163 milioane de dolari pe termen de zece ani cu o dobîndă deosebit de ridicată (numai dobînzile ce urmează a fi plătite s-ar ridica la peste o treime din suma totală a împrumuturilor).

Consiliul național de guvernămînt al Uruguayului s-a văzut nevoit să ia o serie de măsuri extreme. De pildă, el a interzis toate importurile cu excepția medicamentelor, s-a arătat dispus să înstrăineze o bună parte a lingourilor de aur aflate în depozitele Băncii de emisiune, a prezentat în Parlament un proiect de lege pentru emiterea fără acoperire a unei cantități de monedă națională în sumă de peste 400 milioane dolari etc. Toate acestea n-au împiedicat, ci, dimpotrivă au agravat inflația, au accelerat creșterea prețurilor și, în mod firesc, au dezlănțuit lupta revendicativă pe scară largă a oamenilor muncii. Este interesant de remarcat faptul că în Uruguay la o populație activă de 1 015 000 de persoane, 280 000 sînt salariați ai instituțiilor de stat și serviciilor publice. Or, tocmai acest grup numeros de salariați se situează în primele rînduri ale luptei greviste ceea ce a dus la paralizarea aparatului de stat, a activității băncilor, a căilor de comunicații, a aeroporturilor, serviciilor publice.

La chemarea Centralei Unice Sindicale, muncitorii și funcționarii au declanșat, după un val de greve parțiale succesive, o grevă generală de 24 de ore. Nedorind, sau neputînd să satisfacă cererile de majorare cu 47 la sută a salariilor, formulate de greviști, guvernul a trecut la adoptarea „măsurilor imediate de securitate" prin care s-au suspendat garanțiile constituționale. S-a interzis publicarea oricăror știri în presă care ar putea fi considerate „propagandă sindicală" și, deci, incitare la greve. Apoi au fost suspendate o serie de ziare și s-a trecut la arestări masive. Numărul arestaților depășește 4 500 de persoane printre care se află și 85 de lideri sindicali. Se încearcă aruncarea răspunderii pentru dificultățile economice prin care trece țara pe seama mișcării greviste, consecință tocmai a acestor dificultăți.

Acțiunile represive, inflația galopantă, ineficiența evidentă a măsurilor preconizate pentru redresarea economică au creat o atmosferă tulbure. „Astăzi, scria ziarul italian *Corriere della Sera* într-un articol consacrat situației din Uruguay, se vorbește de lovitura de stat în Parlament, în cafenele și chiar în Consiliul național de guvernămînt".

În urma unui proces îndelungat de clarificare a opiniei publice, în august 1965 s-a reușit să se țină Congresul popular grupînd toate organizațiile sindicale și de masă. La acest congres s-a găsit limbajul comun și metodele în vederea unor acțiuni unite în lupta pentru democrație și progres social. Organizațiile reprezentate la congres grupează în rîndurile lor 800 000 de persoane — o treime din populația țării. Programul adoptat de Congresul popular constituie o sinteză a numeroase revendicări și puncte de vedere specifice. Astfel, programul prevede amînarea achitării datoriilor externe, interzicerea transferării, un anumit timp, a profiturilor companiilor străine și a dobînzilor la împrumuturile în străinătate, efectuarea reformei agrare, stabilirea unor impozite ridicate asupra proprietăților funciare neproductive și altele.

Ultimele telegrame de presă anunță că guvernul ar fi dispus acum, să satisfacă o parte din revendicările greviștilor, să reintegreze treptat pe funcționarii concediați, să elibereze pe cei arestați, cu condiția ca grevele să înceteze. De asemenea, se vorbește despre renunțarea la „măsurile imediate de securitate" și restabilirea garanțiilor constituționale într-un viitor apropiat. Problemele grave care au declanșat valul de greve sînt însă, deocamdată, departe de a fi soluționate.

N. POPESCU

REFLECTOR

„Habitat 67"

Original conglomerat de locuințe, „Habitat 67", va fi construit anul viitor în capitala Canadei, Montreal, pe malurile fluviului Saint-Laurent. Ansamblul face parte din expoziția închinată Omului — stăpîn al Pămîntului, explorator al Cosmosului și străfundurilor mării, cuceritor al ghețurilor nordice. Ea se va deschide pe data de 28 aprilie 1967 cu participarea a 64 de țări.

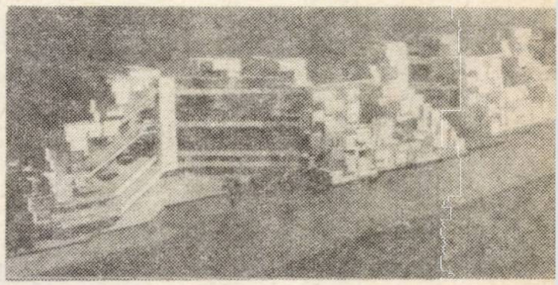

Prima reprezentare a omului peruvian

Sculptura din fotografie este prima reprezentare a omului din Peru. Ea a fost recent descoperită de exploratorul american Gene Savoy în ruinele cetății Pajaten, unde figura ca ornament pe unul dintre străvechile monumente care datează dintr-o perioadă anterioară culturii incașe.

Să învățăm în somn!

De cîțiva ani, psihologii și pedagogii caută să pună la punct tehnica instruirii în timpul orelor de somn. În Anglia, un comitet național coordonează cercetările în acest domeniu.

S-a pornit de la ipoteza că, și în stare de somn, creierul percepe mesajele care îi sînt transmise verbal, și că, dacă nivelul sonor al mesajului este inferior și regulat, în așa fel încît să nu perturbeze pe cel ce doarme, memoria reține datele ce-i sînt comunicate.

De cîteva săptămîni, în Cehoslovacia, secția de educație a radiodifuziunii a început difuzarea unui program de **hipnopedie** (cum i-au spus specialiștii) destinat centrului industrial Usti nad Labem. Experiența va dura cinci luni. Cele 10 lecții de limba engleză vor fi difuzate, la intervale de 15 zile, în circuit închis, unui grup de studenți care s-au oferit voluntar.

Fiecare lecție durează 12 ore, de la 8 seara pînă la 8 dimineața. Elevii ascultă primele trei ore, în stare de trezire, un curs intensiv de gramatică și de vocabular. Apoi, la ora 11, o muzică dulce îi incită la somn, iar în timpul următoarelor trei ore radioul reia cursul și repetă încet lecția. La ora 2 noaptea, un semnal strident îi trezește pentru o scurtă recapitulare. Apoi, din nou muzică dulce, pînă la adormirea elevilor, pentru ca radioul să-și reînceapă cursul. Trezirea definitivă la ora 5, urmată de o nouă recapitulare pînă la ora 8.

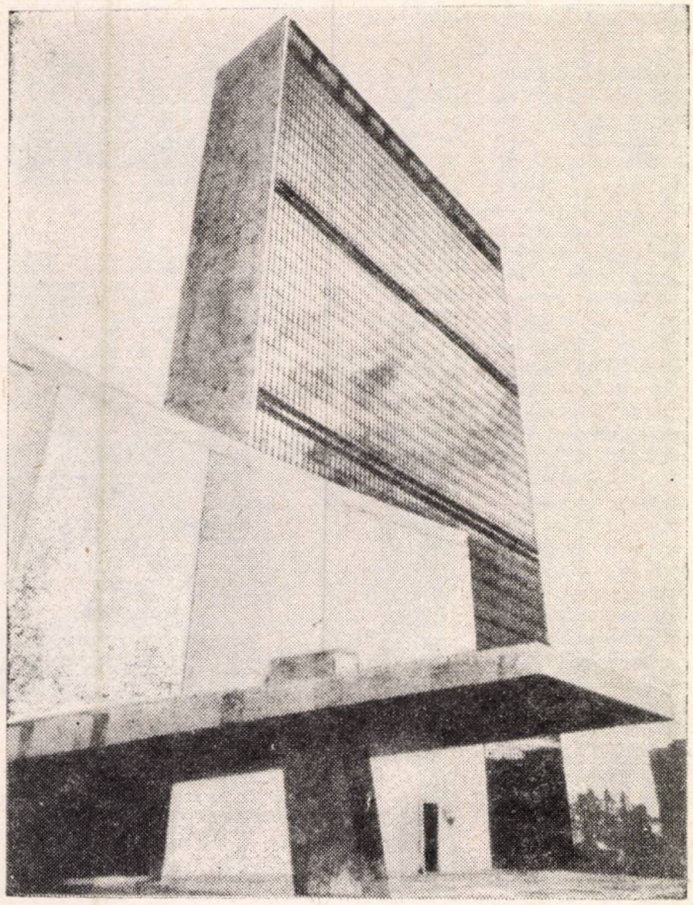

10 ANI DE ACTIVITATE A ROMÂNIEI LA O.N.U.

La 14 decembrie 1955, Adunarea Generală aproba în urma unui acord realizat în cadrul Consiliului de Securitate recomandarea de intrare în O.N.U. a României și a altor 15 state.

În primăvara anului 1956 se înființa Misiunea Permanentă a României la O.N.U., avînd ca primă sarcină de a asista la sesiunea Consiliului Economic și Social din aprilie. Iar în toamna aceluiași an, delegația română în frunte cu ministrul de externe participa la sesiunea a XI-a a Adunării Generale, prima din cele zece sesiuni ordinare la care România a luat parte pînă astăzi.

Istoricii organizației văd astăzi în lărgirea din 1955 a numărului membrilor O.N.U. evenimentul care a inițiat tendința spre universalitate, tendință care avea să transforme organizația din forma restrînsă pe care o îmbrăca la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial în forul cuprinzător cu 117 membri de astăzi.

Republica Socialistă România s-a pronunțat în permanență pentru transformarea Organizației Națiunilor Unite într-un instrument care să realizeze cu adevărat cooperarea internațională și să slujească cauza păcii, bazată pe echitate și dreptate și să reflecte cu fidelitate realitățile și transformările din lumea contemporană.

În măsura în care activitatea Organizației Națiunilor Unite s-a înscris pe linia proceselor obiective ale istoriei, situîndu-se pe poziția promovării drepturilor suverane ale țărilor, dînd expresie năzuințelor de libertate și progres ale popoarelor, Organizația a înregistrat rezultate pozitive.

Ori de cîte ori ea a fost folosită în scopul promovării unor interese unilaterale, străine de Cartă, O.N.U. a intrat în impas.

România a militat cu consecvență pentru înfăptuirea universalității O.N.U., arătînd că aceasta constituie una din premisele esențiale ale bunei sale funcționări.

Afirmarea constantă a principiilor

În cei 10 ani de participare a României la activitatea O.N.U. străbate ca un fir neîntrerupt afirmarea constantă a aderiunii la cauza păcii și destinderii internaționale între state, bazată pe principiile dreptului și coexistenței pașnice, la întărirea eforturilor popoarelor pentru independență, progres și înflorire economică.

Vorbind în ședința din 13 noiembrie 1956, Grigore Preoteasa, în calitate de ministru al afacerilor externe, spunea:

„Republica Populară Română, încununare a luptei seculare a poporului român pentru libertate și independență, pentru o viață mai bună, este hotărîtă să îndeplinească în întregime datoriile sale internaționale. Politica externă a României a fost și continuă să fie în deplină concordanță cu Carta O.N.U. dat fiind faptul că ea se inspiră din principiile coexistenței pașnice, ale egalității între state, ale respectului independenței și suveranității naționale a tuturor popoarelor, ale neimixtiunii în treburile altor țări. Noi susținem dreptul inalienabil al fiecărui popor de a-și alege propriul său mod de viață, propriul său regim.

Aceste principii nu sînt numai deziderate ale unei filozofii politico-sociale. Datorită întăririi forțelor păcii în lume ele au devenit, din fericire, o lege a dezvoltării societății contemporane".

În timpul sosirii în 1956 a delegației române la New York se țineau lucrările primei sesiuni extraordinare ale Adunării Generale, convocată în urma agresiunii împotriva Egiptului.

Datoria primordială a O.N.U. de apărare a securității și independenței și-a găsit o primă verificare în acel moment grav pentru soarta păcii, ca și în toate celelalte crize din 1956 și pînă astăzi. Complotul imperialist împotriva Siriei din 1957, trimiterea trupelor S.U.A. în Liban în 1958, imixtiunea în treburile interne ale Laosului în 1959, declanșarea operațiunilor puterilor occidentale împotriva independenței Congo-ului în 1960, tensiunea din Marea Caraibilor în 1962 și, mai recent, intervențiile americane în Republica Dominicană și în Vietnam, toate aceste evenimente au găsit delegațiile române de partea forțelor care apărau cauza independenței și a păcii.

Vocea delegației române alături de delegațiile celorlalte țări socialiste și ale altor state iubitoare de pace s-a ridicat întotdeauna cu căldură în apărarea dreptului sacru al popoarelor, de a-și croi un drum propriu, de a-și afirma în condiții de libertate personalitatea lor și de a-și realiza aspirațiile lor de dezvoltare de sine stătătoare.

În 1957, discursul reprezentantului român în favoarea independenței Ciprului în Comitetul politic s-a bucurat de larga apreciere a delegaților.

În 1962, în plenara care discuta acțiunile de teroare împotriva populațiilor din Angola, pe care puterile colonialiste încercau să le justifice sub termenul de „pacificare", delegatul român utiliza, drept răspuns, citatul din Tacit: „*Solitudinem faciunt, pacem appellant.*" ⋆

⋆) Pustiesc totul, numind aceasta pace.

În privirea retrospectivă asupra poziției adoptate față de amenințările la adresa păcii și securității care au avut loc în ultimii zece ani se poate constata că reprezentanții români au mărcat cu perseverență ideea declinului obligatoriu al metodelor de forță și constrîngere în relațiile dintre state și încrederea nestrămutată în primatul principiilor dreptului internațional.

Exprimînd politica externă a guvernului român, delegațiile țării noastre la O.N.U. au susținut inițiative semnificative pentru concepția de pace și colaborare internațională promovată de statul român. Din anul 1960, ele au propus ca organizațiile internaționale să transmită tinerei generații sarcina îndeplinirii cu responsabilitate a scopurilor Cartei. La inițiativa română, o Conferință Internațională guvernamentală s-a ținut la Grenoble pe această temă, pregătită de un colocviu la București. Iar, de curînd, Adunarea Generală a adoptat, în unanimitate, *Declarația cu privire la formarea tineretului în spiritul păcii, înțelegerii și respectului între popoare* pe baza textului inițiat și propus de România în 1962, și la care, în 1963, s-au asociat încă 25 de state.

În prezent, Comitetul I al Adunării Generale discută punctul privind măsurile pe plan european în vederea întăririi cooperării între state cu sisteme sociale diferite. Înscris în 1960, tot din inițiativa României, acest punct aduce, pentru prima dată, problemele europene în atenția Adunării Generale, contribuie la întărirea politicii de relații multiple între toate statele continentului, așa cum o practică cu consecvență și statul român, și îmbunătățește climatul necesar rezolvării problemelor litigioase în Europa.

Problemele dezarmării au fost întotdeauna în atenția guvernului român. În 1960 România intra în organismul de negocieri în problemele dezarmării, Comitetul celor 10 state de la Geneva, iar în 1962, în Comitetul celor 18 țări, din care face parte și în prezent. De la începutul participării la lucrările O.N.U., România a insistat asupra unor măsuri eficace în domeniul dezarmării nucleare, măsuri care prezintă astăzi o mare actualitate.

Este semnificativă propunerea făcută, în calitate de ministru al afacerilor externe, de Ion Gheorghe Maurer, în 1957 în Comitetul Politic al Adunării Generale : „În loc de a subscrie la calculele înguste ale unei puteri sau ale unui grup de puteri, O.N.U. trebuie să adopte poziția conform căreia armele nucleare sînt mijloace de distrugere masivă, ceea ce trebuie condamnat. O.N.U. trebuie să folosească toată greutatea autorității sale pentru a obține interzicerea folosirii armelor nucleare și condamnarea fără apel a unui război nuclear... în afara principiilor de morală și de drept internațional, realitățile situației actuale fac ca interzicea armelor nucleare să se impună".

În anul următor, Adunarea Generală a adoptat o declarație privind scoaterea de sub lege a armelor nucleare și de atunci, delegații români susțin cu tărie continuarea eforturilor în această direcție. Reprezentanții români s-au pronunțat pentru încetarea experiențelor cu arma nucleară, pentru asigurarea denuclearizării spațiului cosmic, pentru stabilirea de zone denuclearizate, menite să scoată de sub incidența conflictului nuclear, regiuni însemnate ale globului. Ei s-au pronunțat și pentru realizarea de pași în domeniul dezarmării armamentelor clasice, al desființării bazelor și a interzicerii plasării trupelor străine pe teritoriul altor state.

Prin însăși activitatea sa la O.N.U., România a demonstrat viabilitatea ideii conform căreia, toate statele, mici sau mari, sînt chemate să-și aducă contribuția la rezolvarea problemelor internaționale.

Semnificativ pentru această poziție este apărarea principiului egalității suverane amplu afirmată în cuvîntarea ministrului afacerilor externe în 1964 și apărarea actualității conceptelor de suveranitate și independență în relațiile internaționale în cuvîntarea sa din 1965. „Constituirea și consolidarea noilor state, declara la 8 octombrie 1965, ministrul afacerilor externe, Corneliu Mănescu, s-au realizat și se realizează învingîndu-se rezistența forțelor care încearcă să oprească în loc mersul istoriei. Aceste forțe recurg la toate mijloacele, de la „teorii" care prezintă suveranitatea și independența drept concepte perimate, spre a justifica amestecul politic și economic în treburile altora și pînă la intervenții armate... În concepția guvernului român, dezvoltarea multiplă a colaborării internaționale are de aceea ca premisă posibilitatea ca fiecare popor să-și afirme ființa și personalitatea, să se bucure nestingherit de toate condițiile necesare progresului său material și spiritual".

Delegația română a apărat ideea universalității O.N.U. încă din momentul primului discurs rostit în Plenara Adunării Generale, în 1956. În acest sens, România a cerut restabilirea drepturilor legitime ale R. P. Chineze în O.N.U., fără a cărei participare este greu de conceput găsirea unor soluții viabile în probleme majore ca cele ale dezarmării, dezvoltării economice și sociale. România a fost coautoare a punctului privind restabilirea drepturilor R. P. Chineze la O.N.U. în 1965 și coautoare a proiectului de rezoluție, care rămîne în istoria lucrărilor O.N.U., ca textul în dezbaterea căruia oponenții admiterii Chinei au pierdut pentru prima dată controlul majorității simple.

Imaginea unei dezvoltări accelerate

Dacă pe plan politic prestigiul României la O.N.U. a avut ca sursă apărarea principiilor fundamentale pentru relațiile între state, pe plan economic și social a trezit și trezește un interes deosebit cunoașterea experienței sale de construcție economică socialistă.

Prin componența sa, în care majoritatea statelor sînt preocupate de găsirea unor căi de depășire a fenomenelor de slab dezvoltare, O.N.U. constituie un auditoriu atent la problemele dezvoltării economice.

Interesul manifestat pentru experiența română este ilustrat și de cele cinci rezoluții ale Consiliului Economic și Social, privind industrializarea, planificarea, reforma agrară, știința și tehnica, precum și resursele umane, adoptate la propunerea României în vara anului 1965.

Primul compendiu reunind textele referitoare la principiile de colaborare economică între state a fost elaborat de Adunarea Generală din inițiativa României în 1957. Formularea principiilor a fost cerută de România și în sesiunile următoare și apărate în cadrul Conferinței mondiale pentru comerț și dezvoltare. Tot la această importantă conferință propunerile României privind acordurile comerciale pe termen lung și creditele de dezvoltare rambursabile în produse au făcut obiectul unor recomandări adoptate de Comitet și Plenară.

O inițiativă recentă a guvernului român adoptată de Adunarea Generală în toamna anului 1965 atrage atenția asupra importanței resurselor umane ca factor principal al dezvoltării economice și a unor măsuri conjugate ale organizațiilor internaționale pentru studierea problemelor formației umane.

Unul din comentatorii acestei propuneri subliniia că majoritatea propunerilor românești au în centrul lor *omul*, fapt explicabil prin aceea că în construcția economică și socială internă a României, locul de frunte îl ocupă omul și înflorirea capacităților sale.

În anul 1958 s-a ținut în țara noastră sub egida U.N.E.S.C.O. un colocviu în problemele educației adulților, iar în anul 1961, Comisia Drepturilor Omului a hotărît organizarea în România a unui seminar, avînd ca subiect dreptul familiei.

Și celelalte activități desfășurate în numeroase organizații, instituții specializate ale O.N.U., cum sînt : U.N.E.S.C.O., O.M.S., F.A.O., O.M.M., U.I.T., O.I.M., A.I.E.A., au prilejuit un contact fructuos între experții români și cei ai celorlalte state, dobîndirea și transmiterea de experiență în spiritul colaborării internaționale.

Numeroase întruniri s-au desfășurat în țara noastră, cu temele cele mai diverse, în domenii actuale ale științei. În București își au sediul „Asociația Internațională de Studii sud-est europene" și „Uniunea medicală balcanică".

Expresie a recunoașterii rolului jucat de țara noastră în domeniul organizațiilor internaționale a fost alegerea reprezentanților români în conducerea diferitelor organisme ale O.N.U.

În anii 1962—1963, lucrările Comisiei Economice pentru Europa s-au desfășurat sub președinția lui Gheorghe Rădulescu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al României. În anii 1959 și 1962, România a fost vicepreședinte al Adunării Generale a O.N.U., iar în anii 1958, 1960 și 1963 a ocupat președinția unora din marile comisii ale Adunării Generale. Asistînd în anul 1962 la o ședință a Comitetului de dezarmare de la Geneva, condusă de un reprezentant al țării noastre, Tudor Arghezi a caracterizat sentimentul care se degaja din această situație ca încetarea unei ignorări nedrepte din trecut și recunoașterea rolului meritat de România în viața internațională.

Prin participarea sa la O.N.U. și instituțiile sale specializate, prin intervențiile și inițiativele sale, România își aduce partea sa de contribuție la realizarea obiectivelor înscrise în Cartă, la transformarea organizației într-un mecanism eficace, adaptat realităților și năzuințelor lumii contemporane.

Mircea AUGUSTIN

singurul consens: amînarea hotărîrilor

„Soldaţii americani sînt ucişi cu sutele în Vietnam. Războiul se extinde neîncetat. În curînd Statele Unite vor avea acolo 200 000 de oameni.

Dar de ce să fie numai a noastră povara, răspunderea, misiunea ? De ce să facem numai noi sacrificii ?

Am ajutat la crearea Organizaţiei Tratatului Atlanticului de Nord... Dar astăzi Statele Unite sînt singure.

Avem o mare putere economică. Avem resurse financiare. Cînd este însă vorba de jertfe omeneşti, trebuie să cerem şi altor ţări să ne dea maximum de sprijin, pentru că ele dispun de resurse umane numeroase. Noi am contribuit cu 200 000 de oameni. Anglia şi Franţa să contribuie şi ele cu cîte 100 000 de oameni. Statele mai mici să contribuie cu cel puţin 10 000 de oameni fiecare. Statele Unite nu trebuie să fie singurul stat care luptă".

David LAWRENCE
U.S. News and World Report
(13 decembrie 1965)

Ziaristul american David Lawrence este un consecvent purtător de cuvînt al celor mai reacţionare cercuri din Statele Unite. Adesea, ca în articolul citat mai sus, zelul său îl determină să ceară ca, dacă s-a spus A, să se spună şi B. El expune consecinţele extreme ale unor premise ale politicii externe sau interne şi cere ca ele să fie respectate. Rezultatul este prezentarea ca într-o oglindă măritoare a principalelor vicii şi primejdii ale unor acţiuni sau intenţii pe care propaganda oficială se străduieşte să le înfăţişeze în cu totul altă lumină.

Cînd, în prima zi a actualei sesiuni de la Paris a Consiliului Atlantic, secretarul de stat Dean Rusk a solicitat — şi nu este prima oară — sprijin aliat pentru războiul purtat de S.U.A. în Vietnam, el a spus în fond mai vag, mai puţin apăsat, ceea ce scrisese Lawrence. Statele Unite ar vrea să-i antreneze şi pe membrii N.A.T.O. în aventura vietnameză. Pentru a împărţi răspunderea. Pentru a împărţi povara. Şi pentru a determina punerea în funcţiune a instrumentului care este Pactul atlantic în dublul scop în vederea căruia a fost creat : agresiunea (în cazul dat extraeuropeană) şi hegemonia americană asupra unor parteneri vest-europeni solicitaţi acum intens să devină pioni în periculosul joc desfăşurat de S.U.A. în Asia.

Dar şansele ca apelul lui Rusk să fie eficient sînt minime. El însuşi a spus, încă înainte de începerea reuniunii, că va fi o simplă „sesiune de rutină", că nu se vor adopta hotărîri majore. Consacrînd cea mai mare parte a discursului de la Paris unei expuneri amănunţite a poziţiei americane faţă de problema vietnameză şi solicitînd aliaţilor să manifeste „comprehensiune" pentru ea şi „să tragă singuri concluziile care se impun", secretarul de stat a oferit de fapt cheia pentru înţelegerea relaţiilor dintre Statele Unite şi N.A.T.O. la ora actuală.

În comentariile multor ziare americane, angajarea militară americană pe frontul vietnamez este comparată, ca amploare, cu cea din războiul coreean. Acum însă, nu mai este la fel de lesne ca atunci să fie antrenaţi şi alţi membri ai alianţei. Cei 15 ani din viaţa Pactului atlantic care despart un război de celălalt au modificat profund relaţiile dintre ei şi S.U.A. Nici măcar statele care, ca Anglia de pildă, sprijină teoretic agresiunea americană, nu sînt dispuse să participe efectiv la ea. Tabloul prezentat de David Lawrence este, deci, în linii mari real dar soluţiile propuse de el nu ţin seama de faptul că, deşi esenţa Pactului atlantic nu s-a schimbat, lumea în care el acţionează este alta, şi raporturile dintre propriii săi membri sînt altele.

America s-a afundat singură în aventura războinică din Vietnam şi aliaţii din N.A.T.O. nu sînt dispuşi să plătească oalele sparte.

În discursul său, Rusk s-a străduit să le demonstreze că ar fi în interesul lor să se solidarizeze cu politica vietnameză : „Nu sîntem dispuşi, a subliniat el, să-i cerem poporului american să renunţe la angajamentele pe care şi le-a luat într-o parte a lumii dar să le respecte în alte părţi. Dacă nu ne vom îndeplini angajamentele luate într-o parte a lumii, va trebui să vă puneţi întrebarea cît valorează angajamentele luate în alte părţi". Despre problemele Pactului atlantic a vorbit doar în cîteva cuvinte, iar la proiectele integrării atomice a N.A.T.O. nici nu s-a referit măcar.

Nu este prima reuniune atlantică desfăşurată sub semnul crizei din Asia de sud-est. Niciodată însă preocuparea americană pentru continuarea agresiunii nu a părut atît de obsedantă, atît de exclusivă. Unii observatori politici au avut impresia că au loc două reuniuni diferite : una consacrată războiului din Vietnam (participant Dean Rusk) şi cealaltă în legătură cu problemele Europei. Linia de demarcaţie care despărţea la sesiunile precedente pe adepţii unei grabnice integrări nucleare atlantice de cei preocupaţi de necesitatea îmbunătăţirii relaţiilor Est-Vest s-a întretăiat deci acum cu alta, care scoate Statele Unite în afara dezbaterii generale.

Dincolo, în compartimentul european, poziţiile au fost la fel de ireconciliabile ca şi în trecutul apropiat. Ministrul de externe vest-german Gerhard Schroeder s-a ocupat de problemele înarmării nucleare. Ţinînd seama de conjunctura nefavorabilă unor insistenţe exagerate, el a plasat problema într-un context mai general, cel al discuţiilor despre dezarmare şi despre reglementarea germană. Cum ea va constitui în orice caz tema centrală a convorbirilor pe care cancelarul Erhard le va avea la începutul săptămînii viitoare cu preşedintele Johnson şi în acelaşi timp se ştia de la bun început că reuniunea de la Paris nu este chemată să aducă soluţii, reţinerea lui Schroeder a fost considerată ca avînd un caracter tactic. Totuşi, cuvîntarea lui a contrastat — era de aşteptat — cu cea a ministrului de externe francez Couve de Murville care a pus pe primul plan necesitatea cooperării general europene şi în acelaşi timp a criticat măsurile luate pînă acum pe linia atragerii R.F.G. la planificarea nucleară a N.A.T.O., în speţă crearea unui „comitet special" în acest scop.

Ceilalţi miniştri de externe şi-au făcut de asemenea datoria de a expune punctul de vedere al guvernelor lor faţă de chestiunile curente.

Nu s-a întreprins însă nici un efort de a depăşi punctul mort în care se află alianţa de doi ani, de cînd Statele Unite şi R.F.G. au impus pe ordinea de zi a tuturor discuţiilor accesul vest-german la arma nucleară.

Se vorbeşte despre o dilemă americană în această privinţă. Pornind de la faptul adevărat că la Washington există două curente de opinie — unul care pune pe primul plan înarmarea atomică vest-germană şi altul favorabil unor soluţii constructive în problemele dezarmării şi securităţii — anumiţi observatori mai cred că preşedintele Johnson nu a ales pînă acum calea de urmat. Este o greşeală asemănătoare cu cea care constă în a presupune că, în legătură cu Vietnamul, guvernul american ar mai ezita între cele două atitudini posibile. În fapt, chiar dacă uneori pe primul plan al preocupărilor americane s-au situat alte probleme (astăzi, de pildă, Vietnamul), Statele Unite şi-au urmărit perseverent planurile iniţiale în privinţa N.A.T.O., ocolind sau respingînd direct tot ceea ce ar fi putut să întîrzie sau să facă inutilă realizarea lor. Consolidarea N.A.T.O. centrată pe o Germanie occidentală puternic înarmată era şi este considerată necesară pentru a asigura permanentizarea şi întărirea prezenţei americane în Europa.

Statele Unite au astăzi 400 000 de militari staţionaţi în Europa şi nu doresc să

abandoneze partida. Obiectivul tactic următor este accesul vest-german la armele nucleare. Este drept că, de doi ani, sesiunile ministeriale ale Pactului atlantic dau ocol problemei fără s-o poată rezolva. Cu cît S.U.A. şi Germania occidentală s-au arătat mai nerăbdătoare să parcurgă şi această hotărîtoare etapă, cu atît a fost mai categorică opoziţia în interiorul alianţei însăşi şi, firește, înafara ei.

Relaţiile interoccidentale au devenit atît de complicate şi pe alocuri fragile încît orice încercare de a le reglementa autoritar ar risca să declanşeze grave traumatisme. De aici, prudenţa guvernului american, dispus parcă să tergiverseze pînă va găsi o soluţie de realizare a înarmării atomice vest-germane care să nu provoace o reacţie extrem de violentă. Şi, invers, nerăbdarea Bonnului, care ar prefera să se taie mai repede nodul gordian şi să i se asigure ultima verigă a hegemoniei în Europa occidentală : arma atomică. Chiar cu riscul înstrăinării depline a Franţei.

Problema este extrem de serioasă. Este în joc ceva mult mai grav decît o discuţie oţioasă în jurul întrebării dacă aceasta ar reprezenta sau nu o acţiune de diseminare a armei nucleare : încredinţarea armei celei mai primejdioase unei armate care poate fi folosită în scopuri revanşarde. Şi încă ceva : în mai toată presa occidentală iniţialele N.A.T.O. sînt însoţite în titluri de cuvîntul „reformă". Toată lumea este de acord că, în înfăţişarea sa actuală, Pactul atlantic nu are viitor ; deci fiecare dintre membrii săi îi doreşte altă structură : în conformitate cu propriile sale interese, mult diferite de cele ale altor parteneri atlantici. Or, cum Bonnul doreşte acces la armele A şi Ha, între altele pentru a dobîndi un statut privilegiat în alianţa occidentală, obţinerea lui ar crea de la sine o nouă configuraţie a organizaţiei, dar nu una pe placul majorităţii membrilor

■

Deocamdată se pare însă că se face o pauză. Cîtăva vreme de acum înainte se va rămîne la stadiul comitetului de planificare atomică a N.A.T.O. cu participare vest-germană, creat la recenta întrunire a miniştrilor apărării din zece ţări atlantice (de notat că, în cuvîntarea sa, Couve de Murville a arătat că Franţa nu acceptă permanentizarea lui : după ce îşi va prezenta raportul, acest comitet va trebui să se autodizolve). La Paris nu s-a vorbit despre proiectul de forţă nucleară comună în versiunile F.N.M. sau F.N.A. Se crede că nici întrevederea Johnson-Erhard nu va împinge lucrurile înainte.

Alături de nenumăratele divergenţe profunde între membrii N.A.T.O. există şi un consens general : să se evite, pe cît posibil, discutarea deschisă a problemelor asupra cărora nu se poate cădea de acord. „Alianţa, scria de curînd săptămînalul *Die Weltwoche*, a devenit atît de sensibilă şi de fragilă încît toţi partenerii consideră că este preferabil să se treacă sub tăcere numeroasele probleme nesoluţionate".

Felicia ANTIP

CAPODOPERE FURATE

După datele furnizate de U.N.E.S.C.O. în lume există astăzi circa 12 000 de muzee, vizitate în fiecare an de aproximativ 220 milioane de persoane. Problema protecţiei operelor de artă – uneori destul de precară – a devenit, în ultima vreme, de o acuitate fără precedent. U.N.E.S.C.O., împreună cu Consiliul Internaţional al Muzeelor (I.C.O.M.), a lansat o vastă campanie pentru protecţia muzeelor.

Iată cîteva din principalele capodopere furate în ultima vreme :

Anglia

— **Ducele de Wellington,** de Goya, furată în 1961 de la National Gallery din Londra şi regăsită, 4 ani mai tîrziu, în gara din Birmingham.

— În această ţară s-au mai furat un Reynolds, un Gainsborough, un Raeburn etc.

Austria

34 sculpturi furate din zece biserici şi două picturi.

Belgia

— **Capete de negri,** de Rubens, furată din Muzeul de artă veche din Bruxelles, în februarie 1964 şi regăsită imediat.

— Alte capodopere furate : 9 picturi, 2 icoane, un triptic bizantin.

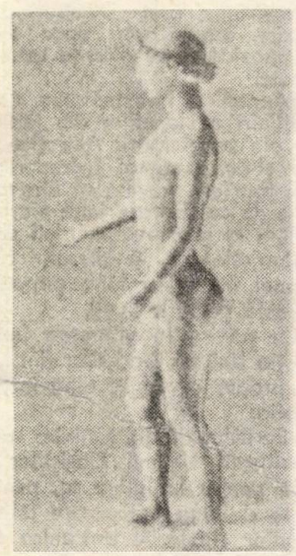

Italia

— **Efebul din Selinonte** (Sicilia). Capodoperă clasică elenă furată la 30 octombrie 1962. Neregăsită.

Alte capodopere furate :

100 sculpturi şi obiecte de artă ; fresce din secolul XV ; 17 picturi, tripticuri etc.

Franţa

— **Jucătorii de cărţi,** una din cele opt picturi de Paul Cézanne furate într-o noapte de august

1961 la Muzeul din Aix-en-Provence. Regăsită în 1962.

— Alte capodopere furate : 73 de picturi de Cézanne, Picasso, Matisse, Dufy, Vlaminck, Signac, Foujita, Utrillo etc.

India

— 14 din aceste statuete au fost furate în noaptea de 21 spre 22 august 1961 şi 2 în noaptea de 10 spre 11 martie 1962 din Muzeul arheologic din Nalanda.

— Au mai fost furate : 16 statuete Buda din bronz.

Elveţia

— **Prinţul Johann Friedrich,** de Cranach cel Bătrîn, furată la 8 decembrie 1961 din Muzeul de arte frumoase din Bâle. Regăsită.

Canada

— **Moartea lui Iacob,** de Rembrandt, furată din Muzeul de arte frumoase din Montreal în octombrie 1964, neregăsită pînă în prezent.

— Alte capodopere furate : 32 de picturi de Rembrandt, Corot, Boudin, Monticelli etc.

Întîlnirea ziariștilor din țările

COMUNICAT

Între 11–13 decembrie 1965, la invitația Uniunii Ziariștilor din România, a avut loc la București Întîlnirea ziariștilor din țările balcanice și ale zonei Mării Adriatice. La această întîlnire au participat reprezentanți ai asociațiilor profesionale ale ziariștilor, ai ziarelor, agențiilor de presă și instituțiilor de radio și televiziune, gazetari de prestigiu din: **ALBANIA** – Ajet Simixhiu, secretar general al Uniunii Ziariștilor, Javer Malo din partea ziarului „Zeri i Popullit", Mynever Shuteriqi, din partea Uniunii Ziariștilor; **BULGARIA** – Gheorghi Bokov, președintele Uniunii Ziariștilor, redactor șef al ziarului „Rabotnicesko Delo", Ilia Kiulovski, vicepreședinte al Uniunii Ziariștilor, redactor șef al ziarului „Otecestven Front", Nedelcio Ganciovski, directorul Radioteleviziunii bulgare, Țonu Țonev, publicist, Dimitr Kalev, redactor șef al ziarului „Trud", Elia Ignatov, secretar general al Uniunii Ziariștilor, Ivaila Vulkova, redactor șef adjunct al ziarului „Zemedelski Zname", Velislav Hadjiatanasov, publicist, Tveato Zveatkov, redactor șef al ziarului „Dunavska Pravda"; **CIPRU** – Vias Markides, directorul general al Societății de radio, Husrev Suleyman din partea ziarului „Halkin Sesi", Aratan Ekrem Ural din partea ziarului „Bozkurt", Gavriel Angelos din partea ziarului „Agon", Andreas Kannauros, vicepreședinte al Asociației ziariștilor; **GRECIA** – Grigoris Gerassimos, membru în Consiliul de conducere al Uniunii redactorilor presei ateniene, Constantin Calligas, redactor politic al ziarului „To Vima", Phedon Valsamakis, redactor politic al ziarului „Anendotos", Iraclis Tzathas din partea ziarului „Avghi", Alexander Filippopulos, redactor șef al ziarului „Messimvrini", Ekaterini Scordialos, de la revista „Pantheon", Marc Marceau Pobanz, editor al revistei „Europe Sud-Est"; **ITALIA** – Vincenzo Bettiza, reprezentînd direcția ziarului „Corriere della Serra", Tadeo Conca, reprezentînd direcția ziarului „L'Unità", Renzo Farinelli, reprezentînd direcția ziarului „Avanti", Paolo Pardo, reprezentînd direcția ziarului „Paese Sera", Paulo Valenti, reprezentant al Radiodifuziunii italiene; **IUGOSLAVIA** – Bojidar Novak, președintele Federației ziariștilor, directorul ziarului „Vjesnik", Jasa Almuli, șef de redacție la agenția Tanjug, Miodrag Avramovici, secretar general al Federației ziariștilor, Branislav Dadici, președintele Uniunii Ziariștilor din Serbia, redactor șef la Radio Belgrad, Alexandar Javornik de la ziarul „Delo", Iosif Iankulovski, redactor șef la Radio Skoplje, Slobodan Glumac, redactor șef al ziarului „Vecernje Novosti", Vojislav Dukici, de la ziarul „Politika", Dejan Lukici de la ziarul „Oslobodjenje"; **TURCIA** – Ilhami Soysal, vicepreședinte al Asociației ziariștilor din Ankara, Cavit Yamaci, redactor șef al ziarului „Adalet", Dervișoglu Ruhi, vicedirector al Agenției de presă Anatolia, Muammer Yașar Bostanci de la Radio Ankara, Cenap Cetinel Yalcin de la ziarul „Ulus", Abali Ali de la ziarul „Cumhuriyet", Mete Akyol și Kohen Sami de la ziarul „Milliet"; **ROMÂNIA** – Nestor Ignat, președintele Uniunii Ziariștilor, George Ivașcu, vicepreședinte al Uniunii Ziariștilor, Andrei Vela, director general al Agenției Române de Presă „Agerpres", George Ionescu, vicepreședinte al Radioteleviziunii, Nicolae Corbu, redactor șef adjunct al ziarului „Scînteia", Mircea Rădulescu, redactor șef al ziarului „România Liberă", Dezideriu Szilagyi, redactor șef al ziarului „Előre", Gheorghe Dolgu, redactor șef adjunct al revistei „Viața Economică", Ernest Breitenstein, redactor șef adjunct la ziarul „Neuer Weg", Aurelian Nestor, secretar general al Uniunii Ziariștilor.

Au fost prezenți George Fradier, șeful diviziei de presă, reprezentant al directorului general al U.N.E.S.C.O., și Sepp Fischer, secretar general al Organizației Internaționale a Ziariștilor.

Desfășurată într-o atmosferă colegială, întîlnirea a prilejuit un larg și fructuos schimb de opinii consacrat dezvoltării cooperării profesionale a ziariștilor din țările balcanice și ale zonei Mării Adriatice.

În dorința de a contribui la cunoașterea mai temeinică a popoarelor din această parte a lumii printr-o informare obiectivă, participanții au făcut numeroase propuneri și sugestii privind îmbogățirea mijloacelor de informare a opiniei publice prin stabilirea și dezvoltarea de contacte directe între ziariști, între asociațiile profesionale, ziare, agenții de presă și instituții de radioteleviziune, prin schimburi periodice de vizite, organizarea unor seminarii sau simpozioane pe diferite teme de specialitate.

Apreciind însemnătatea acestei prime Întîlniri a ziariștilor din țările balcanice și ale zonei Mării Adriatice, participanții și-au exprimat încrederea că astfel de reuniuni, menite să lărgească legăturile de colaborare între ziariști, vor contribui la promovarea ideii de cooperare internațională, în interesul cunoașterii și bunei înțelegeri între popoarele din această parte a lumii.

Cu privire la viitoarea întîlnire, delegația Uniunii Ziariștilor din R.P. Bulgaria a propus ca ea să aibă loc, în 1967, la Sofia.

Participanții la Întîlnire au exprimat mulțumiri Uniunii Ziariștilor din România pentru inițiativa sa, pentru ospitalitate și buna organizare a întîlnirii ziariștilor din țările balcanice și ale zonei Mării Adriatice.

București, 13 decembrie 1965.

Mesajul adresat de președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România Ion Gheorghe Maurer

Permiteți-mi să adresez, din partea Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, un salut cordial participanților la Întîlnirea ziariștilor din țările balcanice și ale zonei Mării Adriatice, exprimînd, totodată, satisfacția că Bucureștiul are prilejul de a reuni personalități marcante ale presei din sud-estul continentului nostru.

Întîlnirea dumneavoastră, consacrată dezbaterii unor probleme cu caracter profesional, situează în centrul lucrărilor sale ideea cooperării. Izvorînd din năzuințele de apropiere și colaborare ale popoarelor această idee cunoaște o tot mai largă afirmare internațională, impunîndu-se ca un important factor în clădirea unei păci trainice. Este îmbucurător că ea se materializează în extinderea legăturilor dintre țările noastre în diferite domenii, în dezvoltarea, pe planuri variate, a contactelor și întîlnirilor dintre reprezentanți ai vieții publice, științifice, culturale și artistice. Aceste variate contacte și întîlniri reiau și îmbogățesc conținutul tradiționalelor legături pe care istoria le-a țesut între popoarele noastre, adaugă noi elemente pozitive la făurirea și cimentarea unor relații de colaborare și înțelegere reciprocă.

Pentru acest țel, guvernul României a depus și va depune eforturi perseverente, fiind încredințat că acționează în spiritul intereselor comune ale poporului român și ale tuturor popoarelor, că statornicirea unui climat de pace și bună vecinătate în cadrul coordonatelor noastre geografice reprezintă un real aport la cauza păcii și colaborării internaționale.

Promovînd o politică de pace și prietenie cu toate popoarele, apreciind că fiecare stat, mare sau mic, trebuie să-și aducă contribuția la întărirea păcii, guvernul român consideră că propunerile sale privind realizarea unei înțelegeri multilaterale între țările și popoarele noastre își mențin deplina lor actualitate. În același timp, el este hotărît să acorde și în viitor sprijinul său oricăror inițiative, propuneri sau măsuri care converg spre adîncirea colaborării pașnice în această parte a lumii.

Stimați participanți, pacea și înțelegerea au ca una din premise cunoașterea și apropierea între popoare. În acest sens apar și mai marcant rolul presei, importanța și responsabilitatea activității ziariștilor, a muncii celor ce-și pun condeiul în slujba cauzei păcii, a progresului material și spiritual al societății.

Urez deplin succes Întîlnirii ziariștilor din țările balcanice și ale zonei Mării Adriatice, exprimîndu-mi încrederea că ea va contribui la promovarea ideii de cooperare, în interesul apropierii, prieteniei și bunei înțelegeri între popoarele noastre.

balcanice și ale zonei Mării Adriatice

DECLARAȚII ALE PARTICIPANȚILOR FĂCUTE REVISTEI LUMEA

Un schimb de experiență util

Lucrările întîlnirii ziariștilor din țările zonei Balcanilor și a Mării Adriatice, convocată din inițiativa Uniunii Ziariștilor din Republica Socialistă România, au luat sfîrșit. Noi înțelegem scopurile bune ale Uniunii Ziariștilor din Republica Socialistă România și inițiativa ei pentru convocarea acestei întîlniri, care, prin intermediul schimbului de experiență profesională, trebuie să servească realizării unei înțelegeri mai bune între ziariștii din țările regiunii noastre.

Uniunea Ziariștilor din Albania, urmînd politica justă a guvernului țării noastre, a fost și este pentru colaborare și bună înțelegere, fără nici o discriminare, și care să se bazeze pe normele cunoscute ce reglementează relațiile internaționale ca neintervenția în treburile interne, respectarea suveranității și integrității teritoriale ale fiecărei țări etc.

Sîntem bucuroși că ni s-a dat posibilitatea de a face cu această ocazie o vizită prin Republica Socialistă România și de a lua cunoștință de succesele multilaterale ale poporului frate român.

Între popoarele noastre există o veche prietenie, tradițională. În trecut, mișcarea patriotică albaneză a găsit un mare sprijin în România soră. În București, frumoasa capitală a Republicii Socialiste România a fost tipărit primul abecedar albanez de către marele patriot albanez Naum Veqilharxhi, în anul 1840. Aici s-a tipărit, de asemenea, ziarul *Albania* în anul 1889, precum și un număr de alte ziare și reviste, care au jucat un rol important în întărirea acestei prietenii.

În condițiile actuale, cînd popoarele noastre construiesc socialismul, prietenia dintre ele s-a întărit și mai mult. Acest lucru îl simțim și mai bine acum, în timpul vizitei noastre în țara dv.

Urez poporului român succese și mai mari în munca și eforturile pentru construirea vieții sale noi și fericite.

Ajet SIMIXHIU
secretar general al Uniunii Ziariștilor din Albania

În spiritul respectului și înțelegerii reciproce

Noi, ziariștii bulgari, sîntem satisfăcuți că a avut loc prima întîlnire a ziariștilor din țările balcanice și zona Mării Adriatice, că reprezentanții presei, radioului și televiziunii din această parte a lumii s-au întrunit pentru a discuta despre probleme care îi interesează reciproc. Sîntem mulțumiți de lucrările Întîlnirii și considerăm că ea reprezintă un bun început pentru cunoașterea reciprocă a lucrătorilor în presă din zona în care trăim.

Vorbind despre recenta întîlnire nu putem să nu exprimăm mulțumirea noastră cordială colegilor români. Ei au dat dovadă de inițiativă și de multă perseverență, au desfășurat o vastă muncă de pregătire. Mulțumim foarte mult și pentru organizarea excepțională a vizitei noastre pe ospitalierul pămînt românesc, pentru contactele utile pe care le-am avut, pentru întîlnirile cu activiști cu munci de răspundere din România socialistă.

La întîlnirea de la București toți participanții au subliniat rolul presei, radioului, televiziunii și celorlalte mijloace de informare pentru dezvoltarea colaborării popoarelor din țările balcanice și zona Mării Adriatice. S-a subliniat nobila menire a ziariștilor în această colaborare. Și acest lucru este foarte just. Prin activitatea lor, prin cuvîntul tipărit, printr-o informare veridică și exactă, prin atitudinea lor obiectivă față de probleme, ei pot contribui foarte mult la cunoașterea reciprocă, la întărirea încrederii, la lichidarea ideilor preconcepute și a influențelor moștenite din trecut.

Cu toate că soarta popoarelor balcanice a fost diferită, cu toate că țările noastre au fost o cale și o răscruce pentru diferite cotropiri și influențe, ele au trăit totuși una lîngă alta, au colaborat, s-au ajutat unele pe altele.

Nu este, firește, un secret că perioadele de apropiere au alternat uneori cu perioade de vrajbă, de atacuri și neînțelegeri reciproce. Dar nu era vina popoarelor. Aceasta se datora unor factori străini de interesele lor. Noi considerăm, și acest lucru s-a confirmat în unanimitate la Întîlnire, că nu trebuie să ne întoarcem la ce a fost negativ, la trecut. Trebuie să căutăm și să dezvoltăm ceea ce ne apropie, ceea ce ne este comun și de interes reciproc. Trebuie să dezvoltăm tradițiile bune, să căutăm deschis și cu bună credință ceea ce este pozitiv, constructiv. Sîntem datori ca, cu toată forța presei, radioului, televiziunii, să îmbunătățim atmosfera, să apropiem popoarele noastre, să informăm just pe cititori, auditori și spectatori, să vorbim conștiincios despre realizările țărilor noastre. Trebuie să creăm o opinie publică favorabilă înțelegerii și bunei vecinătăți, reglementării pașnice a tuturor problemelor, în folosul lărgirii și dezvoltării colaborării multilaterale. Nu trebuie să ne fie indiferent dacă cu arma care ne-a fost încredințată — arma cuvîntului — vom contribui la înviorarea atmosferei în Balcani sau vom îndrepta această armă împotriva rațiunii și a conștiinței, întreținînd nu liniștea, ci starea de alarmă și încordare.

Prima întîlnire a ziariștilor din țările balcanice și zona Mării Adriatice a arătat că există condițiile necesare, că există în rîndurile lucrătorilor din presă dorința sinceră de a contribui la dezvoltarea și aprofundarea înțelegerii între popoare. Ne dăm seama că există mari dificultăți pe această cale. Sîntem însă convinși că în lumea contemporană, prietenia, înțelegerea, colaborarea utilă între popoare, indiferent de orînduirea socială a țărilor lor, este unica alternativă rațională.

În ce privește colaborarea și contactele între ziariștii din Republica Populară Bulgaria și Republica Socialistă România, între uniunile lor, între redacțiile și instituțiile de informare înrudite, se poate spune că acestea au fost totdeauna bune. În ultimii 100 de ani au fost cordiale relațiile dintre ziariștii bulgari și români. Nu vom uita că, în trecut, în anii luptei noastre de eliberare națională, multe ziare de ale noastre au apărut la București, Brăila, Giurgiu. Pe pămîntul românesc și-au desfășurat strălucita activitate publicistică titani ai mișcării noastre de eliberare na-

→

Primirea la Consiliul de Miniștri a participanților la întîlnire

Întîlnirea ziariștilor din țările

ţională ca Liuben Karavelov şi Hristo Botev.

După victoria revoluţiei socialiste în ambele ţări s-au creat condiţii şi mai favorabile de dezvoltare a contactelor între ziarişti. Şi trebuie spus că aceste contacte se dezvoltă pe baza respectului şi încrederii reciproce, pe baza dorinţei de a se face schimb de experienţă pozitivă, de a se scrie tot mai mult despre realizările socialiste ale ambelor popoare. În ultimul timp contactul între uniunile ziariştilor din cele două ţări s-a strîns foarte mult. S-au strîns legăturile între redacţii, agenţii telegrafice, radio şi televiziune. Şi asta este foarte bine, este în folosul ambelor popoare vecine şi frăţeşti, în folosul socialismului şi păcii în Balcani şi în lume.

Gheorghi BOKOV
preşedintele Uniunii Ziariştilor bulgari, redactor şef al ziarului **Rabotnicesko Delo**

Pe calea cunoaşterii şi înţelegerii

Sînt sigur că întîlnirea ziariştilor care a avut loc la Bucureşti a constituit un nou pas mare pe calea care duce spre pacea mondială, prin intermediul cunoaşterii şi înţelegerii între popoare.

Toţi participanţii la întrunire au recunoscut fără şovăire importanţa pe care o prezintă contactele între popoare pentru viitorul fericit al omenirii. Este demn de remarcat faptul că reprezentanţi ai unor ţări între care există în prezent divergenţe politice serioase sau au sisteme sociale fundamental opuse, au vorbit cu toată sinceritatea în acelaşi spirit. În orice caz, cu toţii trebuie să ţinem seama că, pentru instaurarea unei păci trainice, este necesar să predomine dreptatea.

Iar noţiunea de dreptate nu este determinată de interesele politice sau sociale care duc la înfiinţarea a diferite tipuri de coaliţii, ci de aplicarea principiului nobil ca fiecare popor, ca un tot unic, să hotărască asupra soartei sale. Este vorba de exercitarea dreptului la autodeterminare, drept care corespunde naturii omeneşti însăşi.

Întrunirea convocată din iniţiativa lăudabilă a Uniunii Ziariştilor din România constituie încă un pas pe calea consolidării păcii mondiale.

Vias MARKIDES
directorul general al Societăţii de radio din Cipru

Cunoaştere reciprocă

Întîlnirea dintre ziariştii din Balcani şi zona Mării Adriatice, organizată de Uniunea Ziariştilor din România, s-a desfăşurat într-o atmosferă de înţelegere deplină. Această întîlnire, la care s-au discutat chestiuni profesionale, este un prilej de speranţă pentru viitor. Noi, ziariştii turci din Cipru, credem că chestiunile politice trebuie să fie discutate numai de politicieni. Ziariştii care vin la asemenea întîlniri trebuie să discute în special modalităţile perfecţionării meşteşugului gazetăresc. Pentru noi problema cea mai de seamă este ca ziariştii, oriunde ar fi ei, să aibă acces la cît mai largi surse de informaţii.

Prima noastră întîlnire realizată de către colegii noştri români va fi, credem, un prilej pentru cunoaşterea reciprocă a ţărilor noastre. Faptul că această întîlnire va fi repetată peste doi ani ne bucură.

Mulţumim colegilor noştri români care au iniţiat această întîlnire, care a strîns laolaltă diferite personalităţi ale presei din această parte a lumii.

Husrev SULEYMAN
ziarist la **Halkin Sesi** — Cipru

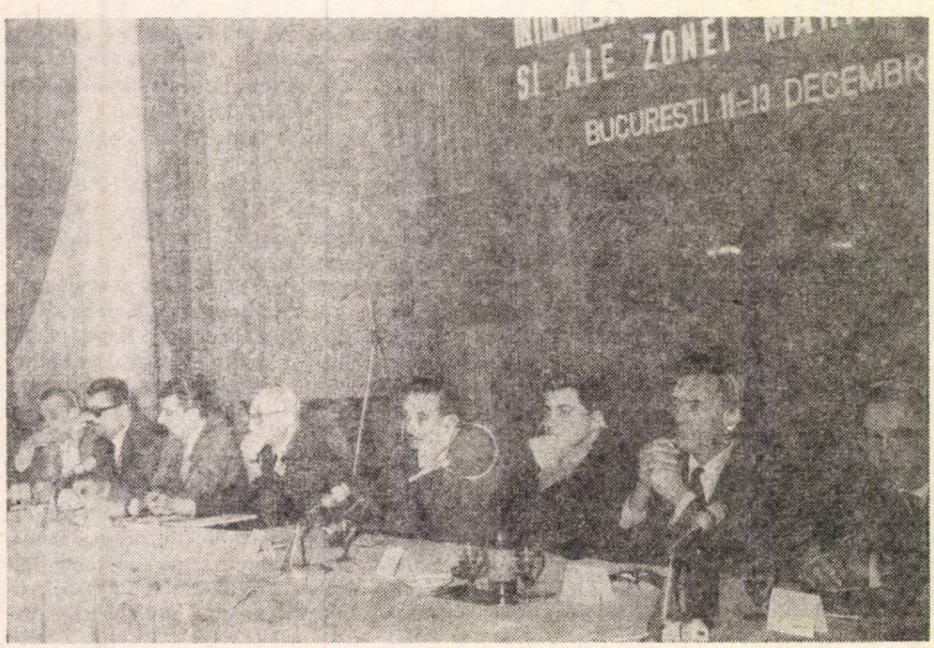

Un temeinic punct de pornire

Sînt foarte impresionat de cele văzute în Bucureşti, de cînd mă aflu aci. În primul rînd m-au impresionat marea operă de reconstrucţie, amabilitatea şi bunătatea oamenilor. Pînă în prezent n-am văzut aspecte negative, deşi sînt interesat şi de astfel de aspecte, nu din rea intenţie sau din animozitate. Cred că ziaristul are datoria să vadă şi ce este bun şi ce este rău. Controlul, observaţia, critica sînt metodele care contribuie la îmbunătăţirea vieţii noastre.

Dar să revenim la problema principală ; în aceste zile, la Casa Scînteii, s-a întrunit prima Întîlnire balcanică de după război a ziariştilor, la care au participat şi ziarişti din Italia şi Cipru. Îmi unesc şi eu glasul cu acela al colegilor mei care au avut cinstea să participe şi felicit Uniunea Ziariştilor din România pentru ideea şi iniţiativa sa strălucită.

Cu privire la scopurile pe care şi le-a propus întîlnirea, cred că exprim părerea tuturor, afirmînd că ele au constituit un temeinic punct de pornire. În ceea ce priveşte organizarea întîlnirii, singurele cuvinte ce i se potrivesc sînt : fără cusur.

Independent de situarea geografică, independent de regim, presa nu poate avea decît o singură misiune : să slujească poporul, să-l informeze just despre orice se petrece în lume, să-i explice sensul evenimentelor, să-i facă cunoscute multe lucruri pe care nu le cunoaşte, să-l informeze despre alte popoare, despre obiceiurile lor, despre caracterul şi civilizaţia lor, despre realizările şi planurile lor. În acest sens, orice colaborare între ziariştii din diferite ţări nu numai că este un lucru de dorit, dar este şi o necesitate imperioasă. Chiar şi în cazul în care ţările noastre n-ar fi avut relaţii diplomatice, n-ar fi făcut schimb de formaţii artistice, culturale şi sportive, chiar şi atunci ziariştii ar fi trebuit să fie *primii* care să deschidă porţile cunoaşterii reciproce şi să contribuie la dezvoltarea relaţiilor şi la apropierea popoarelor lor.

Urăm ca sămînţa sădită la această întîlnire să-şi înfigă rădăcinile adînc în pămînt. Presa poate şi are mijloacele să slujească ţelul suprem : pacea. Prilejul ce se oferă datorită iniţiativei ziariştilor români este foarte bun. Folosirea acestui prilej este o îndatorire.

Este adevărat că începutul constituie jumătatea întregului şi tocmai de aceea această jumătate trebuie întregită. Confraţii români au trecut cu bine acest examen şi totodată, în calitate de organizatori ai întîlnirii, au făcut constatările şi au tras concluziile necesare. Iată de ce am sugerat şi în cadrul întîlnirii ca eventual viitoarea conferinţă a ziariştilor din Balcani şi zona Mării Adriatice să aibă loc tot la Bucureşti.

Reprezentarea cît mai largă a celor ce lucrează în presă, ca şi invitarea proprietarilor de ziare, a ziariştilor de la un număr mare de ziare, precum şi a reprezentanţilor serviciilor competente ale statului, ar da şi mai mult prestigiu viitoarei noastre întîlniri.

Alexander FILIPPOPULOS
redactor şef al ziarului **Messimvrini**
Grecia

balcanice și ale zonei Mării Adriatice

Într-un spirit realist

Salutăm cu simpatie inițiativa ziariștilor români de a organiza această primă întîlnire a ziariștilor din Balcani și zona Adriaticii.

Aș vrea să subliniez vechiul și istoricul interes pe care Italia l-a manifestat față de progresul Balcanilor. Aș dori, de asemenea, să accentuez că, în acest caz, prezența ziariștilor italieni acordă întîlnirii noastre un cadru mai larg și cuprinde astfel întreagă această zonă, care este astăzi una dintre cele mai interesante din Europa.

Ar fi bine ca activitatea noastră de viitor să meargă mai departe, depășind domeniul problemelor abstracte și al bunăvoinței inițiale. Pentru ziariști este de o mare importanță circulația largă a faptelor, a informațiilor, a persoanelor. În acest sens, întîlnirea noastră a fost un preludiu promițător.

Transmit calde și cordiale felicitări și mulțumiri gazdelor noastre din România, care au inițiat această întîlnire cu eficiență organizatorică și într-un spirit realist, ceea ce este de multă vreme caracteristic acestei țări.

Enzo BETTIZA
redactor la **Corriere della Sera**

Rezultate deosebit de pozitive

Inițiativa colegilor noștri români de a organiza o asemenea întîlnire cu o astfel de participare s-a bucurat de atenție și merită toate laudele. Ea este rezultatul unor relații tot mai favorabile între majoritatea țărilor acestei regiuni, ceea ce se reflectă și în colaborarea dintre organizațiile de presă.

În acest sens, întîlnirea a dat rezultate foarte pozitive, confirmînd posibilitatea unei colaborări și mai largi între noi, ziariștii. Aceasta reprezintă numai un prim pas spre o activitate mai amplă, mai diversă și mai bogată în conținut. În această direcție, delegația noastră a prezentat șapte propuneri care lărgesc formele clasice ale schimbului de delegații și creează noi posibilități, cum sînt contactele directe între redacțiile și instituțiile care se ocupă cu ziaristica și publicistica în general, precum și un schimb mai mare de experiență, specialiști, publicații similare etc.

Sîntem bucuroși că aceste propuneri ale noastre, precum și o serie de propuneri ale altor delegații și reprezentanți, au găsit sprijin în cadrul întîlnirii și și-au găsit locul în comunicatul comun.

Noi, ziariștii, sîntem realiști din principiu și nu ne facem iluzii privind influența noastră asupra soartei lumii. Cu toate acestea prin activitatea noastră profesională, prin informarea obiectivă despre aspirațiile, preocupările și grijile unor popoare, noi putem contribui mult la crearea unui climat și mai favorabil pentru o mai bună înțelegere între oameni și pentru a da impuls tendinței fiecărui popor de a trăi mai bine și în pace cu celelalte popoare.

Ziaristica este o formă a activității dedicată bunăvoinței și înțelegerii reciproce. De aceea, trebuie să dezvoltăm formele bogate ale activității și colaborării noastre profesionale.

Un element esențial al acestei colaborări îl constituie preocuparea de a ne prezenta reciproc realizările, să scriem despre aspirațiile fiecărui popor de a-și crea un viitor mai bun.

În aceasta constă de fapt caracteristica întîlnirii de la București în cadrul căreia mulți participanți la discuții au adus o serie de propuneri constructive, cu dorința de a se depăși cadrul formelor obișnuite de colaborare.

Sperăm că viitoarea noastră întîlnire va da o serie de noi rezultate și inițiative, în atmosfera întîlnirii de la București. Spiritul acestei întîlniri poate fi confirmat cel mai bine printr-o serie de contacte bilaterale care se pot organiza între timp.

În încheiere, aș vrea să mulțumesc în numele delegației iugoslave colegilor noștri români nu numai pentru ideea utilă de a organiza această întîlnire, ci și pentru ospitalitatea și prietenia cu care am fost înconjurați la București, ceea ce reprezintă o confirmare a ideii de întărire a colaborării, între organizațiile de ziariști și între popoarele noastre.

Bojidar NOVAK
președintele Federației Ziariștilor din Iugoslavia, directorul ziarului **Vjesnik**

MESAJE DE SALUT

Participanților la întîlnirea ziariștilor din țările balcanice și din zona Mării Adriatice le-au fost adresate o serie de mesaje de salut.

În mesajul președintelui Consiliului de Miniștri al R.P. Bulgaria, Todor Jivkov, se apreciază că „prima întîlnire a ziariștilor din țările balcanice și ale zonei Mării Adriatice va contribui la colaborarea rodnică între lucrătorii presei, radioteleviziunii din țările noastre, va contribui la dezvoltarea atmosferei de sinceritate, încredere și bună vecinătate".

În mesajul trimis de directorul general al U.N.E.S.C.O., René Maheu, se spune: „Întîlnindu-se la București, răscruce a unei regiuni care reprezintă prin excelență o răscruce de civilizație, ziariștii nu pot omite să se întrebe care sînt serviciile din ce în ce mai largi pe care sînt chemați să le aducă țărilor lor, lumii întregi. Viitorul înțelegerii internaționale este într-o mare măsură în mîinile lor".

Sepp Fischer, secretar general al Organizației Internaționale a Ziariștilor, a transmis salutul acestei organizații, în care se ura întîlnirii succes deplin. O.I.Z. susține, se spune în mesaj, eforturile ziariștilor care tind la apropierea reciprocă prin discuții, fie sub forma bilaterală, fie pe scară regională și internațională.

Întîlnirii de la București i-a fost adresat de asemenea un mesaj din partea Comitetului internațional pentru colaborarea ziariștilor, și un salut din partea președintelui Comitetului bulgar de înțelegere și colaborare balcanică.

Să întreținem bune relații

Ziariștii turci sînt deosebit de încîntați de prilejul de a fi venit la București, prima dată după 1935 (cînd a mai avut loc o întîlnire a ziariștilor balcanici), la conferința ziariștilor din țările balcanice și zona Mării Adriatice. Deși sistemele politice existente în țările noastre sînt diferite, noi sîntem foarte bucuroși de a fi din nou printre colegii noștri din Peninsula Balcanică și din regiunea Mării Adriatice. Noi, ziariștii turci, considerăm această întîlnire ca un prolog al unor viitoare relații de cît mai strînsă colaborare între țările care se găsesc în această parte a lumii. Relațiile noastre ulterioare trebuie să fie rodul unei colaborări strînse și efective.

Turcia este o țară care dorește, potrivit testamentului lui Atatürk, să întrețină relații cît mai largi pe plan regional. Ea a simțit și va simți și de acum înainte nevoia de a fi prietenă cu toate țările apropiate. Noi am venit la București îndemnați de acest sentiment.

Pentru mulți dintre noi această întîlnire a fost un prilej de a cunoaște pentru prima oară România. Relațiile dintre România și Turcia sînt multiseculare. Necesitatea acestor relații în timpurile moderne a fost înțeleasă cel mai bine de făuritorul Turciei noi, Atatürk, precum și de marele diplomat român Nicolae Titulescu.

Noi credem că prietenia dintre cele două țări va continua să se dezvolte. Credem că popoarele noastre trebuie să întrețină întotdeauna relații bune. De aceea am venit în această țară cu sentimente de prietenie și întindem poporului român mîna noastră prietenească, indiferent de deosebirea dintre sistemele politice existente în statele noastre.

Cavit YAMACI
redactor șef al ziarului **Adalet** din Ankara

Oswald nu poate fi singurul asasin

Revelații care au zguduit lumea

Extrase din cartea de mare succes în America „Întrebările cu privire la asasinarea lui Kennedy rămase fără răspuns", de ziaristul Sylvan Fox, deținător al Premiului Pulitzer, cu o prefață de Edwin Silberling, fost șef al secției criminale din Ministerul de Justiție.

De ce a dispărut interogatoriul lui Oswald ?

Între 23 noiembrie, orele 14, momentul arestării sale, și 24 noiembrie, orele 11,21, momentul asasinării sale, Oswald a fost interogat în total timp de 12 ore de către căpitanul J. W. Fritz, șeful departamentului criminal al poliției din Dallas. Or, nu există nici o urmă a acestui interogatoriu : nici note stenografice, nici bandă de magnetofon. Raportul Warren nu afirmă că Fritz nu a luat note, ci doar că „nu a păstrat aceste note" și că le-a distrus fără a fi primit ordin. De altfel, toate rapoartele asupra autopsiei lui Oswald au fost și ele distruse.

Raportul Warren afirmă de asemenea că polițistul care l-a arestat pe Oswald în cinematograful „Texas Theater" l-a condus la comisariatul principal cam pe la orele 2 după-amiază. După un sfert de oră, Oswald a fost introdus în birourile căpitanului Fritz pentru primul interogatoriu. La orele 4,5 el a fost readus la parter pentru a fi confruntat cu martorii. De-abia în acest moment el a fost percheziționat : în buzunarele sale s-au găsit cinci cartușe. Așadar Oswald, arestat cu arma în mînă, suspect de uciderea unui polițist și de asasinarea președintelui Kennedy, a rămas două ore în localurile poliției fără să fi fost percheziționat. Presupunînd că ar fi avut asupra lui o altă armă sau o capsulă de cianură, i se dădea deci întreaga posibilitate, fie să se sinucidă, fie să se dedea la un gest disperat care ar fi justificat împușcarea sa.

Un misterios sunet de claxon

La orele 1 după-amiază, cînd Oswald revenise în camera sa după asasinat, o mașină a poliției din Dallas s-a oprit în fața casei și a claxonat. Acest lucru este dezvăluit de doamna Earlen Roberts, femeie de serviciu în această casă, situată la 1026 North Barkeley Avenue. „În mașină se aflau doi polițiști în uniformă", a declarat ea.

Doamna Roberts nu-și amintește de numărul exact al acestei mașini. Ea a spus întîi 106, apoi 107, și la urmă 207. Comisia Warren declară : „Ancheta nu a putut dovedi că o mașină a poliției se afla în zona respectivă spre orele 1 după-amiază, la 22 noiembrie. Mașinile 207 și 106 se aflau în fața depozitului de cărți. Mașinile 107 și 106 fuseseră vîndute în 1963 și de-abia în februarie 1964 numerele lor au fost afectate altor vehicule".

Cine a cumpărat cele două mașini ale poliției ? Ancheta nu precizează acest lucru.

Cum a intrat Ruby în comisariat ?

La Comisariatul central, unde era deținut Oswald, fuseseră luate măsuri de securitate încă de vineri după-amiază. Poliția controla intrările de acces de la al treilea etaj, unde se afla prizonierul, iar în fața ascensoarelor și scărilor fuseseră postate gărzi. La parter era instalat un birou pentru a elibera permise ziariștilor care urmau să fie admiși să urce la etajul III.

În ciuda acestor măsuri, Jack Ruby s-a prezentat la etajul III încă de vineri seara. În cursul zilei de duminică, zi în care Oswald urma să fie transferat la închisoarea regională, F.B.I. și biroul șerifului din Dallas au primit între orele 2 și jumătate și 3 dimineața mai multe telefoane în care erau avertizați că fusese înființat un fel de comitet pentru a-l ucide pe asasin. Doi polițiști au sugerat atunci căpitanului Fritz ca Oswald să părăsească clădirea printr-o ieșire dosnică, evitînd presa și televiziunea care erau invitate să asiste la acest transfer. Fritz a refuzat.

Transferul trebuia să aibă loc la orele 10 dimineața și întreaga presă se afla la fața locului încă de la orele 9. Tot de la orele 9, poliția a evacuat de la parter pe toți cei care nu aparțineau serviciilor sale. Cînd Oswald a apărut, cu cătușele la mîini, el era încadrat în dreapta și în stînga de cîte un detectiv ; peste 70 de polițiști erau de față.

Datorită unei întîrzieri rămase inexplicabile, transferarea lui Oswald nu a avut loc decît la orele 11,20. Un minut mai tîrziu, el era rănit mortal de un singur glonte tras de Ruby care nu sosise la comisariat decît cu trei minute mai înainte. Nici unul din cei 70 de polițiști, nici unul din cei 30 sau 40 de ziariști care au asistat la această scenă nu au putut explica în ce fel a intrat el. Cum de știa Ruby, cu precizie de cîteva minute, ora exactă a transferului, care fusese modificată ?

Au existat două puști : un Mauser și una de 6,5 mm ?

Un polițist, Seymour Weitsmann, a găsit la etajul VI al depozitului de cărți, lîngă scara din fund, între cartoane, o pușcă Mauser de 7,65 care, timp de 24 de ore, a fost arătată de oficialitățile poliției ca fiind arma crimei. Versiunea dată de poliție nu s-a schimbat decît a doua zi, atunci cînd s-a dezvăluit că Kennedy fusese ucis cu o pușcă italiană de 6,5. Or, pușca respectivă avea înscris pe țeavă, într-un mod foarte vizibil, mențiunea

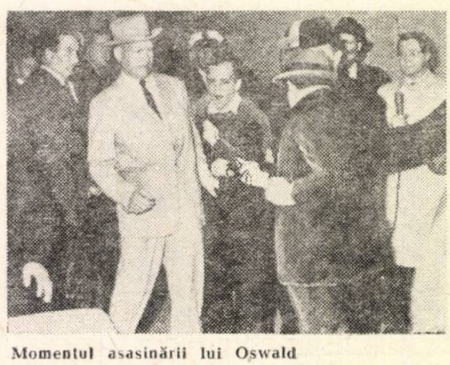

Momentul asasinării lui Oswald

„Made in Italy" și calibrul 6,5. Este greu de înțeles cum de a putut cineva să ia această pușcă drept un Mauser german ; sau, în acest caz, au existat două puști.

Trei împușcături... sau patru ?

După ce a vizionat filmul asasinatului, comisia Warren a ajuns la concluzia că i-a fost imposibil lui Oswald să tragă mai mult de trei gloanțe în perioada de timp cît au durat împușcăturile. Cîte focuri au fost trase, de fapt, în aceste cîteva secunde ? Kennedy a fost atins cel puțin de două ori. Un al treilea proiectil nu și-a atins ținta.

Au fost așadar, trei focuri de armă. Dar socoteala nu este completă, căci și guvernatorul Connaly a fost rănit. Iată în ce fel a rezolvat comisia Warren problema celui de-al patrulea glonte : după părerea ei, unul dintre gloanțe l-a lovit probabil pe Kennedy în spate, i-a traversat gîtul, a ieșit, l-a lovit pe John Connaly în spate, a ieșit prin pieptul guvernatorului, sub sînul drept, după ce i-a zdrobit o coastă, l-a lovit la încheietura mîinii și i-a zdrobit un os, apoi a intrat în coapsa stîngă a guvernatorului... !

Connaly a declarat în fața comisiei că a auzit o împușcătură și că a fost lovit de o a doua împușcătură pe care nu a auzit-o. El a fost de părere că totul s-a petrecut în răstimp de 10 sau 12 secunde.

Cînd Allan Specter, avocat al comisiei, l-a întrebat pe Connaly care anume împușcătură l-a lovit, guvernatorul a răspuns fără să ezite : „A doua". El a adăugat că a auzit prima împușcătură și a treia. Și, dacă nu a auzit cea de-a doua împușcătură, aceasta se datorește, după părerea sa, faptului că glontele, mergînd mai repede decît sunetul, l-a ajuns înaintea zgomotului. „Este clar, a adăugat el, că nu am putut fi lovit de al treilea proiectil, căci, atunci cînd am auzit zgomotul împușcăturii, mă aflam într-o poziție culcată și am văzut proiectilul, sau mai bine zis am văzut efectele sale". Mărturia medicilor care i-au examinat pe Connaly și Kennedy concordă cu aceste declarații.

Mai mult, guvernatorul Texasului, în mărturia sa, subliniază un alt punct straniu : Se poate ca rana sa de la piept să fi fost provocată de un alt glonte decît acela care l-a rănit la încheietură și la șold. Într-adevăr, pe brancarda pe care era întins Connaly la spitalul Parkland, a fost găsit un glonte. Comisia l-a întrebat pe dr. James Humes, care în noaptea de 22 noiembrie a procedat la autopsia lui Kennedy, dacă consideră că acest glonte era același care a intrat în coapsa lui Connaly. „Consider acest lucru cu totul neprobabil, a răspuns Humes. Radiografiile arată fragmente metalice pe femur. Nu văd în ce fel aceste fragmente ar putea proveni de la glontele găsit pe brancardă".

Cu alte cuvinte, dr-ul Humes nu crede că același glonte l-a lovit pe Connaly în piept și în coapsă. Așadar, dacă ne bazăm

pe aceste mărturii, au fost trase cel puţin patru gloanţe ; iar dacă au fost trase patru gloanţe, a existat mai mult de un singur ţintaş.

Ce făcea bărbatul cu pălărie maro ?

Mai mulţi martori dau lămuriri asupra acestei misterioase împuşcături care de fapt nu ar fi a patra, ci prima. După declaraţiile lor, această împuşcătură a fost trasă din faţa cortegiului. Între depozitul de cărţi şi pasarelă, există în partea de nord a lui Elm Street o ridicătură acoperită cu iarbă. De aici pare să fi provenit împuşcătura.

În această privinţă, comisia Warren nu l-a interogat în special pe Charles Drehm, un negustor de covoare, care a declarat lui *Dallas Times Herald* că se afla la aproximativ 3 metri de maşina preşedintelui, în momentul atentatului, şi că i s-a părut că împuşcăturile fuseseră trase din faţa cortegiului. Comisia nu l-a audiat nici pe O. V. Campbell, vicepreşedinte al depozitului de cărţi, care a declarat unui alt ziar : „Am alergat spre o ridicătură acoperită cu iarbă, în partea de apus a clădirii, avînd impresia că împuşcăturile fuseseră trase din acest punct".

Un alt martor, doamna Hill, — aceasta a fost audiată — a declarat că a văzut un bărbat, purtînd o pălărie maro şi un palton lung, alergînd din vîrful spre baza movilei imediat după asasinat. Ea a declarat, după unele reticenţe, că soţul său a certat-o pentru că a făcut această declaraţie. Ea a afirmat, de asemenea, că bărbatul semăna cu Jack Ruby.

Ce rămîne obscur în asasinarea agentului Tippit ?

După ce a părăsit depozitul de cărţi şi a trecut pe-acasă, Oswald a fost zărit de agentul Tippit care patrula într-o maşină a poliţiei, de-a lungul lui Lancaster Street şi a străzii a VIII-a. Semnalmentele lui Oswald fuseseră date prin radio. Comisia Warren declară : „Tippit l-a strigat pe bărbat fără să-şi părăsească maşina. Bărbatul s-a îndreptat spre maşină, şi-a plecat braţul spre portiera dreaptă şi, după cît se pare, a schimbat cîteva cuvinte cu agentul. Apoi Tippit a ieşit din maşină şi a făcut cîţiva paşi spre partea din faţă a acesteia. În acel moment, omul a scos un revolver şi a tras".

Aşadar, omul (Oswald) bănuit de a fi tras cu 45 de minute înainte asupra preşedintelui Statelor Unite, a început prin a vorbi în mod calm, cu capul aplecat spre interiorul maşinii, cu poliţistul, care risca să-l aresteze. Iar acesta a ieşit liniştit din maşină, neînarmat, şi, după cît se pare, absolut calm, pentru a se lăsa ucis fără să se apere.

Comisia se bazează în special pe trei mărturii : aceea a camionagiului Benavides, a şoferului de taxi Scoggins, şi a d-nei Elen Markham, chelneriţă. Dar alţi doi martori ai acestei scene nu au fost interogaţi. Este vorba de Frank Wright, care a văzut un al doilea bărbat „exact în faţa maşinii, privind spre omul care zăcea pe jos" (Tippit). „Acest bărbat, adaugă el, după ce a rămas o clipă în faţa cadavrului, a alergat spre propria sa maşină, o veche limuzină gri care data probabil cam din 1950—51. El s-a urcat în maşină şi a fugit". În continuare, Wright declară : „În acelaşi moment, sau cîteva secunde mai tîrziu, am văzut o femeie ieşind dintr-o casă, cu trei sau patru porţi, după intersecţia dintre strada a X-a şi Patton Street, şi îndreptîndu-se spre maşina poliţiei, apoi retrăgîndu-se. Am auzit-o strigînd : «Ah ! a fost ucis», ridicînd braţele, apoi reintrînd în casă. Nu am văzut nici o armă în mîna bărbatului care stătuse în picioare în faţa maşinii. Acesta a fugit cu maşina, iar femeia s-a înapoiat în casă".

Încotro se îndrepta Oswald în momentul în care l-a întîlnit pe agent ? Raportul nu menţionează acest lucru. Să fie oare o simplă coincidenţă ? Uciderea lui Tippit a avut loc la o distanţă de două blocuri de casa lui Jack Ruby...

Un alt martor al fugii lui Oswald, după moartea lui Tippit, Warren Reynolds, vînzător de automobile, a fost rănit cu un glonte în cap în ianuarie 1964, în timp ce-şi închidea magazinul. El a declarat că nu cunoaşte motivul acestui atentat. Un suspect, Darrell Garner, a fost arestat de

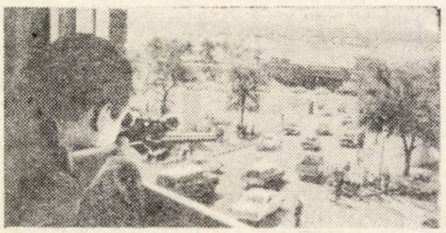

Fereastra de la care a tras Lee Oswald

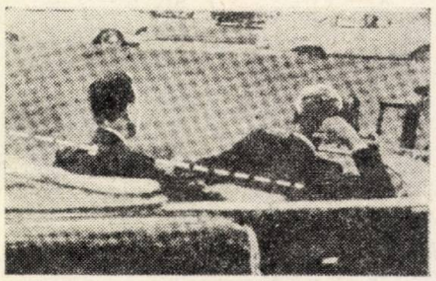

Cartuşul a putut oare străbate trupurile a doi oameni ?

poliţia din Dallas. El a fost însă eliberat întrucît i-a fost furnizat un alibi de către o anume Betty Mac Donald. Cîteva săptămîni mai tîrziu, Betty Mac Donald a fost găsită spînzurată în închisoarea poliţiei din Dallas, unde fusese adusă pentru scandal nocturn.

Ce arată rănile preşedintelui ?

Nu mai puţin confuze sînt concluziile comisiei în ce priveşte rănile lui Kennedy. El a fost examinat de două grupe de medici : unul la spitalul Parkland unde decesul a fost constatat, celălalt la Bethseda, unde a avut loc autopsia. În cursul acestei autopsii au fost luate fotografii şi radiografii care au fost remise serviciilor secrete. Dar nimeni nu le-a mai văzut de atunci, nici chiar membrii comisiei Warren. În loc să examineze aceste documente grăitoare, comisia s-a bazat doar pe mărturia medicilor care au efectuat autopsia şi pe desenele sumare executate pe baza declaraţiilor lor. Nici una din notele originale luate cu ocazia autopsiei nu mai există. De ce au fost distruse ? Nu s-a arătat nici un motiv.

Unul din aceste desene reprezintă alături o siluetă a lui Kennedy văzut din spate, şi o alta văzut din faţă. Pe cele două desene sînt marcate punctele de intrare şi de ieşire ale proiectilelor. Ce se vede : rana din spate este situată mai jos decît rana marcată în faţă drept punct de ieşire al glontelui. Dacă desenul este exact, glontele care a pătruns de sus în jos în spatele preşedintelui şi-a schimbat în mod inexplicabil traiectoria şi a început să urce. Pentru a complica şi mai mult lucrurile, acelaşi glonte, după părerea comisiei, şi-a schimbat din nou direcţia pentru a traversa corpul guvernatorului Connaly de sus în jos. În afară de aceste două desene, comisia a examinat schiţe reprezentînd numai capul preşedintelui şi umerii săi văzute dintr-o parte şi din spate : rana din spate este situată considerabil mai sus, spre partea lată a gîtului, iar în schiţa de profil, traiectul glontelui este dirijat de sus în jos. Este clar, deci, că una din aceste două serii de desene este greşită. Numai radiografiile şi fotografiile cadavrului ar putea stabili adevărul, dar ele nu ne sînt arătate.

La început, medicii care au examinat cadavrul lui Kennedy la spitalul Parkland erau atît de convinşi că rana de la gît era o „intrare", încît ei nici nu au observat existenţa rănii din spate. Dar, afirmă comisia, autopsia practicată la Bethseda a stabilit că era vorba de o rană de „ieşire", glontele pătrunzînd în spate şi ieşind prin gît, exact la înălţimea nodului cravatei.

Din nefericire, medicii care l-au examinat pe Kennedy la Bethseda nu au fost în măsură să-şi dea o părere despre rana de la gît pentru simplul motiv că... nu au văzut-o niciodată. Într-adevăr, în timpul eforturilor disperate făcute pentru a salva viaţa preşedintelui, medicii de la Parkland au lărgit rana în scopul de a introduce un tub respirator pentru o operaţie de traheotomie. Numai după o convorbire telefonică cu unul din medicii de la Parkland, la vreo două ore după sfîrşitul autopsiei, medicii de la Bethseda au aflat povestea acestei traheotomii.

Mărturia lui Glen A. Bennett, agent al serviciului secret, sugerează că Kennedy a fost lovit de trei gloanţe : unul din faţă, unul în spate şi unul în cap. Bennett se afla în cortegiu în spatele preşedintelui şi nu-l vedea pe acesta din faţă. Dacă o primă lovitură l-a atins pe Kennedy la gît şi o a doua în spate, nu a existat o urmă de ieşire a acestui al doilea proiectil, care a trebuit, aşadar, să rămînă în corpul preşedintelui. Aceasta înseamnă că a existat un al doilea ochitor, plasat în faţa preşedintelui.

De ce a fost cenzurată mărturia lui Jackie ?

Comisia Warren a interogat-o pe Jacqueline Kennedy în casa ei de la Georgetown. Iată cum a descris ea asasinatul. Se afla în stînga soţului ei şi privea spre stînga. Deodată a auzit un sunet nedistinct în zgomotul motocicletelor şi uralelor. Şi, deodată, guvernatorul Connaly a strigat : „O ! Nu, nu, nu". Apoi ea a auzit „zgomote îngrozitoare" în dreapta ei, s-a întors şi a văzut pe faţa preşedintelui ceva „ca o expresie sarcastică". „El a ridicat mîna, a adăugat ea. Era probabil mîna stîngă ; şi, exact în acel moment, în timp ce mă întorceam spre el şi-l priveam, i-am văzut craniul. Mi-am spus : «Probabil că-l doare capul». Îmi amintesc că am spus aceasta : Nu este sînge. Apoi a făcut cam următoarele : a dus mîna la frunte şi a căzut la genunchii mei. Şi-mi amintesc că m-am prăbuşit peste el şi am spus : «Ah, Dumnezeule, mi-au ucis soţul. Te iubesc Jack» strigam. Ştiu doar că eram în maşină cu capul său pe genunchii mei şi aceasta mi s-a părut o eternitate".

La acest punct al mărturiei se poate citi între paranteze : „referirea la răni — suprimată". Nu se dă nici o explicaţie asupra acestui act de cenzură. Fără îndoială că comisia a dorit să menajeze sensibilitatea poporului american. Comisia a apreciat că descrierea acestor răni nu era mai presus de forţele d-nei Kennedy, dar că lectura declaraţiei acesteia ar fi fost insuportabilă pentru americani...

(După **Paris Match**)

SCRISOARE DIN VIENA

La jumătatea stagiunii artistice

Hans Jaray (dreapta) într-o scenă din piesa „The Winslow-boy" de Terence Rattigan

Cele mai multe succese în această stagiune au fost înregistrate în sectorul concertant. Cînd Lorin Maazel dirijează orchestra filarmonică, aceasta constituie un eveniment muzical. De asemenea, apariţia lui Ernest Ansermet în ciclul „Marea simfonie" cuprinzînd lucrări de Brahms, Debussy, Ravel. O deosebită rezonanţă a avut la sfîrşitul toamnei apariţia tînărului Karl Richter, care în marea sală a lui „Musikverein" a dirijat Requiemul german al lui Brahms. Totuşi, în general vorbind, „Viena muzicală" este cam mîhnită. Căci idolul său Herbert von Karajan, deşi înregistrează discuri la Viena, şi-a reafirmat de curînd hotărîrea de a nu mai dirija în capitala Austriei. La Salzburg însă, va conduce pentru prima oară „jocurile festive de Paşti", care vor consta din trei spectacole cu „Walkyria" şi şase concerte orchestrale consacrate în primul rînd operei lui Bach. Salzburgul se bucură şi speră că astfel, în afara tradiţionalelor „Festspiele", va avea un al doilea sezon internaţional festiv, deşi cu o durată de numai o săptămînă. Vienezii fideli lui Karajan vor trebui să se deplaseze la Salzburg. La opera de stat, succesorul lui Karajan la conducerea celebrei instituţii, Egon Hilbert, caută să cucerească succesul recurgînd la mari nume internaţionale. Dar vienezii nu sînt neapărat de acord. Căci, de pildă, înscenarea „Salomeei" de către Wieland Wagner a provocat aproape o revoluţie. Concepţia stilistică a inovatorului de la Bayreuth a distrus imaginea pe care vienezii şi-o făceau despre Strauss, iar interpretarea Anjei Silja, vedeta de la Bayreuth, nu a prea plăcut, deşi vocea ei fenomenală a fost admirată şi aci. Mai sînt de menţionat şi alte stele, care aduc episodic spectacolelor operei strălucirea unor roluri studiate mai de mult: Birgit Nilsson în Turandot, Sena Jurinac în Tosca. Întrucît publicul vienez este pretenţios, iar „galeria" hotărîtă să-şi impună preferinţele în materie de repertoriu şi interpretare, chiar şi spectacole ale unor ansambluri străine la Viena sînt aşteptate cu îngrijorare. Un omagiu emoţionant adus decedatului dirijor Hans Knapertsbusch a constituit-o în schimb prezentarea de către Ludwig Leitner a operei de Wagner „Parsifal".

Stagiunea teatrală pare să nemulţumească pe vienezul mijlociu amator de cultură. La Burgtheater, o admirabilă punere în scenă a piesei lui Schiller „Intrigă şi iubire" — fiica mult talentatei Paula Wessely joacă rolul Luisei — alternează cu un mizerabil „Peer Gynt"; în afară de acestea elevii mai pot vedea piesa lui Grillparzer „Vai celui care minte". Spectatorului care speră în vremuri mai bune i se poate cel mult anunţa că, pentru sărbători, se studiază un nou Grillparzer „Regele Ottokar". În această ordine de idei, fie-ne permisă observaţia că marele clasic austriac ar fi meritat ca regizorii de seamă să-şi fi dat mai de mult osteneala de a-l pune în scenă, deoarece este un eminent scriitor politic, ale cărui drame din trecutul îndepărtat au referiri foarte actuale; se pare însă că va trebui din nou să ne mulţumim cu o punere în scenă mediocră.

Dacă „Burg"-ului i se poate trece cu vederea un program conservator — în definitiv el trebuie să poarte cu demnitate soarta unui teatru naţional — se arată totuşi că spirit de iniţiativă nu se întîlneşte nici la „Teatrul Mic", Teatrul academiei. Este drept că aci strălucesc cele două mari doamne, de mult favorite ale publicului vienez, Alma Seidler şi Adrienne Gessner, dar „Arsenic şi dantele vechi" nu este chiar un eveniment teatral. Şi faptul că dintr-un al doilea spectacol, anume din „Judecător în cazul propriu" al lui Osborne, nu s-a ales nimic, se datoreşte pur şi simplu construcţiei defectuoase a piesei „tînărului mînios" Osborne, Kurd Jürgens, „eroul serii", salvează ce este de salvat. Ernst Haeusserman, şeful Burgtheater-ului, a determinat prin stăruinţe personale pe această vedetă internaţională a filmului — care a pornit din ansamblul Burgtheater-ului — să reapară pe scenă. Jürgens a reuşit să facă faţă unei sarcini dificile; el este un mare artist, ceea ce se poate observa chiar şi în această piesă neizbutită; Jürgens este însă, mai mult, o adevărată forţă a naturii, căci a reuşit nu numai să stăpînească pe scenă un rol ingrat, dar şi, în afara scenei, să aibă grijă de bunăstarea sa materială, jucînd în acelaşi timp rolul ţarului Alexandru într-un uriaş film tehnicolor, a cărui lipsă nu se simţea, pe o temă cunoscută, „Congresul de la Viena".

Există totuşi în teatru şi lucruri îmbucurătoare: Hans Weigl, unul din scriitorii vienezi cei mai multilaterali, este considerat de mulţi ani de către experţi ca o autoritate în calitatea sa de traducător al lui Molière. Noua sa concepţie a „Mizantropului" a fost din nou studiată în foarte iubitul de vienezi „Theater in der Josefstadt", unde a fost pusă în scenă şi jucată ca o dramă a tinereţii, aşa cum Molière însuşi voia s-o vadă. Întrucît vienezii, după cum se ştie, sînt spectatori credincioşi — şi, după cum se spune, nu vin niciodată la o piesă, ci la cutare sau cutare actor care joacă în această piesă — ei sînt foarte mulţumiţi să-l poată revedea pe Hans Jaray al lor. El a pus în scenă şi joacă la Josefstadt în „Winslow boy" a lui Rattigan, cu înţelepciune şi cu instinctul că nuanţele „spectacolului de cameră" vor avea priză la acest public.

Ilse LEITENBERGER
redactor la ziarul
Die Presse